



Ynwr anrhyddedus Dâd yn Nun
Joan Prideaux y diweddar
Escob o Gaerfrangon
William Vaughan ai lliniodd.



Ynwr anrhyddedus Dâd yn Nun
Joan Prideaux y diveddar
Escob o Gaerfrangon
William Vaughan ai lliniodd.

EUCHOLOGIA:

NEU,

Yr Athrawiaeth i arferol

Weddio o Waith y

Gwir anrhydeddus Dad

JOAN PRIDEAUX,

Y diweddâr Elcob o Gaerfrangon.

Rhodd a adawodd ef ar ei ddydd
diwedd iw ferched yn ddirgel,
iw hyfforddi hiwy i'r cyfriw
reidiol arferau, on

Llyfr Gweddî gyffredin.

Ac a ddichou roi bodlonrwydd
ym mhob achos heb edrych
ar ol y golusadâu newyddion
ai parodbryd lewyrchoedd.

Cyfieithiad

ROW. VAUGHAN Elc.

Ar Ddeisyfiad

WILLIAM SALESBURY Elc.

Jer. 6. 16.

Gofynnwch am yr hen lwybrau, lle mae ffordd
dda, a rhodirwch ynddi a chwi gwech orph-
wysdra i'ch eneidiau.

Argraffedig gan E. C. tros P. C.

6

LYFRIGELL
GENEDLAETHOL
CYMRU



Ar fy merched

SARAH HODGES,

Ac

ELIZABETH SUTTON.

YN ol gorphen tri-
gain a aeg mhly-
nedd (yr oes gy-
ffredinol y mae Moses yn
ei benodi i fywyd dyn)
wedi gweled gwendyd a
henaint yn llithro arnaf
ac

ac yn rhoi dyfun i mi beu-
nydd im paratoi im cy-
fnewidiad: mi feddy-
ais yn fynych rhyngof fi a
mi fy hunan, pa rodd neu
arwydd om cariad a allwn
i orau adael i chwi, yr
rhai ydych yn vnig yn fyw
or naw o blant, ar rai y
bendithiasai Duw fi, och
mam chwi, yr hon aeth
ar law Dduw er ys hir
o amser. Arian ac aur nid
oes gennyf (mal y gallaf
yn dda broffesu gyd ar
Apostol) a chwi ai gwy-
ddoch yn rhy dda. Ond
beth yw holl olud bydol
wrth y Tresawr ar Gem
lwnnw, caelynnill yr hwn
dedwydd

dedwydd fyddem ymada-
el ar cwbl, oll a fed-
dem.

Fy nygiad i fynu (maly
gwyddis yn dda) ac yrfa fy-
mywyd nid arweiniodd mo
honof i ch rhai chwi mewn
mawredd yn y byd hwn:
os deuaſ fi a chwi i fod yn
dda, ac yn gymwys i
etifeddiaeth nefol, hynny
yw r cwbl a furiadaſ, ar
eithaf a ellwch ei ddisgwyl
oddiwrthys.

Eich Mam a wyddid
ei bod yn wrageiddwraig
foddol grefyddol yn holl
gylch ei heinioes yn ymroi
i weddio yn rhagorol.
Addysc oddiwrth yr hon

ddymunwn i chwî gyme-
ryd yn enwedig yn hynny o
beth. Ir deunydd yma y
lluniais y cyngborion a
ganlynant, ich blaenori
chwî. Nid wyf yn ameu
na bydd eich gwyr caria-
dol yn ail i minnau; yr
rhaid y rhaid ir neb ai bed-
wyn gyfaddef eu bod yn
ddysgedig yn Dduwiol ac
yn boensawr Wenidogion;
ac yr wyf yn eich tybed
chwî yn ddedwyddol gy-
farfod ar cyfrîw o flaen
llawer ai tybiant eu hunain
o alwedigaeth vach yn y
byd yma. Chwî a wyddoch
pwy a destiolaetha fod yn
well gadw drws yn
rhy

nhy Dduw na lle gwell
mewn preswylfa gwch-
ach : ac a grybwyll am
gyflwr y wennol ac ederyn
y to, yr rhai a ddylai ga-
el eu cynfigennu am gaet
nythu a dysod a chywion
cyn negosed i allor Duw,
Heb law hynny eich en-
wau a ddylai ddiwyn ar
gof i chwi yr hen Sa-
rah ddawnus yn yr hên
Destament, ac Elizabeth
yn y newydd. Pa athra-
wiaeth odidawg sy i chwi
i'w gahyn, A Phau ddar-
llenoch mal y casfas Ti-
mothi (discibl St. Paul,
ac Escob cyntaf o Ephe-
sus) y Sail gyntaf oi

Gatecism oddi wrth ei nain
Lois ai fam Eunice,
chwi ddylech fwrw o am-
gylch i wted y modd y
gallech gyflawni y cefse-
lyb ich rhai bychain, ar
rhai y bendithiodd Duw
chwi yn helaeth. Mal y
cynyddo eich meibion
mal planwydd, ach
merched mal conglfain
nadd wrth geffelybry-
ydd palas, planwydd
yn cynyddu yn bren-
nau, ffrwyth tymerus
a rhonglfeini a ddaliant
ynghyd, ac a olodant a-
llan adeilad.

I ddiweddu, ni allaf
adael heibio vn digwyddi-
ad

ad ir clodfawr Ferthyr
hwnnw Dr. Rowland
Taylour (yr hyn a ddy-
lai ddal yn guach gyd a
chwi, oblegid bod eich
rhieni o dy eich mam yn
vnion o hono.) y gadwa-
en o emmau a adawodd ef
yn vnig ich hên nain chwi,
ei wraig andwyl (pryd yr
ymadawodd ef a hi ar y di-
waethaf i ddioddef mer-
thyrddod.) nid oedd ddim
arall ond y llyfr Gweddi
cyffredin; yn casglu yr
hwn yr oedd iddo ef law,
ar hwn a arferodd ef yn
ving yn ei Garchar, gan
gymeryd y llyfr hwnnw
vach la holl rai eraill,

A 5 nesaf,

nesaf at y Bibl) yn Hy-
fforddiad perffeithiaf i
hall weddian ffrwythlawn.
Yr unrhin lyfr a orch-
mynaf fi i chi ach ei-
ddo (fy merched anwyl)
mae yn gymhwysaf i
ymarfer a thra chyflawn
a gwarantedig am y sei-
tian y mae yn sefyll ar-
mynt : gochetwch glustiau
yn merwino, ac anrhe-
ithwyr damnedig tai y
gweddwon wragedd,
yr rhai wrth dweithur
llun o hir weddio a ga-
marweiniant wragedd
truan, yn dysgu bob
amser ac heb allael dy-
fod vn amser i wybo-
daeth.

daeth y gwirionedd.
Chwi a welwch y fath
ddrygioni echryfion a
a wnaeth y cyfrin Adgy-
weirwyr; yrbyn ni ddi-
chon Duwioddeb a doethi-
neb llawer o oesoedd mewn
bir amser ond odid moi
ddychwelyd, yr Arglwydd
ach cadw chwi ai holl
eiddo oddiwrth faglau y
cyfrin belwyr, a gorsedd-
faingc o anwiredd, yr hon a
lunia anwiredd yn lle cy-
fraith. Mal gan ein gwa-
redu ni o ddwyllaw ein
getynion ysprydol a bydol
y gallom ei wasanaethu
ef yn ddi-ofn mewn
sancteiddrwydd a chyfi-
awnder.

awnder holl ddyddiau
ein bywyd yr hyn yw
r weddi cwyllyscar ar
diben gan

Eich ben Dad gofalus,

Jo. Caerfangon.

Yr Awdwyr a gafglodd y Llyfr
Gweddi Gyffredin yn Saesonaeg
 (nial y mae yr awrhon) oeddynt ;

<i>Cranmer Archescob o Gaergaint. Mer.</i>	
<i>Doctur neu Athro</i>	Goodrick } Ely.
	Skip } Henfford.
	Thirlby } Westminster,
	Day } Chichester.
	Holbeck } Lincoln.
	Ridley } Rochester. <i>Mer.</i>
<i>(wedi hynny yn E.Ll)</i>	
<i>Cox Elusenwr brenin Eds.</i>	
<i>Deon</i>	Taylor } O Lincoln. <i>Mers.</i>
	Heynes } Exceter.
	Redman } Westminster.

Mr. Rrbinson Archiagon Lester.

M's Mai 1549. y flwyddyn o Edward y 6.



At y Prydyddion.

CEnwch amcennwch mwycynnydd i chwri
Yn eich iaith dragwydd
Molwch dasg, anaml ich dydd
ail Prideaux a wêl Prydydd.

R. W.

Mae beunydd in ffydd goffhad dy addysg }
Dyddiau llawn o afrad
Yn iach in hiaith berffaithiad
Fyth ond ti otbfath un tad.

Ed. Cad.

Odiaethol moddol y mae niw gweled
Maly golau berlfaen
Odiaeth rhodd y daeth iwræen
Waith Brideaux yn iaith brydaen.

Gwelwch swyn croiwswyn crefydd hoff inni
O ffynnon unionffydd
Band ei waith berffaith burffydd
Brideawgs yn buredig fydd.

Y llyfr da yma di ammur a gawn
Yn ganwyll o gysur
Danghosiad mewn parhad pur
Dawn Eglwys bridain eglur.

Gr. Ph.

Mawl

Mawl i William Salbri Esc.
a barai y llyfr hwn ym rint.

*Am haelder lawnder am lendid eilwaith
William Salbri byfryd
Poed gwych y bych yn y byd.
Iach iawnbarch ym Machenbyd.*

*Mae ch tal yn ddiofal ryw ddydd garu
A gair Duw ai grefydd (dysg
A hynod fawrglod a fydd
Er cof syth ir cysieithydd.*

*O bob cysur pur yn para ei weithred
Gan Athro, i'r goffa
Ni eill fod amod yma
Llafur dyn well na llyfr da.*

*Gwaith Prideangs y rhawg sy rwydd bur
Trwy Brydain yn hylwydd (amdur
Doctôr hawddgar cyfarwydd
Iw roi n Sanct o ran ei Swydd.*

Wi. Phi.

Mae

*Mae mawl yn weddawl o naddiad yr vn
Iw rieni dyfiad
O wyddu gogoneddiad
Moli Dwr mawl yw i Dad.*

*Am drawl tra bo r haul yn rhydd iw yrfa
Ai arfod blyginddydd
Gwaith Prideawgs ac iaith prydydd
Lwybr o fawl i Salbri fydd.*

I Dr. Prideawgs eilwaith.

*Dyma rodd oi fodd ffaeth iw ferched
Brif orchwyl dysgeidiacth
Ar ei gob ai Escobaeth
Gamrig wisg, o gymraeg aeth.*

Jo. Vaughan.

Rhinweddan

*Rhinweddan golau a galyn addysg
Addas i gredadyn
Cennadau mewn cwyn ydyn
Hynod teg i enaid dyn.*

Wi. Phi.

Y



*Ad avum suum dignissimum D.
Gual. Salisbury Cambrobri-
tannum Armigerum edentem
libros ad religiosam vitam con-
ducentes.*

*Cognatis Cambrisq; tuis cœlestia mittis
munera, quæ spirant namini obsequium;
Per te sit nobis Deus omnia, & omnia
Christus,
Tu mundum monstras egregium esse nihil;
Terram alii cupiant, terrenaq; gaudia nobis
Sordent, nam cœlum das ave chare tuis.*

**J. S. Socio-Commensalis
è Coll. Jesu Oxon.**



Y Drefn or pennodau
cynhwysidig yn y Trae-
thawd a ganlyn.

Yr rhai ydynt yn Gyffredinol,

1. Parotoad i Weddi.
2. Am weddian yn neulltwol.
3. Am weddian yn y gynylle-
idfa gyhoeddus.

Yr amrywogaethau or rhan
gyntaf sef: y parotoad
ydynt:

1. Yr Amgenrheidrwydd o weddi.
2. At bwy y mae i ni hyfforddi
ein gweddian.
3. Pa betb sydd i ni i w ofyn mewn
gweddi.
4. Am yr ymddygiad oddiallan
gweddeiddiaf i Ddefosiwnau
crefyddol.
5. Am r wystrau a wahanu neu a
wna yn ofer ein gweddian.
6. Am

6. *Am gynnorthwy er mwyn cyn-
hyrfu i fynu a gyrru ym mlaen
ein erfynniau.*

7. *Am wilied am Atteb grasol
oddiwrth Ddew: ar arwyddi-
on siccras i'w adnabod ef.*

Pethau neullduol or ail rhan
ynghylch gweddiau dirgele-
dig ydynt.

1. *Am bersonol neu weddian yn
ddirgel.*

2. *Am Denlu; ar gneddian ir
Tylmyth.*

2. *Am fendithiau a chyfarhcia-
dau achosawl.*

4. *Am ganeuan, Hymnan; a
Psalman ysprydol.*

5. *Am ergydian achosawl.*

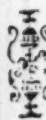
6. *Am Alarnadan ac achwynion
am ddigwyddiadau Trymion.*

7. *Am ein dadebru an cyssuroi bob
math ar ddiwydrwydd ac hy-
frydwch Cristnogawl.*

Neull-

Neuillduol bethau y trydydd ran
ydynt.

1. Cyffesocdd.
 2. Gocheliadau.
 3. Erfynnau.
 4. Cyfryngdodau.
 5. Diolchgarwch.
 6. Moliannau.
 7. Rhagfau neu Cominafion.
-



A

V

A

V

W
I



Y R
ATHRAWIAETH
AM
WEDDI.

Y DECHREUAD.

LUC. II. I.

*Ar glwydd dysc i ni wed-
dio megis y dyscodd joan
iw ddyscyblion.*

Y R Athrawiaeth o
Weddi a ellir ei alw
yn hyfforddiad cym-
wys casgledig allan o air
Duw in paratoi yn unioni
B weddio,

weddio, yngystal trosom ein hunain ac eraill: a hefyd i foli ac i dalu diolch i Dduw yn *neullduol* ac argyhoedd am ei fendithion a ganni-attaoddef i ni.

Y mae rhagoriaeth rhyn-gddi a *Mysfyrdodau*, *neullduolymadrod*, *galarnadau*, *gofyniadau*, (er bod y rhain yn y cyffinyd agos atti, ac a ddichon wneuthur help fawr iddi) eithr y mae a ffordd bellach oddiwrth Ave Maria, neu gyfarchiad y serdigeidig forwyn; hefyd oddiwrth *Dyngbediadau* y cyfriw ac a arferai yr Arch-ffeiriad neu c'diafol wrth ein jachawdwr: ni eill y c'rodo chwaith oi ddywedyd neu ei ganugael ei gyfrif yn weddiau, ond proffes on Ffydd ar yr hwn y seilir ein gweddiau.

Mar. 26.
67.

Er

Er mwyn deall yn well a
dal ich cof, yr hyn fydd
gymhwyfaf ich ymarfer
ach mynediad ym mlaen yn
hyn o beth: mi wnaſ waha-
niaeth or Traethawd fydd
yn canlyn yn dair rhan: y
cynaf or rhain a fydd am
ddyledus baratoad i weddio:
yr ail ynghylch gweddi yn
neullduol, ar drydedd am
weddi yn y gynylleidfâ gy-
hoeddus: yn yr hyn an-
ffrwythlon fyddai bentyrri
ynghyd y cwbl oll a ellid ei
ddywedyd, (y dysgawdwr
goreu a adawodd i ni ba-
trwm i fynned dealldwri
cin gwrandawyr) *Mae ge-
nyffi lawer o bethau tw ddy-
wedya wrthyb ond ni ellwch
en dwyn yr awron, llaeth
gan hynny fydd raid iddo
fod yn ymborthi blant, nes
iw dwyfronnau fod yn gym-
B 2 hwysach*

hwysfach i fwyd cryfach y
paratoad a ddaw yma yn
gyntraf i feddwl am dano.

*Yn yr
hyn y
mae y
petban
neull-
duol yma
i ddal
sulw ar-
nynt ac
yw ysty-
ried.*

1. Angenrheidr-
wdd Gweddi.
2. At bwy y trof-
glwydwn ein
gweddian.
3. Beth sydd i ni
osyn.
4. Pa ymddygiad
sydd weddeiddi-
af wrth weddio.
5. Y Rhwystrau
ydynt debygol
i ddiddymu neu
aflonyddu ein cr-
fynnian.
6. Pa ymwared
an cynhyrfa ni
iw gyrru ym
laen.
7. Gwilied am at-
teb grasufol od-
diwrth

diwrth Dduw, ar
arwyddion dio-
gelaf i ddirnad
hynny.

Na ddisgwyliwch (sy
merched) yn yr vn or rhei-
ai y pethan a allefid eu
casglu o Amriw *Awdwyr*,
gyd am *chwanegiad* fy hu-
nan; ond y cyfriw *Gyffwrdd*
yn vnig mal y galloch
chwigosio yn orau iw roi
mcwn ymarfer. Pryd yr
oedd ein jachawdwr yn
addyscu iw ddyscyblion
weddio, ac yn dangos mor
dyccianus ragorol yw gyd
a Duw (os parhau yn
ddibaid) gan wneuthur gwr-
thiau yn y cyfamser, yn
bwrw allan *gythrael Mal*
(yr phyn a ddangosodd ef
iw ddychanwyr nad oedd
yn gwneuthur trwy ddewi-

niaeth, ond trwy fys Duw) yr ydis yn dywedyd i ryw wraig or gynylleidfâ dderchafu ei llais iw glodfori ef, gan lefain *Bendigedig yw'r groth ash ddygodd*, ar bronau a sugnaist cithr beth oedd yr ateb a dderbynnioedd hi am ei llaferydd calonnawg? Yn hytrach (medd ein jachawdwr) *bendigedig ydychi hwy a wrandamant ar Dduw ac ai cadwant. Nid cladforedd y Pregethwr ond yr adeiladiad ac ymarfer y gwrandawr y fydd cymeradwy o flaen gorseddafainc y gornchaf, hyn gan hynny yn enwediga ddylem dueddu atto, yr hyn a addysgir ac a wneir yn ffwythlon wrth fynych weddio. Angenrheidrwydd yr hyn yn y lle cyntaf a ddylech chwi yn ddyfal ei ystyried.* PEN.

P E N. I.

*Am Anghenrheidrwydd
Gweddi.*

O Holl ddyledion Cri-
stnogawl nid wyf yn
gweled yr vn a gymhellir
gimaint arnom yn yr Scry-
thyr a *gweddi*. Gweddiwch Luc. 21.
bob amser (medd ein J³⁶.
ehawdwr) yn ddibaid medd I The⁵. 17.
yr Apostol yr hyn sydd re-
fwm gorthrech i ddangos
ei *Anghenrheidrwydd*. Y mae
gwybod ieth a chyfiwy-
ddydd yn dactuddio i ni, na
bu errioed vn mor anifei-
laid ar a gyfaddefai fod
Duw, na byddai hesyd yn
cyfaddef, fod yn rhaid ei
geisio ef trwy *weddi*.
nyni gan hynny oddiwreth
y gosodiad nefol sydd i ni a

B. 4. seiliau.

feiliau diogeluch allwn.

1. Oddiwrth orchymyn
y *Tad*.

2. Oddiwrth bod y mab
yn ail siccerhau.

3. Oddiwrth neith yr
yspryd glan.

4. Oddiwrth yr anrhy-
dedd a roddir vddynt hwy
yn yr Sctythy, yr rhai a
fuont ardderchawg ragorol
mewngweddiau a hesyd.

5. Oddiwrth ryfeddol ef-
feithiau gweddi.

6. Oddiwrth ei rhvddy, ni
ellir mai rhwystro mal
y gellir dyledion eraill.

Ac yn olaf oll, O her-
wydd ~~mae~~ hi yw'r vnig
foddau, sydd (megis) yn
trechu yr hollallnog, ar
offeryn hynodol sy'n dy-
chrynu ac yn gyrru Satan
i ffo ai holl bleidiau: a eill
yn dda (meddaf) yn fwy
rhei-

rheidiol annog yr anghen-
rhwydd o honi i fod yn gy-
friw, megis na ellir cyfla-
wni ein gweithredoedd on
galwedigaeth addiallan heb
oleuni, mae r *nos yn dyfod*
(medd ein jachawdwr) pryd
na allo neb weithio: felly ni
eill vn weirhred on heid-
daw fod yn gymeradwy
gan dduw; neu yn tuddiol
i ni ein hunain, oni thyme-
rir a halen Gweddi.

1. Am yr ail, *gofynnwch*
a *rhoddir i chwi* (geiriau
y mab ydynt) *ceiswch ac*
chwi a gewch, curwch ac fe
egorir i chwi.

Gofynnwch trwy weddi,
ceiswch trwy ddarllain a
gwrando, *curwch* gan wneu-
thur *gweithredoedd* da. Ac MR. 77.
megis fe buasai hyn yn rhy
fychan, oblegit ein syndia-
an ancallgarwch ni, ddywe-

B. 5, dyd

dyd y gair vnwaith, y mac
 yn ei ail nerthu ef drache-
 fn ag addewid newydd: ca-
 nys pwy bynnac a ofynno a
 dderbyn, ar hwn a *geisio*
 a gaiff, ac ir hwn a *guro*
yr igorir. Ac ym mhellach,
 rhag ir *cynnyg belaeib* hwn,
 wneuthur yr *addewid yn*
amheus, y mac yn ei roi yn
 gefnoccach gyd a dyfalwch,
 a dynnodd ef allan, on an-
 wydau llygredig anianol;
 pa ddyn sy mor withny-
 sig yn eich plith chwi (medd
 ef yr hwn os gofyn ei fab
 fara, rydd iddo garreg
 neu os gofyn ef *bysgodyn* a
 rydd ef iddo *Sarph* ac na
 wrthwyncbem mor rhefwm
 hwnnw, neu ei gamynied
 trwy ein *logic* anystywall,
 y mac yn chwangergi am yr
 vnion arfer. Os chwi gan
 hynny yr rhai *ydych darwz*,

a fedrweh roi rhoddion da
ich plant; pa faint mwy y
rhydd eich tad yr hwn sydd
yn y nefoedd bethau da i'r
rhai a ofynno iddo?

3. Yn drydydd, (a dy-
bygech chiwi) y gwneiff
yr yspryd (pryd na wyd-
dom ni y modd i weddio
mal y dylem) gynnorthwy
in gwendyd, a gwneuthur
cyfryngdod trosom ac oche-
neidiau anrhaethadwy (oni
bai fod gweddïau yn an-
genrheidiol) i'r Sennetau
yn ol ewyllys Duw.

4. Yn y pedwerydd lle:
geiriau y *Psalmydd*, Moses
ac Aaron ym mhlith ei offe-
riadau, a *Samuel* ym mhlith
yr rhai a alwant ar ei enw-
ef; ar fan honno or *Pro-*
phwyd, Pe byddai y try-
wyr hyn *Naab*, *Daniel* a

Ezc. 14.
14.

Job yn gyfryngwyr am droi
hittia.

heibio ofodedig newys ac
anrhaith anifeiliaid y cled-
dyf, neu haint, am ddry-
gioni y bobl, hwy a gaent
eu gwared eu hunain yn
vnig: beth a ddichon hyn
ddangos i ni, ond nerth
ffrwythlon gweddiau y cy-
friw wyr lle byddo dim go-
baith, ac nad yw creulnder
ffieidd dra parhaus yn cau
allan faddeuant yn hollawl.

Jes. 10 22

5. Yn bumed, ffrwythau
 rhyfeddol gweddi a oso ir
 allan yngwaith *Josua*, haul
 (medd ef) *aros yn Gibeon a*
thithau leuad yn nyffryn Aia-
lon; yr hyn gynted ac y
gotynodd, a gasas, telly, ni
bu vn dydd rebig oi flaen-
et, nag ar ei olet; i dduw
wrando mal hyn ar laferydd
dan. Eithr os peth rhy-
feddol oedd hyn: Elias
 (medd yr Apostol) oedd
 ddyn yn rhaid iddo ddiod-
 def;

def fel ninnau, ac mewn
 gweddi ef a weddiodd na
 byddai law ac ni bu law ar y Jac. 5. 17.
 ddaiar dair blynedd a chwe
 mis; ac efc a weddiodd dra- ad 18.
 chesnar nef a roddes law, ar
 ddaiar a ddyg ei ffrwyth.
 A hyn a ddengys angenr-
 wydd gweddiau ai godi-
 dawgrwyd: yr hyn yn
 (chweched ellir meddwl ym
 mhellach am dano, megis
 ac y mae dyledion eraill o
 bregethu, cymuno, ymweled
 ar claf, rsoddi elusenau neu
 r cyffelyb; o waith cynhyr-
 fiadau yn lluddies, eisiau
 gallu, cyfleusdra o amser
 neu le yn cael eu rhwystro
 ollawl; nid oes na lle nag
 amser na gorthrymder yn y
 byd a ddichon luddies ymar-
 fer o weddio. Y mae Da-
 niel yn ffau y llewod, Jo-
 nas ym mol y morlarch,
 Paul a Silas yn y cyffion, pa
 wedd.

wedd bynnac yn garchar-
wyr, yn cael lle, pryd, ac
amser, i ddyfod yn rhwydd
at Orseddfainge y Gias i
weddio i ganu plalmau ac
i fwynhau wrth hynny ym-
wared ihyfeddol. Canys
P[sa. 44. 1.] yma y geill y galon draethu
pethau da, pryd y tynnir y
tafod allan, ac na eill fod
yn bin scrifenydd busu : yma
y mae calon brenin Manaf-
ses yn cael gliniau i blygu,
pryd yr cedd gliniau y
corph mewn cadwynau fel-
ly, mal na allent gyn-
hyrfu.

7. Yn olaf oll, fe ai cy-
meryd yn adroddion-ca-
blaidd; oni bai fod y scry-
thyr yn ei lefaru fod Jacob
yn ymstydd a Duw (ac me-
gis) yn trechu bendith od-
diwrtho trwy daerder yn
peri: a bod Mafes, trwy
weddio

weddî yn sefyll yn yr adwy,
ac yn dal llaw yr holl-
allnog, ac yn peri iddo le-
fain: gad im lonydd fel yr
enynno fy hîd im herbyn, ac Ex 32.10.
i dîfethwyf hwynt. Ac yn
erbyn Satan y llew rhua-
dwy hwnnw, na fyddyli-
wn y geull gwersi o gon-
suriaeth fod, a ffrwyth yn-
ddynt, neu gryfder artau,
yr hwn ni wna bris o ha-
uarn mwy na gwelldyn, ac
efydd megis pren pwdr:
nage ein Jachawdwr an-
dysg ni yn well, fod ffydd
o honi ei hunan yngwneu-
thur llawer o bethau, eithr
o honi ei hun nid i dafu
allan yn ollawl y cyfriw-
wyrthwyncbwyr heb ym-
pryd a gweddî: yr wyf yn
coelio (fy merched) wrth
yr hyn a ddywedpwyd or-
blaen eich trechu chwi i
synied

fynied mor anghenrhaid yw
 gweddi. Yn awr os ameu
 vn; neu ddywedyd, fe wyr
 Duw ein anghenion cyn eu
gofynom: ac a arfaethodd
 neu a fwriadodd beth a
 wneiff, telly ni eill ein
 gweddiau moi *gyfnewid* ef;
 am hynny hiwy a brifiant
 yn afraid, y mae yr ateb
 garllaw, iddo ef yr hwn a
 fwriadodd yr hyn a wna
 a orchymynnodd i ni hetyd
ofyn; Ac nid rhagluniaethau
 dirgel Duw (yr rhai
 ni wyddon) ond ei *orchy-*
myinion neu *orafynion* dad-
 cuddiedig yn ei air ydynt
 reol on gweithredoedd ni,
 yr hon fydd raid i ni ga-
 lyn; na rhaid i'r mab ei hu-
 nan ofyn yr hyn yr oedd y
 Tad yn bwrdd erriod i w-
 roi: *gofyn i mi a rhoddaf*
daefynau y ddiar i'th fed-
diant.

diant. Yr aw hon os pri-
fiwn ni yn oer yn gofyn, fo
eill ein gobaith rewi cyn
mwynhau. Eithr oni eill
taerder hyfedr yn hytrach
erwino cyfiawnder na
mwynhau ffafor? gyda dy-
nion fe eill, eithr gyda ffy-
non y trugareddau, ymdre-
chu i fyned i mewn i'r porth
cyfyng a chynnyg nerth i
deirnas nesoedd, a wna
llwybr egored i gael mad-
deuant: yn y cyfriw achos
y gwna y barnwr anghy-
fion vninodeb i'w dynnu ei
hun allan o boen; mwy o
lawer y bydd Tad y truga-
reddau yn fodlon i'r cyfriw
ddyfodiad neu rithriad san-
ctaid, in rhagflaenu ag ateb
cyn y galwom.

Yn olaf ei gyd, nid rhaid
ini ofni y geill ein gwed-
dio parhaus mewn vn modd
rwyf tro

rwyf tro gorchwylion ein
 amriw alwedigaethau; yr
 Arddwr yn y maes, y
 creftwr yn ei siop, *Mar-*
tha ynghylch ei hwsfwaeth,
 a allant weddio wrth wei-
 thio a gwneuthur yn well o
 weddio. Dos (medd yr
 Arglwydd) wrth *Ananias*
 a helpa *Saul o Tarsus* i w-
 olwg. Canys wele ef yn
 gweddio, Y mac! gweddiau
 yn dwyn bendithion yr
 ydym ni yn meddwl ychydig
 am danynt, ni ddylem
 gan hynny feddwl am wed-
 diau yn fwy difrifol, er
 mwyn meddianu y bendi-
 thion hynny, canys rhaid i'r
 bendithion hynny fod o bris-
 bychan, yr rhai ni welwn ni
 y talant eu gofyn.

P E N. II.

*At bwy y mae i ni drefnu
ein Gweddian.*

I ba beth y dangosid ~~an-~~
I genrheidrwyd Gweddi, o-
ni wyddom ni yn hyderus
at bwy yr *hyfforddwn* ein
Gweddian. Am hynny ef a
osododd ein iachawdwr
hyn ar lawr mor farawl-
hynod, nad rhaid i ni fwrw
o amgylch am ychwaneg o
yspyrlwydd; *Yr Arglwydd* Luc. 10.
dy Dduw a afni, ac efe yn 26.
unig a wasanaethi, ac i
annw ef y tyngi. Galw arno,
i wglodfori a gweddio arto,
ydynt y moddau yspysol o
addoliad Duw, yr hyn a
gydffurfied gan ein Ja-
chawdwr, yn y Testament
newydd allan or hen, i ber-
thynu

thynu yn vnig i Dduw, a gywilyddiodd hawl y Temptiwr o hono mal yr aeth ymaith or maes, ac ni feiddiodd demptio ymmhellach, oddiyma y gallwn ddal sulw, na ellir dangos trwy yr holl *Destament hen* neu *newydd* fod vn ryw rai o bobl Dduw erioed yn gweddio at *Seintiau* neu *Angelion*, eithr yn ving at Dduw: Dim dywedyd yma o *Abraham* Sanctaidd, neu Sanct *Peter* gweddia trosom; Eithr ty-
 Ps. 65. 2. di o Dduw a glyw weddian, a tat ti y daw *pobcnawd*. Ond chwychwi pan weddioch na ddywedwch o Sanctaidd fam Duw eithr: (Ein tad yr hwn wyt yn y nesoedd) A chwi * ellwch ym mhellach nedi fod *Angelion* (ac fel-ly

ly Sainctiau) yn gwrthod
 megis mewn digllonrh-
 wydd y cyfrw oruchel ad-
 doliad a gweddiau a roddid
 attynt hwy. Er i ti fy nal
 i (medd yr Angel wrth
 Manoah) ni fwytai oth fara,
 ac os offrymi di boeth of-
 frwn offrwm ef ir Arglwydd, J. 10. 13.
 St. *Joan* yn amcanu addoli ^{16.}
 Angel, yn yr vn modd, a
 gafas yr vn wers ddwy-
 waith iddo (*gwel na wne.* Jos. 19. 10.
lych, dy gyd was di wyf fi; & 21. 9.
addola. Dduw na adewch i
ddyn gan hynny eich twyllo
chwi am eich gwobr (gei-
 riau St. *Paul* ydynt) mewn
 gostyngeddwydd ewyllys-
 car, ac addoliad angelion;
 gan ruthro i betban nis
 gwelodd. Ac onid yw yn
 sefyll gyda rheswm natur-
 riot, fod yr hwn y trof-
 glwyddom ni ein gweddian
 atto

atto yn ollwybyddyd yn
 gwybod y galon; ac oll-
 alluog i fod yn abl i helpu
 ni yn ein holl gyfyngderau,
 ac yn oll-bresennol ym mhob
 man, i fod bob amser gar-
 llaw, y pryd y galwom ar-
 no? Ondde ni ailem chwa-
 rau y rhagrithwyr ag ef
 dywedyd *vn peth* a med-
 dwl *peth arall*, neu fethu
 yn ein hamcan yn ymbil
 am beth gan vn ni eill mon
 gwaredu. Canys pa grea-
 dur a allwn ni yn dda fed-
 dylied ei fod ym mhob man,
 neu a ddichon ein cynorth-
 wyo ni bob amser, neu a
 ddeallai ein holl feddyliau
 ym mhell or blaen? ond
 yn vnig ein Tad yr hwn
 sydd yn y 'nefedd' hyn y
 mae Satan yn deall ei fod
 yn ddinistr i w amcanion ef,
 mai lle na allo ef hudo dy-
 nion

nion yn erbyn naturiaeth,
 i dybied nad oes vn Duw,
 y gallai ef or lleiaf eu
 pendefadu hwy, beth a ddy-
 lai y Duw hwnnw fod, mal
 y byddai y rhan fwyaf yn
 meddwl na byddai ef ddim
 arall ond y peth a ddy-
 chymygent hwy ai har-
 weinwyr, trwy y cyfriw
 foddau y chwanegwyd
 Duwiau yn ol rhifedi Di-
 nasoedd a chenedloedd: ac Jer. 2. 28.
 mal hyn (megis) ar drou- P[sa]. 106.
 ad llaw, y trowyd gogo- 20.
 niant Duw Israel i geffe-
 lybiaeth llo a fwytan wair.
 allan or vn einion y daeth
 Moloch a Bael gyd ag a-
 neirif o ffieidd-dra ac oter-
 geolion y cenedloedd. Yn
 yr holl bethau hyn yr am-
 can bob amser oedd ym
 mhlith yr rhai doethaf,
 fod y gwir Dduw yn cael
 ci

Aa. 17.
22, 29.

ei addoli yn vn'g gan y cyfriw ddadl-wyr, neu gyfryngiad; eithr ni ymgyfodai y cyffredin yn vwch nar hyn a wlenr, ar rhan lwyaf a gyttunent ai meddyliau lwynt, y ddau yn dyfod tan argyocddiad yr Apostol, ha wyr Atheniaid ni ddylen ni dybied fod y Duwdod yn debyg i aur neu arian, neu faen o gerfiad celfyddyd a dychymyg dyn. Y rhai ai gwnant ydynt fel lwythau (medd y Psalmydd) hyn yw yn ddisynwyr yn gyffion mal y maent hwythau. Canys Duw yspryd yw, ar rhai ai addolant ef *rhaid vddynt ei addoli, Mewn yspryd a Gwirionedd.* Y rhai a ddywedo i chwi fod lluniau a delwau yn goffadwriaeth da i ni feddwl beth a ddylem

ddylem ei addoli, chwi el-
lwch atteb, fod y nefoedd
yn datcan gogoniant Duw
ar holl greaduriaid waith
ei ddwyllaw ef, an hyfford-
da ni iw addoli ef yr hwn
ai gwnaeth hwynt (mal
hyn y cewch chwi ddywe-
dyd vddyut hwy (mal y
gorchymynnodd y pro-
phwyd ir *Israëliaid* ddy-
wedyd ir *Chaldeaid* ofer-
goelaidd) yn eu hiaith eu
hunain. *Y Duwiau ni wnae-* Jer. 10. 11.
thant mor nefoedd, dife-
thir hwynt or ddanar ac
oddi tan y nefoedd. Lla-
miau iw addoli (medd vn
arall) nid ydynt ond a-
thrawon celwyddau a der-
chafwyr athrawiseth y cy-
threuliaid, hwy a allant fod
arall mewn arfer Histori-
aidd harddu adeiladaeth;
cithr am addoliad y mae

C

ge-

genym ni addysc y *Gair*;
nid delw gerfiegid ond *Fe-*
Gal. 3. 1. *su Grist croeshoeliedig yn*
eich plith Galatiaid yn-
fyd.

Ac am goffadwriaeth o
ddioddefaint ein jachaw-
dwr, pa ham na chai *tori-*
ad y bara ac yfed y gwin yn
y Sacrament oi Swpper o-
laf, gael ei gyfrif yn orau
celfyddyd coffadwraeth, gan
weled mai ef ei hun an-
Lec. 11.
19. dysgodd *Gwna hyn er cof*
am danaf? Ac oni chyme-
rai bob gwr synwryol bre-
gethau ein jachawdwr a
scrifennau yr Apostolion i
fod yn well gweddillion,
nag *ysglodyn defnyddol o*
Groes Crist, ne *gadwynau*
St. Peter iw dangos, in a-
thrawiaerhu ni beth a wnant
in hiechydwrriaeth neu a
ddycafant i ni *in canlyn.*

7. Yn

7. Yn olaf oll, yn erbyn
y dadleuwyr, am weddio at
Seinctiau neu Angelion, yr
hyn a atebodd ein jachaw-
dwr ir cyfreithwr ellir ei
arferu yma yn dda, *pa beth* Luc. 20.
sydd scrifenedig yn y gy- ²⁶
fraith, *pa fodd y darlleni?*
A ellwch chwi ddangos vn
gorchymyn neu esampl am
y cyfriw weddio o fewn yr
holl Destament hen a ne-
wydd? Neu a allwn ni
feddwl mewn rheswm y
bydd Seinctiau yn barot-
tach i wrando, neu i sy-
nied ein heisiau, neu i roi
ym mlaen ein erfyniau, nan
jachawdwr bendigedig, an
vnig Gyfryngwr an Da-
dleuwr Jesu Grist?

Cysur bychan a gafas y
wraig o *Canaan* ar y ddauar
yn ymwared Seinctiau: Mat. 15.
godwng hi ymaith, canys y ^{23.}

mae hi yn llefain ar ein ol ni. Ni a gredwn fod y Seinctiau yn dra dedwyddol yn y nefoedd, ac a anrhydeddwn eu personau ai coffadwriaeth yma ar y ddauar, yn gosod dyddiau gwylion yn yr rhai y mae eu gweithredoedd ai hathrawiaeth yn ganmoladwy in cynylleidfia i ddilyn eu haggwedd yn dduwiol. Eithr beth a wyddant hwy am danom ni, neu a allant wneuthur trosom ni o gyfryngiad yn y nefrodd nis dadcuddiwyd i ni. Adci-ladwch chwi gan hynny ar sail ddiogel (fy merched): Christ ach dysgodd chwi i ddywedyd (Ein tad yr hwn wyt yn y nefoedd) ar Ecclwys yn yr hon ich ganwyd ac ich bedyddiwyd, ach dysc chwi fel-ly.

ly, Pan fyddoch yn hyf-
forddi eich gweddiau yn
neullduol at vnrhiw or
personau (yn enw yr rhai
ich bedyddiwyd) neu yn
gysylltiedig at y *Drindod*
fendigedig i chwi eu vnioni
at *vn Duw*, yr hwn fydd
dri yn vn ac yn oll. A chy-
nifer a rodio yn ol y rheol
hon *tyngneddyf fyddo ar-* Gal. 6. 26.
nynt, a thrugaredd ac ar
Israet Duw; yr hyn gan fod
yn nerthol gyd a Duw, hwy
a gant yn ddiogel fwynhau
ac yn fwy cyssurus os cyme- *Swyn gy-*
rant gyd a hwynt (megis yn *faredd.*
Antidot) ddiweddiad St. *1 Joa 5. 13.*
Foan, sy mblant bychain,
cedwch eich hunain oddi
wrth eulynnod.

P E U. I I I.

*Beth a ddylem ni ei ofyn
yn ein gweddiau.*

Joa. 21.
22.

I Wybod yr *angenrbei-*
drwydd o weddi, a phwy y
dylem ni weddio atto ni
wna fawr gymorth i ni,
oni chawn ni gyngor da
beth i wofyn, *Peter* addi-
chon ymosyn, beth a ddaw
o *Joan*, eithr ef a gaiff sen
beth yw hynny i ti? na
ymosyn am yr hyn nid yw
yn perthyn i ti; gwna yr
hyn a archwyf fi i ti, *can-*
lyn fi. A phan ddaeth Mam
meibion *Zebedi* yn ersyn-
wraig am ei derchafu
hwynt, ir lle nid oeddynt
hwy gymeradwy o hono,
ni wyddom pa fath fod-
lonrhwydd oer a gawsont
gan

gan ein jechawdwr, *ni wyd-* Mar. 10.
doch beth yr ydych yn ei 20.35.
ofyn: Ac ni chafas cyd- Act. 1. 7.
ersyniad yr Apostolion yn-
ghylch Teirnas ddauarol,
ddim gwell digwyddiad.
Ni pberthyn i chwi wybod
yr amserodd na'r prydiau,
yr rhai a osodes y Tad yn
ei feddiant ei hun. Yr
rhai gan hynny a obei-
thiant gael ei neges, sydd
raid vddynt yn vnig erfyn
am y pethau a fo cymwys
vddynt eu derbyn, ac i dduw
eu canniatrau, mal y mae y
Liturgi neu lyfr yr Ec-
clwys yn y dechreu yn dan-
gos i ni: Rhaid vddynt o-
fyn y pethau hynny a syd-
dant angenrheidiol yn gy-
ftal ar les yr enaid ar corph, Ps. 119.7.
onide fe ddichon eu gwed-
diau droi yn bechod; ac
yn lle y fendith a ddisg-
C 4 wilier,

Gen. 27.
12.

wilier, melldith haeddedi-
gol a eill gwympo arnyr.
Gan hynny cyngor, y pre-
gethwr, yn gystal am y
genau ar troed fydd iw ga-
dw gan yr holl ymbilwyr,
ai gosodant eu hunain o
flaen gorseddfaingc y Gras.

Yn gyntaf, dysc wrth
glywed beth fydd iw wneu-
thur, cyn i ti gynnyg a-
berth ynfyd (heb ystyri-
aeth) mewn gobaith i fwyn-
Ecclef. 5. hau: ac na fydd yn ddi-
bwyll ath enau, ac yn hyll
ath *galon*, i amlhau llawer
o ciriau, lle byddai ychy-
dig yn fwy at y pwrpas,
ac yn well gymeradwy;
Canys pa fodd y geill dde-
wis na phrisia y llafur yn of-
fer, iertyn gan Dduw yr
hyn ni ellir moi ganiattau,
o herwydd ei ewyllys dad-
cuddiedig i'r gwrthwyneb?
Oddi

Oddi yma y gwelwn na
wasanaetha i ni, na son
nag ymbil am jechydwri-
aeth *Judas*, ar yspydion
damnedig, neu ragwybo-
daeth am ddydd farn a dir-
gelion Duw, yn ei *ethole-*
digaeth neu ei *wrthodedi-*
gaeth or blaid yma, neu r
blaid accw. Ac os rhaid
ir pren orwedd lle cwym-
po, a bod cyflwr y marw,
o waeth i well yn *anghy-*
fnemiadol; yr offerennau,
caneuau neu weddianu tros
yn rhiw gefaill a ymada-
wodd a ellir yn hawdd ac
yn dda eu hepcor, yr hyn
y mae rhai gwedi eu ca-
marwain iw prynu yn
ddrud, ac eraill iw gwer-
thu mewn pris uchel. Ca-
nys pwy a geisiodd hysur
eich llaw chwist? Gweddian
fawr yw pryniad eiddo.

*a hynny a baid byth. Ar yr
 yn fail ni allai Samuel wed-
 dio tros Saul na Jeremiah
 i ragflacnu caethglud Jn-
 dah, lle yr oedd digyfnec-
 widiol arfaeth Duw vn-
 waith wedi roi yn wybyd-
 dawl vddynt. Pethau y-
 sprydol gan hynny a ber-
 thyn in jechydwriaeth, ac
 amserol a berthynant in cad-
 wedigaeth yn y cyflwr y
 gosododd Duw nyni, neu
 an trosglwyddo i vn gwell,
 yn ol ei cwyllys da ai ar-
 faethiad, nid ein aflonyd-
 dol yssa o falchder, sydd i
 fod yn rheol drefn on de-
 fosiionau cymeradwy. A
 hyn a ddwg i fewn yr hy-
 der hwnnw y mae y di-
 scibl anwyl yn llefaru am
 dano: os gofynnwn ni ddim
 yn ol ei cwyllys eise a wren-
 dy arnom xi, ac is gwyd-
 dom*

dom y gwrendy beth bynnac
a ofynom, ni wyddom y
cawn ni yr erfyniad, a ddei-
syfwn ganddo: Llawer o
betrufter a ddychymygir
yma, pa vn a wnawn ni ai
gallael gweddio tros vn a
fai yn gabledig yn pechu i
farwollaeth, neu yn gyn-
dyn yn sefyll mewn esey-
mundod, neu yn wrthryfel-
gar yn erlid yr Ecllwys, ar
Stat. Gan fod erfyniad y
Psalmydd ar lawr mal hyn:
A thi Arglwydd dduw y
lluoeedd deffro ti dduw Is-
rael deffro i ymweled ar ce-
nedloedd, na thrugarha wrth
neb a wnelo anwireda yn
faleisus. Eithr gweddi y
prophwyd yn erbyn y rhai
y byddai Dduw yn ei cael
felly, rid yn erbyn y cy-
friw yr ydym ni on drwg
anwydau yn barnu eu bod
felly,

felly; canys yr ydym ni i
obeithio y goren o bawb,
ac nid i gondemnio rhag,
ein bod yn gondemnedig.
Oni eill *Paul erlidiwr* ddy-
fod yn *llestr etholedig*? A
pbetr anudonwr fyned allan
ac wylo yn *chwervdost*? Ni
roddwn ychwaneg am hyn
o beth: pan elom i lefaru
am *regfau* yn ol hyn. Beth
yr ydym ni i weddio am
dano: *cyffiniau* digonol el-
lir ei gael yn y nefol ba-
trwm a adawodd ein ja-
chawdwr i ni ir pwrpas
hwnnw, yn cynwys ynddo
ragymadrodd ersyniau a ther-
syniad; yn y rhagyma-
drodd, y gair cyntaf, sydd
genym [*Ein*] an rhydd i
feddwl am *undeb*, a pharch
in brodyr, megis i ni ein
hunain, i gau allan *anghys-*
tundeb, yr hyn a ddihoena
cin

Tersynau.

ein amcanion goreu, a he-
 fydd berchi personau, i dder-
 chafu y cyfoethog o flaen y
 tlawd, ac i farnu, nad yw
 rhai eraill yn haeddedigol
 o drugareddau Duw yn
 gystal ac hwynt hwy eu
 hunain. Yr ail air [*Tad*]
 an sicrha ni on derbyniad,
 a ddywaid i ni ein bod oll
 yn *frodwr*, ac nad rhaid i ni
 wreuthur mon cwynion,
 am ein anghennion at e-
 raill, yr rhai ni allwn ni eu
 galw yn Dadau, gan fod
 iddo ef *ewyllys* a gallu in
 cyfreidio ni, ac yn anfodlon
 i ni geisio ym mhellach
 mewn gobaith o gael *mar-* *Lhwyddi-*
gen well: Canys ni dderby- *ant.*
niasach yspryd mabwysiad *Rhy. 8.*
irwy r hwn yr ydym yn lle- *15, 15.*
fain Abba Dad. Gan fod
 yr yspryd hwn yn dwyn
 tesolacth gyd an hyspyd
 ni,

Gal. 4. 6, 7. ni, ein bod ni yn blant i Dduw. Yr hyn a ganlyn [yr hwn wyt yn y nefoedd]

a wna bererindod at fod-dau neu relyw yn ddel-waddolaidd ofergoel. Ca-

nys y mae yn derchafu ein calonnau i'r nefoedd, ac at bethau nefol, megis ac y mae y Psalmydd yn ein ad-dyscu: derchafaf fy nghalon

Psa. 25.

Psa. 121.

Psa. 122.

atgat ti, ac atgat ti y derchafaf fy llygaid; O tydi yr hwn a breswyl yn y nefoedd.

Yr hyn y mae ymarfer ein jachawdwr yn ei sicrhau; y geiriau hyn a ddy-

Joel 17.

waid Fesu, ac a dderchafodd ei llygaid i'r nefoedd gan ddwyedya. fyn nhad yr awr a ddaeth. Ac yn dywedyd i ni ym mhellach fod i ni olygwr yr hwn a edrych in holl feddyliau, geiriau, a gweithre toed. pwy fydd

fal

fal yr Arglwydd ein Duw
ni yr bwn sydd yn preswy-
lio yn uchel: ac etto ymo- Psa. 113.
ftwng i edrych y pethau 5. 6.
yn y nefoedd ac yn y dda-
uar: yr erfyniau a ganly-
nant, ni wneiff rhai ond
chwech o honynt, eithr heb
ymrafael ellir eu cyfrif yn
saith. Yn yr rhain y drefn
o honynt, a ddengys, mae
pethau ysprydol sy n gyn-
tafi edrych am danynt, ac
i weddio am danynt o
flaen pethau amserol: yn
ol yr hyn a ddwedodd ein
jachawdwr, yn gyntaf cei-
swech Deirnas Dduw a chyb-
fiamndcr; ac yno pethau
amserol a chwanegir, megis
yn elw: O herwydd hynny
dewis rodd Salomon a ryn-
godd fodd Duw yn gwed-
dio am ddoethineb, o flaen
cyfoeth, ac anrhydedd:
canys

Exo. 32.
32.
Rhy. 9. 3.
Fygugwa-
hanu.

Canys ni fydd arnom ni ei-
fiau y peth a fo goreu, ar
ein lles, os rhoddwn or
blaen yr ersyniad cyntaf
sancteiddier dy enw, cyn holl
bethau amserol. O hyn yr
oedd *Moses* a *St. Paul* mor
ddichlyn, megis yr oedd
y naill yn deisyf ei ddileu
allan o *lyfr* y *bywyd*, y
llall i fod yn *anathema*
oddiwrth *Grist*, yn hy-
trach na bwrw anair ar
Dduw : vn ai oi anallu,
neu doriad addewid, megis
na chyflawnai yr hyn oi
rwydd haelioni a gyme-
rodd arno tros ei *Ecclwys*
iw ddwyn i ben. *San-*
cteiddio gan hynny a go-
goneddu a derchafu vwch-
law pob peth *Fawrhydi an-*
feidrol enw Dduw yw r peth
sydd raid i ni edrych am
Dano o flaen ein iechydw-
riaeth.

*riaeth ein hunain. Ar [enw]
a arwyddocâ yma hanfod,
priodol aethau, a gorchymy-
nion, rhaid iw deall nad
ydynt ddim arall ond yr
hyn y Bedyddiwyd ni
ynddynt, yn ymgyffred,
Tad, mab ac yspryd glan, y
rhai gan eu bod or vn han-
fod, rhaid vddynt wrth yr
vn weithred a wnelom ni,
gael en gogoneddu gogy-
fwrch, neu eu diogoned-
du.*

2. Yr ail *ersfyniad* [*de-
ued dy deirnas*] an athra-
wiaetha ni mai yn nefaf ar
ol gogonians Duw, rhaid
iw edrych am barch ir Ec-
clwys a gweddio trosti, yr
hon gan ei bod yn filwrus
yma fal y dylai, y gallai or-
foleddu yn ol hyn, mal y
mae hi n, disgwyl: pob
peth a leihao neu a dynno
od-

oddiwrth hyn, sy raid ei fod ym mhell allan on gweddiau ni, i'w roi heibio, megis yn sail in *mell ditbion pennaf*.

3. Yn drydydd [*bydded dy cwyllys ar y ddaiar megis ac y mae yn y nefoedl;*] yn llywodraethu ein holl ddymuniadau neu ein erfyniau i'w rheoli, yn ol cwyllys Duw dadcuddiedig yn ei *air*: gwrthwyncbu neu gilio oddiwrth hynny ni wasanaetha vnwaith ddyfod o fewn cylch ein *Meddyliau*, llai o lawer yn ein erfyniau. Ac yn awr pan ddiscynnem i erfyn ymwarded i ni ein hunain.

4. Y pedweryd erfyniad [*Dyro i ni beddim ein bara beunyddiol y modd y mae ym mhob gair yn ein dyscu i ochelyd amgylchidau*

dau amherthynafol [*dyro*]
nid megis dyledus eithr
oth *wir haelioni*; nid i vn
sydd ganddo oi eiddaw ei
hun, ond ir rhai o diffuant
anghenrhwydd a drechwyd
i ymbil gyd a nynt; nid
trostynt eu hunain yn vnig,
eithr tros eu brodyr hefyd,
yr rhai sydd raid vddynt
wneurhur y ceffelyb tro-
stynt hwythau: cyfoethog
a thlawd ydynt wrth borth
Duw ai *drugaredd*, sydd
rhaid vddynt fod yn erfyn-
wyr vn agwedd a hynny,
am ymwarded presenol.
[*Heddiw*] ein bara beunydd-
dol: rhaid iw ei ddwyn i
ni trwy haelioni parhaus:
lle tan enw bara y cyn-
hwyfir dillad, trigfau holl
bethau anghenrhaid; i ddys-
cu cymedroldeb iw ymar-
fer yn holl feddithiau Duw,
felly

felly nid yw gormodedd yn gwneuthur i synu vn rhan on erfyniau. Ac na rwystrir y bendithiau hyn gan ein pechodau ni.

5. Y pumed erfyniad a rydd *canest* neu ocheliad i mewn [*Madden i ni ein dyledion fal y maddeuwn ni in dyledwyr*] y condifiwn neu (r) cyflwr a rydd ar lawr y rhwymedigaeth fydd yn sefyll arnom, am faddau i eraill os gobeithiwn ni gael maddeuant gan Dduw ein hunain; yr wyf yn dywedyd gan hynny, (medd ein jachawdwr) *bendithi-wch yr rhai ach melldithio, gwnewch dda i'r rhai ach casant, a gweddiwch tros y rhai a wnel niwed i chwi, ac ach erlidiant*. Felly chwi welwch na chaiff erfyniwr anghymodol moi wrando yn

yn llys y goruchaf. Ac
megis na chaiff faddeuant
oi ddyledion ei hun, felly
ni chaiff moi ryddhau od-
diwrth ruthrau cynllwyni-
on, neu anturiau profedi-
gaethau dinistriol, yr hyn
a wna i fynu y chweched
ersyniad iw ganiattâu ga-
nddo ef, yr hwn yn vnig
a ddichon ein cadw ni od-
diwrth, angwared ni yn yr
ymdrech cryfaf rhyngom
ar *byd* ar *crawd*, a hefyd
ergydiau cyfrwys-nerth di-
afol ei hunan, yr hyn a
dddymunir yn y seithfed
ersyniad ar olaf. Yr holl
rhai hyn a ddengys yn
ddigonol beth sydd i ni
iw ofyn, mal nad rhaid i
ni fwrw o amgylch, i e-
drych beth heb law hynny
sydd i ni i weddio am da-
no: Canys yr articloedd
neu

neu (r) nodau o greddo yr
 Apostolion ni ddangosant
 ond cyflwr y Deirnas hon-
 no, am ddyfodiad a *ded-
 wyddmch* yr hon y gwed-
 diwn ni yn yr *ail erfyniad*.
 A pheth ydyw caru Duw
 vwchlaw pob peth an cy-
 mydog megis ein hunain,
 (ond crynodeb sylweddol
 or deg gorchymyn) yr hyn
 a erfyniwn yn y trydydd
 erfyniad, i ewyllys Duw
 gael ei wneuthur yma ar y
 ddaiar, mal yn y nesoedd,
 gan ei *Seinŷtiau*, ai *Ange-
 lion*. Am fwynhau yr holl
 erfyniau yn ddiogelach, y
 mae y diwedd yn chwa-
 negi yr ymddiried-gwbl
 goel hon *Canyis eiddot ti*
 (o Dad) *ym r deirnas*; am
 hynny ti a ewyllyfi; [*y*
gallu] am hynny ti a *elli*;
 y gogoniant] am hynny
 oth

oth anrhydedd, yr wyt
(mewn modd) wedi ym-
rwymo o honot dy hun, i
eurglyw gweddiau dy blant,
dy ddeiliaid ath *ersynwyr*
gostyngedig, ac iw gollwng
ymaith wedi selio *Amen* :
wrth eu deisyfiadau vnion.
Ni ellwch chwi gan hyn-
ny (fy merched) fod yn
anwybyddawl beth i wed-
dio am dano, neu beth iw
ochel megis amherthynas
ich *defosiwnau*. Gan eich
athrawiaethu mor gryno
fyrn gan *Hyfforddwaith ne-*
fol ein jachawdwr ei hu-
nan. Digon da fyddai yn
y lle nesaf, cymeryd peth
sulw ac hynodi pa ymddy-
giad yn ein gweddian a el-
lir ei arfer yn weddeiddiaf
ac yn gymhesuraf.

P E N. IV.

*Am yr ymddygiad oddiallan
Gweddaidd i Dd. fosiwnan
Duwiol.*

PA wedd bynnac y mae
ofergoel megis *gwed-*
dio mewn iaith anwybyd-
dus ar *leiniau* o flaen *Croes*
neu r *cyffelyb*, megis yn
winwydd gwylltion a de-
flid ym mhilth dail da, yn
gwneuthur y cawl yn *fa-*
rwol: etto rhaid yw gw-
neuthur gwahanrediad bob
amser rhwng hynny ac *an-*
rhydedd dyledus, hwn a
ofynnir, nid yn vnig gan
y meddwl, eithr gan y
Exo. 4. 15. corph hefyd. Rhaid i Mo-
Jof. 5. 15. ses a *Jofua* dynnu eu esgi-
diau oddi am eu traed, y
pryd y neshânt i ymddid-
dan

dan a Duw. *Job* oedd
 ychydig ry flaenllaw ar
 ei *berffeithrwydd*, Pan ddy-
 scodd yr Arglwydd ef a
 ddygwyd yn tuan i gyfad-
 def, ac ai *ffieiddiodd ei* I. 41. 6.
hun mewn llwch a lludw. Ac
 fe ellir meddwl yn dda,
 mai r farn galed a adrod-
 der ym *meriodas mab y bre-*
nin yn erbyn hwnnw a y-
 mwthiodd i mewn *heb wisc*
periodas, a osodwyd arno yn
 enwedig, am ei waith yn
 dianrhydeddn y fan y dae-
 thai. Canys a ddioddefai
 Dywysog dauarol i Grest-
 wr a wahaddefid ganddo ef
 i wledd, ddyfod yn ddi-
 bris allan oi siop, yn ei
 wisc ddyhiraf, heb wneu-
 thur cyfrif, na pharch, i'r
 gwr, neu i'r lle, neu anrhy-
 dedd i berdefig, a fu wiw
 ganddo wneuthur Gimaint

o hono: nid â *Joseph* yngwydd *Pharaoh* heb ei eillio a newid ei ddillad. A pha drallod ydoedd yno yn puro y gwryfon cyn y tybid eu bod yn gymhesur i ddysod yngwydd *Ahasuerus*? Ir deunydd yma, ymae Duw ei hun yn rhoi gwers i *Aaron* gystuddiedig, am farwolaeth ddisymmwrth ei ddau feibion hyllion, *Nadab* ac *Abihu*, mi fynna fy sancteiddio gan yr rhai a ddel yn agos ataf, ac o flaen yr holl bobl, mi fynnaf fod yn *Ogoneddus*. Vn o ddichellion *Satan* yw; llysenw i, dyledus anrhydedd y corph, yn Dramgwydd o adelwaddoliaeth. Plygu ar enw yr *Jesu*, sefyll ar y *credo* myned ar lniau wrth dderbyn y Sacrament fendicedig, o Swpper

Swpper yr Arglwydd, a
 fyn rhai eu bod yn ofergoe-
 laidd ym aroglu o babei-
 ddrwydd: megis pe bai
 ormodd iddo ef, yr hwn a
 greawdd y corph yn gy-
 stal ar enaid, gael dyledus
 anrhydedd oddiwrth y ddau.
 Ac oran fod y Papisti-
 aid yn rhy *ddiflas yn gw-
 nenthur yn rhybell*, ni
 ddylem ni gyflawni vn gro-
 nyn. Y canolbwngc gan
 hynny sydd rhaid ei gadw
 rhwng ceremoniau *gwaran-
 tedig*, ac *ynsyddroan ofer-
 goelaidd* mal yn cashau y
 naill, na phrifiom yn halo-
 gedig yn y llall. Yn hyn
 o beth y bu ein Heglwys ni
 yn dragofalus vnionddoeth
 yn rhoddi rheiwm am y *Liturgia.*
 ceremoniau yn y rhagy-
 madrodd in Gweddiau *cys-
 fredin*, pa ham y *tynewyd*
 D 2 rhai

whimsy
Jud.

rhai allan, ac y cadwyd y
Heill: y rhai hyn, y cyfriw
 nid ynt fodlon vddynt nid
 ydynt fodlon i unrhiw beth
 ond a ddelo or *esail* oi dy-
 chymygion eu hunain : a
 hyriny yn gyffredin (mal
 cin arferion) ni phery yn
 hwy, nag y codo rhiw *ffri-*
thoneg arall i fynu, yr hyn
 newydd-dra a fodlona y
 bobl yn fwy ; y cyfriw *gy-*
mylan heb *ddwfr*, brennau
 ciffwyth, tonnau rhuadwy
 y mor, yn bwrw allan ewyn
 oi cywilydd eu hunain ;
 rheddion heb *râs*, hudoli-
 aeth heb wladeiddio na cho-
 chi oi hachos, dichellion
 heb y mymryn lleiat o
 gydwybod neu Gristnogr-
 wydd ; ein gorchwyl di-
 weddar a ddyscodd i ni mor
 ddinistriol y prifasant ir
Ecclyws ar Gyffredin-wlad :

y Briwiau o hyn a ddylai yn
hytrach beri i ni yn ail gaf-
glu ein hunain, ac edfrydu
yr hyn a gollasom, yn gy-
stal mewn defofionau oddi-
allan, ac oddifewn, na myned
rhagom yn y cyfriw lwy-
brau peryglus yr rhai yn y
diwedd sy rhaid vddynt ein
anrheithio ni; canys y mac
hyn yn digwydd, gyd ar
hyn a ddywaid y prophwyd;
O herwydd im pobl sy angbo- Jer. 18. 15,
ffo i, hwy a arogl darthant i 16, 17.
wagedd, ac a wnaethant vd-
dynt dramgwyddo yn eu
ffyrdd, allan or hen lwybrau
i gerdded lwybrau ffordd
ddisathr i wneuthur eu tir
yn anghyfannedd. ac yn chwib-
baniad byth: pob vn a elo
heibio iddo a synna ac a
esgwyd ei hen. Eithr gwe-
lwch y digwyddiad (oni
bydd edifeirwch amserol iw

rag flaenu) *megis a gwynt y dwyrain* y chwala hwynt o flaen y gelyn, tyngwegil, ac nid fy wyneb a ddangosaf iddynt yn amser eu dialedd. Gwellhâd gan hynny yn yr amser presenol, i ragflaenu yr amser sydd i ddyfod, a brisiai yr amser yma yn enwedig yn fwy tymoraidd, nag achwynion am aeth heibio, ac na ellir moi dychwelyd.

I Cor. 14.
40.

Yr hyn y mae yr Apostol yn ei erchi: *Gwneler pob peth yn weddaidd ac mewn iresn*] sydd ac ymestyniad helaerh, ac sydd a llewych eglurach yn ein defosiwnau, ar ofodiadiau ein cyrph oddiallan, nag ar serch y meddwl oddisewn.

Y cyfriw symudiadau gan hynny ar rhain;

1. Bwrw ein golwg ar y Dda.

Ddauar, curo ein monwe-
fau, megis anheilwng i e-
drych ar y nefoedd, o her-
wydd eingau galondyd an-
trofeddau.

2. Sefyll i fynu ar y *cre-
do* yn arwydd on proffes-
rydd o hono, an ymroad
byth i sefyll wrtho.

3. Derchafu i fynu ein
golygon a'n *Dryllaw* tu ar
nefoedd mal at orseddfa
trugaredd yr *vnig Dduw*
hwnw, at yr hwn yn vnig
yr hyfforddwn ein gwed-
diau.

4. Llefain cryf a dagrau,
yr hyn a wna ein ersyniau Heb. 5. 7.
yn nerthol gyd ag ef, yr
hwn ai gesyd ynei gofrel,
ac a ddichon ein gwared ni
oddiwrth farwolaeth, gan
ragweled fod yn eu med-
dwl mor dda, ac yr adro-
ddir hwynt yn fynych

5. Plygu y pen ar corph.

6. Plygu ar lianiau.

7. Gorwedd an holl gorph ar y ddaiar; fydd a chyffelybiaeth ac awdurdod yn yr Scrythyr, ac a ellir ei arfer genym ni yn ein defosionau *neu llduol* neu *gyhoeddus*, mal y byddo yr amriw achosion yn ymgyn-nig.

1. Am fwrw i lawr y ge'lygon tu ar ddaiar megis anheilwng i edrych tu ar nefoedd, a churo ei ddwy-tren, hynny fu agwedd y publican edifeiriol, aeth iw dy yn *gyfionach* or achos, nag yr aeth y *Pharisead coegfalch* a *ryngai fodd iddo ei hun* ai ffroftiad.

2. *Phineas* a safodd i fynu ac a weddiodd gan wneuthur neu iawn farnu (y mae y gair yn ymglyffred y ddau feddwl)

feddwl) ar plâ a attaliwyd :
Eglon y Brenin tew o *Moab*,
 oedd ynddo gimaint o ddai-
 oni a chyfodi oi orsedd-
 faingc, pryd yr oedd i
 wrando cenadwraeth oddi-
 wrth Dduw. Ac a cill
 Cristnogion dybio ei fod
 yn ofergoel godi i fynu yn
 anrhydeddus pryd y byd-
 dont i *giffesu* eu ffydd? Ac
 ar Gogoniant ir Tad, ir
 mab, ar yspryd glan, i gyd-
 nabod y Drindod fendige-
 dig, i wroddi i Dduw?

3. *Moses* yn codi eu ddwy-^{Exo. 13.}
 law i fynu a ynnillodd fud-^{11.}
 dygoliaeth yn erbyn *Ama-*
lec : Arfer *David* ai weddi
 yw : *derchefais fy llygaid*
ir mynyddoedd or lle y
daw fynghymmorth a byd-
 ded derchafiad fy nwylaw
 megis aberth brydnawnol.
 Cydffyrfiad ein jachawdwr

yn y weddi oddidawg honno
 Joa. 17. 1. tros ei ddiscyblon [*y pethau
 byn a lefarodd yr Fesu, ac
 ef a gododd ei lygaid i'r nef,
 ac a ddywedodd*] dyna
 esamp! di-wrthwynebus, am
 godi i fynu y golygon ar
 Dwylaw at Dduw, mewn
 gweddi.

4. Ar hwn a ddalio sulw
 ar *David* yn gwlychu ei
 orweddfa ai ddagrau y nos,
 ac yn cymyscu ei ddiod ai
 wylofain liw dydd: *Fere-*
mi yn dymuno ei ben yn
 ffynon o ddagrau: Dagrau
 chwerw doft *St. Petr*, a
 golchfa o ddagrau *Mair* i
 draed ein jachawdwr, ai
 gwallt yn eu fychu, rhaid
 iddo gydnabod fod dagrau
 a gweddi yn gwneuthur
 cymysgiad dedwyddol i an-
 nog trugaredd oddiwrtho
 ef, yr lwn a dywalltodd
 ddagrau

Ps. 6. 6.
Ps. 102. 4.
Jl. 9. 11.

ddagrau tros *Jerusalem*, ac
 a wylodd o rywiogrwydd
 gyd ar chwior, dd oeddynt
 yn alaru am eu brawd Luc. 19.
 marw *Lazarus*. Am blygu^{41.}
 y *gliniau* ar *corph*, yr ym- Jo. 11.
 ddygiad gostyngedig hwnw 35.
 ir Israeliaid cystuddiedig,
 pan dderbyniasant y gena-
 dwri obeithiol oi ymwared,
 a ddichon fod yn achos iw
 ddilyn, a gwneuthur ar ei ol:
 pan glywsant ymweled or
 Arglwydd a meibion Israel
 ac iddo edrych ar eu gor-
 thrymder, yna hwy a ym- Exo. 4.
 grymasant ac a addolasant 31.
 medd yr Scrythyr.

Apha beth yw meddwl,
 y *gwaharddiad* hwnnw rhag
 cwmpo i lawr ac addoli
 lluniau, neu vnriw ddel-
 wau eraill, yn yr ail gor-
 chymyn: eithr darfod i
 Dduw gadw iddo ei hunan.

y cyfriw addoliad crefyddol
ar corph.

Y rhai a betrusant neu a
gymerant yn dramgwyd y
cyfriw fyned ar liniau, mewn
gweddi, sydd raid vddynt
eu gosod eu hunain yn er-
byn y cyhoeddiad arbennig
hwnnw i frenin; *Mi ayn-*
Esa. 45. 23. *gais i mi fy hunan, y gar-*
aeth allan om genau mewn
cyslawnder ac ni ddychwel:
mai i mi y plyga pob glin,
y twng pob tafod: Yr vn
ymddygiad pryd y gwelom
ni ei gynwys in jachawdwr
yn ei gnawdoliaeth, *mal yn*
ennw yr Ffesu y Plygei pob glin
or nefolion, ar daiarolion a
than ddaiarolion bethau. Y
wae yn cyd-ffurfio vndab
y mab ar Tad, yr hyn y
mae y newyddwyr yn gwneuthur
dadl o hono yr aw-
rhor, ac yn ei wneuthur
yn

yn anrhydedd vddynt, ym-
 cecri am dano, lle y mae
 yn *amhosibl eu gorchfygu*: *Ymgecri.*
 fe fydd *Salomon* (gyd ar A-
 thrawon hyn yn awr) am
 fyned ar ei liniau, ac ymo-
 stwng, ac am ledu ei ddwy-
 law, tu ar nefoedd, yn ei
 weddi o gyffegriad y Deml *1 Bre 8.*
 iw gyfrif yn anoeth. *Da- 54.*
 niet am weddio ar ei liniau *Dan. 6.*
deirgwaith yn y dydd, braidd *10.*
 y tybir ef yn deilwng i *gael*
 ei garu. A *St. Paul* a allai
 arbed ei lafur yn plygu ei
 liniau i *Dad ein Harglwydd* *Eph. 3. 14.*
Jesu Grist tros yr *Ephesiaid*,
 oblegit bod eistedd (smal y
 bydd llawer ar bregethau
 ai pennau yn eu gwisgoedd)
 yn esmwythach o lawer, ac
 ym marn y gwyr hynny ai
 disge diaeth yn gyftal. Ac
 yn olaf oll lle yr wyf yn
 gweled fy jachawdwr yn
 cwympto

Mat 16.
39.

1 Bre. 18.
24

Psa. 119.
16.

Liturgia.

cwympo ar ei wyneb, ac yn gweddio [*O dad os yw bos-sibl aed y cwppan hwn heibio oddi wrthyf fi, etto nid fal yr wyf fi yn ewyllysio ond fal yr wyt ti.* Myfi ai tybygwn ef yn well oddi wrth ofer-goel yr hwn mewn pryd ac amser a lle y gellid ei gyflawni yn gymwys a ymo-ftyngai ei holl gorph neu wneuthur mwy (os bai bos-sibl) gosod ei wyneb rhwng ei liniau, mal y gwnaeth *Elias* ar fynnydd Carmel iw addoli. Yn llyfr yr hwn yr oedd ein holl aelodau yn scrifenedig y dydd y lluniwyd hwynt, pryd nad oedd yr vn o honynt. Trwy farn ddoeth gan hynny, y gosodwyd y 95 *Psalms* yn nechreu ein llyfr *Gweddau* megis blaen ymadrodd i'r defosiwnau a ganlyn; lle y
mac

mae yr ymadrodd hwnnw
[O dowch addolwch a syr-
thiwn i lawr a gostyngwn gar-
bron yr Arglwydd ein gwneu-
thurwr] yn cydtynnu ar
132 Ps. *Ni awn iw babell ef*
ni syrthiwn yn isel o flaen ei
droedfaingc ef, a ddylai gy-
wilyddio ymddygiad am-
harchus rhy ormod o rai
yn y *Ty Gweddi*; yr hyn a
welai neu a dybiai y *Twrci-
aid*, neu anffyddloniaid, fod
yn ffaidd iw arfer yn
Nhemlau eu eulynnod. Ym
mhellach (lle mae y mer-
ched yn troseddu fwyaf)
nid yw *Ty Dduw* le i dyn-
nu allan wallt plethedig
neu wisgiad o aur, neu i
ymwisco a dillad, neu fyned
tu hwnt y naill y Hall, mewn
mwy na 24 o ffasiwnau neu
foddion merched Sion (y
mae y prophwyd yn neull-
dnoli

duol in eu henwi) eithr i
 Efa. 3. 16. ysprydau llonydd addfwyn
 iw darostwng eu hunain o
 flaen Duw, i esod allan ei
 wir deilwng foliant, i wran-
 do ei sanŵeiddiolaf air, ac
 i erchi y pethau fyddo ang-
 henrhaid yn gystal ar les y
 corph ar enaid. Ac nid
 yw iw ddibrisio yr hyn a
 argyocddoedd yr Apostol
 ynghbrynllheidfaocddy Corin-
 thiaid, fod gwyr yn rhy-
 fygu gweddio ai pennau
 1 Cor. 11. wedi ymmwisco, a gwragedd
 yn bennoethion; mi fyn-
 nwn i chwi (fy merched)
 felly edrych ar eich traed
 pan eloch i dy Dduw, mae
 na byddo eich gweddiau
 trwy ddianrhydeddus an-
 weddeidd-dra yn prifio yn
 Rnsydion. aberth ffyliaid: medrusrw-
 ydd a gostyngeddrwydd
 rhai och neiniau chwi ydo-
 edd,

edd, nad aent iw gafell eu
hunain yn yr Ecclwys cyn
vddynt gyflawni parch an-
rhydeddus ir *ecclwyswr* a
fyddai yn *gwenidogaethu* y
pryd hynny: yr hyn pa
wedd bynnac y mae gwyeh
vchel yr amseroedd yma yn
ei *wedd* yn ostyngfa iw
mawredd; etto ef ai cymer
mab Duw fel pe gwneid
iddo ei hun, os gwneir ir
gwaclaf oi *eiddaw* er ei *fwyn*
ef; Ac fe ddatcan y fendi-
gedig forwyn ei fam ef ir
gwyachaf, y derchafa Duw
y *truan* ar *gostyngedig*, pan
dynno ef i lawr y cedyrn oi
eisteddfau, ac anfon ymaith
y rhai goludog yn weigion.
Yr ymddygiaid gostynged-
ig crefyddol hwn or corph,
yn addoliad Duw a esceu-
lused yn gywilyddus yn
cin plith ni: di ammau y
cifriw.

cyfriw' a ddi ystyrent weni-
dogion Duw gimaint, anodd
a fyddai ddwyn ar ddeall
vddynt olchi traed eu mei-
striaid ai dagrau, ai sychu ai
cydynnau crychion: eithr yr
rhai sydd vddynt glustiau i
wrando a wrandawant.

1. Plygu y pen ar.
2. Corph ir ddauar.
3. Myned ar liniau.
4. Gorwedd neu syrthio
ar wyneb.
5. Codi y golwg ir ne-
foedd.
6. Lledu y dwylaw ir
vnrhiw le, megis, hefyd.
7. Curo y ddwyfron gyd
ar Pwblcan edifeiriol y-
dynt sumiadau or corph
gwarantedig, neu awdure-
dig, trwy orchymyn ac
ymarfer allan o air Duw,
yr rhai pe arferid yn fyny-
chach, yn amserol ac yn
gre-

Luc. 7. 38.

Gen. 24.
26, 52.

Ps. 9. 6.

Mat. 26.
39.Joa. 17.
11.2 Bren.
22.

grefyddol genym yn ein
 gweddiau reullduol a chy- Lvc. 18.
 hoeddus, yn ol esampl ein ^{13.}
 henafaid bucheddol, an
 rhoddai ni i feddwl yn well Mar. 23. 6.
 am bwys y gwaith yr ydym
 oi amgylch, nag unrhiw
philaſterau Juddewaidd neu Deut. 6. 8.
ridens, ac a roc flaen ar ein
 pwlni, ac a gynhyrfai eraill
 i gynnyg (*megis o daerni*) Iac. 5. 16.
 ac i gymeryd trwy nerth
 Deirnas nesoedd, eithr y Mar. 11.
 brwdaniaeth sanctaid hyn ^{12.}
 a gyferfydd a llawr o rwy-
 stron i w ystyried yn y lle
 nefaf.

P E N. V.

*Am Rwystrau a luddies neu
a wna yn ofer ein
Gweddïau.*

GWeddi fydd mor effeithiol yn erbyn *Satan* ai holl ddichellion ai ddyfn-derau, mal y gesyd ef ei holl gyfrwysdra ai hudoliaeth iw rhwystro ai gwneuthur yn ofer: ac am hynny, yr hwn am daclo neu a ymroddo ei hunan i weddio, a fydd diogel i gyfarfod ag ancirif o *rwystrau* ym mhlith y cyfriw, y rhai hyn a ellir dal sulw arnynt iw gwrthwynebu yn ofalus:

1. *Meddyliau gwibgrwydrus.*

2. *Rhyfysg.*

3. *Frost.*

3. *Ffrost.*4. *Ofergoeliad.*5. *Cynnal pechodau myn-
wesig.*6 *Anghymodiad.*7. *Anobaith.*

Ynghylch meddyliau
crwydrus, ni ddylem yn
enwedig wilied ar *carveat* Iac. i. 5.
yr Apostol, o bydd ar neb Gocheliad.
o honoch eisiau doethineb
gofynned (nid trwy gyfryn-
giad Seinctiau neu Ange-
lion) eithr gan Dduw, yr
hwn sydd yn rhoi yn hac-
lionus i bawb ac heb dda-
nod. Eithr gofynned *mewn*
ffydd heb amman dim, canys
yr hwn sydd yn *ammen* sydd
gyffelyb i don y mor a chwe-
lir a deflir gan y gwynt. Ac
na feddylied y dyn hwnnw
y derbyn ef ddim gan yr
Arglwydd : y cifriw bobl
(ym marn ein jachawdwr)

ai anrhyddedant ef ai gwe-
 Mar. 15 8. fufau, eithr y mae eu calon-
 nau ym mhell oddiwrtho
 I. 1. 6. 16. ef, dywedyd vn peth a med-
 dwl y llall; ymddangos fod
 Luc. 14. 16. cariad, eithr ei geisio ef am
 y *torthau*, ac a ddygir y-
 maith gyd ag *edrychiadau*,
 ar eu gwragedd, eu hafo-
 dydd, ai hychen (ac ond
 odid pethau gwaeth) yng-
 hanol eu defosionau. Do-
 lur a figwyd oddi fewn yw
 hwn, chwyn heintus or lly-
 gredigaeth dechreuol: yr
 hwn sydd raid ei ddiwrei-
 ddio i fynu ag *Higgaion* a
Selah ac *Hosannau* a arferid
 er mwyn gwranddo yn well
 (mal y mae rhai yn tybed
 yn brofadwy) yn yr hen
Destament: a thrwy eiriau
 yr Apostolion, Arglwydd
 angwanega ein ffyd ni, yn
 y newydd; yr hyn a brawf
 yn

yn fwy ffrwythlon nag vn-
rhiw Philacterau Pharise-
aidd.

2. Yr ail rhwystr neu at-
taliaeth ellir ei gymeryd yw
Rhyfyg, yr hwn a chwydda
i fynu y meddyliau oi dy-
lyngdod ei hun, ac a gyfrif
yn fath o anheilyngdod na
chai ei wrando o flaen eraill,
y gwr doeth ai gesyd allan
yn eu lliwiau genedigol:
y mae cenedlaeth lan yn ei
golwg ei hun, ac etto heb
lanhau oddi wrth ei hasten-
dyd. Yr rhain a ddywaid i
chwi (fal y mae y prophwyd
yn dangos) *Sa ar dy ben dy
hun, na nessa attaf si; canys
sancteiddiach ydwyf na thi:* Dih. 30.
eithr beth yw barn Daw am ^{12.}

danynt yn yr unrhiw le? Esa. 65. 5.
yr rhai hyn sydd fwg yn fy
ffroenau tan yn llosgi hyd y
dydd. wrth yr rhai hyn y
digiodd

digiodd cym mhelled, ac y dinistria y cyfriw lofrudion, ac a lysc i fynu eu dinas. Y peth a gafas y pharisead am ei Ryfyg, ar pwbllican am ei ostyngceiddrwydd mewn gweddi, y mae ein jachawdwr yn adrodd i ni: vn aeth adref wedi ei gyfiawnhau ychwaneg, beth a gafas y llall nid ydym yn darllain. Dechreuad sylweddol gan hynny yw, y nechreu *llyfr yr ecclwys* a fyn i ni gyffesu ein pechodau, ag *isef ostyngedig edifeiriol ac ufuddol galon*, mal y caffom faddeuant am danynt trwy ei anfeidrol ddaioni ai drugaredd ef.

Am hynny pa fodd y gallwn ni ryfygn y bydd y gweddiau hynny yn gymeradwy, y rhai a gysylltir

a ffrost o ddonniau dychymy-
gol a chwedi cynyddu
allan o hyd, ersyn canmo-
liaeth yn hytrach gan glu-
stiau blinedig, na bendith
oddiwrth Dduw, neu *Amen*
deallgar oddiwrth y rhan
fwyaf ni wyddant beth i
wneuthur a honynt? Chwi
(fy merched) ellwch ddyscu
gan ein jachawdwr; fod y
cyfriw *ymprydian*, *Gweddian*,
ac *elufeni* a wneler, yn vnig
er mwyn cael eu gweled
gan ddynion, heb gael dim
pellach gwobr, nag anadl
gwenheithwyr: *Canys yr* Mat. 6, 1
rhaf a hauasant wynt ni al-
lant ddisgwyl gwell na chor-
wynt iw fedd (mal y dywaid
prophwyd vddynt) *yr hwn* Hof. 8 7.
ni wna ddim ac os gwna
dieithbriaid ai llwngc.

4. Mal ffrost, felly ofer-
goeliad sydd iw ochelyd,

E

Cere-

Ceremoniau oddiallan o ran
irefn gweddeidd-dra a
pharch arbennig, (heb fod
yn groes mewn vn fordd i
air Duw, wedi cyttuno am
danynt gan ddoeth grefyd-
dol benaethiaid) ydynt yn
gyttunol i ymddarostwng
vddynt, eithr i droi Sacra-
mentau, yn Aberthau gw-
neuthur Duw oddarn o fa-
ra, rhoi ychydig lai vr-
dduniant i'r groes nag i'r
hwn a groeshoeliwyd arni,
Gwneuthur meistred o er-
fynion, o Seinctiau, ac An-
gelion, heb awdurdod neu
gomissiwn ganddynt od-
diwrth Arglwydd pawb oll;
na a gwaharddiad yn y gwr-
thwyneb ar cyffelyb: ni eill
hyn beri grâs ym mhel-
lach ar law Dduw nag y
mae y prophwyd yn ei a-
drodd, pwy fydd yn gofyn
hyn

hyn ar eich dwylaw chwi?
y cyfriw offrymau ac aro-
glau ydynt ofer a ffiaidd
geni fi; megis torri gwd-
dwf ci yn lle offrymu oen.
Am hynny gwiliad *Nadab*
ac *Abihu* (er eu bod yn
seibion i *Aaron*) ymodd y
denant a than dieithr o
flaen yr Arglwydd, yr hyn
a orchmynnodd ef beidio,
rhag darfod mwy na llosgi
eu bysedd. Canys lle y mac
gorchymyn yn gorwedd
rhaid iw cadw hwnnw yn
ddyfal, rhaid i ni feddwl
nad ydyw ei *ddanghosiad*
ef ei hunan ai ragscrife-
niad.

5. Eithr meddyliwch ein
bod ni yn ddiangol rydd
oddiwrth *oforgoeliad*, etto
fe ddichon rhwystr mwy
roi yn ofer ein gweddian;
a hynny yw *pechod monwe.*

sic. Yr hwn y mae llawer yn ei faethu megis anwylddyn. Eithr rhaid iw rhoi hwn allan gyd ar lleill o dysgwiliwn ni ddim ffafor gan yr hwn a wrendy weddiau: ni wyddom (hebr dyn tlawd a iachawyd) nad

Psa. 65.2. yw *Duw yn gwrandio pechaduriaid.* Yr hyn a broffesodd *David* oi wybodaeth

Joa. 9. 31. ei hun. *pe edrychwn ar an-*

Psa. 66. 18. *wiredd yn fynghalon, ni mrandawsei yr Arglwydd.*

Fe fynnasai y gwr ieuangc a ddaeth tan redeg at ein jachawdwr, gadw ei olud, ar hawl yr oeddyn ei erfyn yn neirnas nefoedd, eithr pan ganfu ein jachawdwr yr at-

Mat. 10.
20.

aliaeth monwesic hwnw ef aeth ymaith yn atbrist. (Medd yr scrythyr) ac am yr ydym ni yn ei ddarlain ni ddychwelodd mwy: mor

am-

amhosiol yw wneuthur
 Crist a Belial yn gyd bre-
 swylwyr: rhaid iw bod yn
 edifeiriol am bob rhyw be-
 chod, cyn ffrwytho vn rhyw
 weddiau. Er taered a fyddo
 Joshua gyd ag henuriaid
 Israel o herwydd y gorch-
 fygiad a gawfant gan wyr
 Ai, etto ni chair vn ateb
 arall gan Dduw ond hyn:
 y mae diosfryd beth yn dy ga-
 nol di o Israel, ni ellt di se-
 fyll o flaen dy elynton nes i
 chwi gymeryd ymaith y dio-
 fryd beth eich plith chwi.
 Hyn y mae yr Apostol yn
 cyfeirio atto, pan yw yn
 eiriol mor ddifrif ar ei go-
 rinthiaid newydd droi. Pro-
 fwch chwyckwi eich hunain
 a ydych yn y ffydd, holwch
 eich hunain ai nid ydych yn
 eich adnabod eich hunain, sef
 bod Iesu Crist yn eich oddi ei-

Josh. 7. 13.

Pfal. 139.
23, 24.

*thr i chwifod yn anghym-
radwy? Yr aw rhon nichy-
fanneddodd Jesu Grist er-
rioed, lle byddai bechod
monwesig yn cadw ei drig-
fa. Rhaid i weddi y pro-
phwyd David yn y cyflwr
hwn wneuthur ffordd in
gweddiau. Chwilia fi o
Dduw a gwybydd fynghalon,
prawf fi a gwybydd fy me-
ddyliau, a gwel a oes vn
ffordd annwïol gennyf, a
ihywys fi yn y ffordd dragy-
wyddol. Yn yr hon ffordd.*

1 Joa. 4.
20.

6. Nid oes vn rhwydd-
deb dedwyddol iw ddis-
gwyl, os nyni y rhai a er-
fyniwn danghneddyf Dduw,
a ddaw heb ein cymodi
an brodyr. Y mae St. *Foan*
yn rhoi y celwydd yn eglur
ir hwn, sydd yn proffesu ca-
riad i Dduw ac yn casglu ei
frawd; canys (medd ef)

yr hwn ni charo ei frawd yr
hwn a welodd, pa fodd y
ygeill ef, garu Duw yr hwn
ni welodd. Yr hyn a we-
lom fydd yn gweithio mwy
gyd a ni nar hyn y clywom
am dano, a phawb a ddy-
waid, rhaid i mi goelio fy
llygaid fy hun, o flaen chwe-
dlyn arall.

Eithr y modd y mae an-
ghymod an brodyr, yn rhoi
yn ofer ein holl erfynniau
at Dduw nid rhaid i ni
gael addysg ym mhellach
nag o enau ein jachawdwr
ei hunan.

Yn gyntaf lle y mae yn
dywedyd i ni, fod ein holl
offrymau yn ofer, os bydd
dim anghymod rhyngom ni
an *brawd*, ac am hynny,
cyttuna ath wrthwynebwr
ar frys (medd ef) tra fydd-
ech ar y ffordd gyd ag ef.

Mat. 6. 14,
15.

Yn ail, beth a ddywedwn ni wrth hynny, nad ydym ni yn dymuno maddeu ein dyledion i ni mewn modd arall, ond tan amod (ai ail ddywedyd trachefn a thrachefn iw gadw yn ddyfal) *mal y maddeuwn in dyledwyr.*

Ac yn olaf ond barn e-chryslon a adroddwyd yn erbyn y cono a gymerodd ei frawd ersydd ei geg, am *y chydig geniogau*, a ddarfuaasai iw Arglwydd faddeu iddo gynifer o dalentau? *Ha was drwg maddenais i ti yr holl ddyled honno am i ti ymbil a mi: ac oni ddylasit tithau drugarhau wrth dy gydwas, megis y trigarbevais innau wrthit ti? A ellwch chwi ddarllain hyn syn canlyn, cymerwch ef y poenwyr, ni faddeuir cenig iddo*

iddo, y rhai ni ioddanr ni
chant drugaredd: cysfaddas
a ddaw oddiwrth yr hwn
a esyd yr athrawiaeth felly
y gwna fy nhad nefol i
chwithau oni faddeuwch och
calonnau bob un iw frawd eu
camweddau.

7. Yn olaf, cythryswlac
anobaith a dyn ymaith holl
seiliau Gweddi ac an try
allan i dir Nod gyd a chain, Bren. 4. 13
i ddwedyd a chydwybod
cuog mwy yw fy anwiredd
nag y gellir ei fadden. Neu
yn wladwr doeth in crogi
ein hunain gyd ag *Achito-*
phel neu i roi enw i *Acelde-*
ma gyd a *Judas*. Y cyfriw
lofruddiaid a gwrthryfe-
lwyr ydynt (megis) yn
rhagflaenu barn Duw, ac a
dybiant fod poenau vffern
yn haws eu goddef, na chyd-
wybod cuog.

Bydded eich gofal chwi gan hynny (fy merched) ach gweddiau attolygu ar Dduw, ym mhlith bendithiau eraill, i symud oddiwrthych y rhwystrau rhagddywededig ar weddiau. *Abraham* a gafas boen fawr pryd yr oedd yn aberthu i gadw yr adar oddiwrth ei ddifa ef. Ac hwyn gynted ac yr ymddangosodd *Foshua* yr Archoffeiriad yn ersyniwr truanddlawd yn ei ddilad budron am gael rhyddhau ei gydwladwyr oi carchar, fe saifai *Satan* ar ei law ddeheu iw wrthwynebu ef: gwrthwynebwch ddiafol (medd yr Apostol) ac eise a ffy oddiwrthych. Ni wneir mo hynny o nerth arfau, nag wrth ymprydio yn vnig, neu clusenau (pa wedd bynnac yn ganmoladwy.

Zech. 3. 1.

Jas. 4. 7.

moladwy y modd y ma-
ent) eithr trwy weddian par-
haus defosionol seiliedig ar
eiriau ein jachawdwr *na*
arwain ni i brofedigaeth ei-
thr gwared ni rhag drwg.
Acar hyn wedi ei roi ef i
ffo os yspryd drwg, a ddy-
chwel a saith waeth nag ef
ei hun, oi gefeillion di-
chellgar i ddiwadnu. Ta-
rian y ffydd a fydd digo-
nol i ddiffoddi holl *biccel-*
lau tanllyd y fall, os trinig
a gweddian beunyddol a dei. Eph. 5.18.
ffysiad yn yr yspryd, a bod yn
wiliadwrs at hyn yma trwy
bob dyfal bara : megis y mae
yr Apostol in sicrhau ac y
cymerir mewn llaw yn gy-
flawnach yn yr hyn fydd
yn canlyn.

P E N. VI.

*Y moddau cynnorthwyol in
cynhyrfu ni ym mlaen yn
ein herfyniau.*

Luc. 14 28

YR hwn fydd ai fryd
ar adeiladu twr (chwi
ellwch weled pwy a dda-
liodd fulw ar y peth) yn
gyntaf a eistedd i lawr, a
bwrw y draul, i edrych a oes
ganddo ai gorphenno, rhag
wedi iddo osod y sail, ac heb
allu ei orphen, ddechreu o
bawb ai gwelant ei matwr
ef, gan ddywedydd y dyn
hwn a ddechrenodd adeiladu,
ac ni allodd ei orphen. Yn
hyn, mae cyflwr yr rhai a
wnant eu herfynnau at
D. Iuw wedi ei roi ar l. wr :
Pob math ar faglau gwa-
haniaeth, budoliaeth, atta-
liaeth.

*liaeth a deflir yn ei ffordd:
oddieithr i ragflaeriad a
chynnorthwy ddyfod oddi
vchod ai arfera yn ddiwyd
genym, ni phrifia ein ham-
canion goreu ond cychwyni-
adan, megis' fail ddechre-
uol ag eisiau pwn i ddibe-
nu yr adeilad: y cynnor-
thwy gorau ar ein lles yn
hyn o beth a ellir ei gy-
frif yw:*

1. Myfyrdod.
2. Addunedau.
3. Ym Pryd.
4. Elusenau.
5. Gofwy y clas ar ang-
henus.

6. Mynych fyned i'r gy-
nylleidfa dduwiol, a chy-
freithlon.

7. Cymeryd attom holl
arfogaeth Duw, fad y gal-
lom wrthsefyll yn y dydd
drwg, ac gwedi gorphen
pob

pob peth, sefyll. 1. Y modd
 y mae myfyrdod a gweddi
 yn gyfnewidiol yn helpu y
 naill y llall. Y mae y Psal-
 mydd yn dangos yn ei fore-
 nol ai ddifrif gynllwyniad
 o honynt. Gwranddo syn-
 geriau Arglwydd a deall fy
 myfyrdod. Eurglyw ar lef
 syngwaedd fy mrenin am
 dw, canys arnat y gweddi af
 yn foreu Arglwydd y clywi
 fy llef, yn foreu y cyfeirias
 attat, ac yr edrychaf i fynu.
 Yr hyn wedi iddo ef wneu-
 thur gan droi yn ddifrifol
 tros dri o lyfrau, llyfr na-
 tur, llyfr yr Scrythyr, a
 llyfr y cydwybod, (yr rhai
 a saif yn egored bob am-
 ser i bawb i edrych arnynt)
 y mae yn cloi i fynu ei oly-
 giad crefyddol ar diben
 dymunol hwn: bydded geir-
 iau syngenan a myfyrdod.
 fyn-

fynghalan bob awfer yn gy- ^{Pls. 19.}
meradwy oth flaen di O Ar- ^{14, 15.}
glwydd fy nerth am gware-
dydd. Hyn oedd arfer I-
saac sanctaidd (yn ddiam-
mau yn ol athrylith ei Dad
da *Abraham*) aeth allan i
fysfyrrio yn y maes y min
yr hwyr i weddio medd
yr ymyl yn y cyfieithiad
diwaethaf, gan arwyddoc-
cau fod *gweddi* heb *fysfyr-*
dod ond megis cenad a re-
dai heb ei neges. 2. *Addu-*
nedan eill fod yn help i
weddi yn ol *myrfyrdod* *pwyl-*
lig, onide hwy a allant bri-
fio yn hyll ac yu bechadu-
rus. Y rhai a wnaethom
trwy ein Tadau bedydd an
mammau bedydd, yn ein
Bedydd i ymwrthod ar
byd, y cnawd, ar cythrael
ai holl wychder ai gwagedd
a allai ein dal mewn ffordd
vnon.

vnion; (heb *osodiadau* pel-
 lach on gwaith ein hunain
 neu *ailgyfraith* Fynachaid)
 pe cedwid hwynt cystal ac
 y gosodwyd hwynt yn
 ddoethgall yn y *Catechism*:
 eithr y cyfriw yw ein *gwen-
 dyd sigledig* an hysfa yn ol
 newydddeb, mae y mae
 yn rhaid i ni gael gwers ne-
 wydd cyn dysgu yr hen, ac
ni chlywn ni flas ar *Manna*
 or netocdd, os tyf yn rhy
 gyffredin: chwi a wnaech
 yn dda am hynny (fy
 merched) na addunedech
 fwy nag a aethoch chwi
 tano yn barod, neu na a-
 ddunedoch ffordd arall
 ddim, ond yr hyn a fo yn
 tueddu i gyflawni yr hyn
 yn arbennig o flaen Duw
 ai Ecclwys a addawsoch
 chwi yn barod. Canys er
 bod vfudd-dod y *Recha-
 braid*

Nid ar-
 chwaeth-
 wn.

blaid i orchymynnion eu
Tad *Fonadab* yn ganmo-
ladwy yn yr Scrythyr, mal
yn esampl am gadw y pu-
med gorchymyn, etto y
rhwym Phareseaid am eu
Corban hwy a neullduodd
y plant oddiwrth vfudd-
dod iw Tadau, neu roi ym- ^{Angenoc-}
ward vddynt yn amser ei ^{tid.}
angenrhwydd, a hybir gan
ein Jachawdwr, megis cyn-
nyg i gilgwrthio cyfraith
Dduw, mal y gallo tra-
ddodiadau dynion gymeryd
lle. Mor ddoeth y myn-
nem ni ein gwneuthur ein
hunain i berffeiddio Tecst
Duw, an nodau emylau
ein hunain, a gosod trefn
am ffordd i gyfeirio yn
vnionach i'r nef, nag yr
oedd ef, *yr bwn yw'r ffordd,*
y gwirionedd, ar bywyd, yn ^{Joh. 14. 6.}
wiw neu yu fodlon ganddo
cu

Barn. 11.
39.

1 Sam. 14.
&c. ps. 15.

eu dangos ar ei ol. Echres
oedd y digwyddiadau try-
mion o Adduned anysty-
riol *Jephtha*. A pheth oedd
adduned *Saul* am ladd *Jo-*
nathan? A *David* am ladd
Nabal, ai holl deulu pa fodd
a fuasai oni buasai i Dduw
yn ei drugaredd roi ei law yn
y gwaith? Ein addunedau
gan bynny (pryd i y gwne-
lom rai anghyffredin) sydd
raid vddynt fod, yn wa-
rantedig trwy air Duw.
2. Yn gymmwys i gyflwr
ein bywyd. 3. Ynghylch
pethau a fyddai yn ein gallu.
4. Yn ddiniwaid i bawb
heb gam a neb. 5. Yn gy-
fnewidiol wrth anghenrhaid.
Yn tueddu ollawl i ogo-
niant Duw, daioni yr Ec-
clwys ar Gyffredinwlad, lle
byddom yn byw. 7. Na
byddo vn modd yn llud-
ddies

ddios neu roi i lawr gyflawniad vnrihw ddyledion Cristnogawl, a berthyno i ni yn gyflawn. Addunedau neu ymroadau or cynneddfau hynny, a ddichon fod yn gymorth bywiol in gweddiau, *Mal. y 3.* Y mae yu rhaid cydnabod mai ympryd yw yn gyffredin yr hwn a gysylldir a gweddi ; y mae ein Ja- *Inat. 17 2.* chawdwr yn crybwyll rywogaeth ar gythreuliaid nid ant allan trwy weddi yn vnig, ond trwy ympryd cysylldedig a gweddi lle y mae ympryd yn ein cymwyso ni atti. Y rhai sy n gweiddi am fwrw i lawr ein ymprydiau Gra-wys, y gydcorriau, ymprydiau ar nos yr wyl yn ol trefn rhagscrifenuddig yn ein *Heglwys*, allant yn gyftal

- stal weled bai ar y dydd go-
 Levit. 23. fodedig am gymod i gy-
 26. *studdio* encidiau yn yr hen
 Num. 29. Destament, ac ar St. Paul
 7. am gospi ei gorph ai ddwyn
 yn gaeth (yn y Testament
 1 Cor. 9. newydd) heb yr hyn ni alla-
 27. fai ei bregethu moi ryddhau
 ef, rhag bod yn *anghyme-
 radwy*. Goreu y gwnewch
 chwi gan hyuny (fy mer-
 ched) gadw yr ordeiniadau
 ar trefnau daionus gwaran-
 tedig hyn yn eich teuluoedd.
 Eich eleusenau a fydd he-
 laethach, i dderchafu eich
 Aa. 10 3. *gweddian* rhagddynt. 4. Yn
 y pedwerydd lle. *Corne-
 lius* (medd yr Angel) dy
 weddiau ath elusenau a
 ddaeth i fynu yn y goffa-
 dwriaeth o flaen Duw: gan
 ragweld bob amser na
 byddo nar rhain nath ym-
 pryd yn gymysgedig a
gwa-

gwagogoniant Phareseaidd,
neu ragrith i ymddangos i
ddynion, yr hyn y mae ein
jachawdwr yn ein rhybud-
dio am dano, megis o fur-
does yn llygru yr holl
does lle. 5. Y mae go-
fwyo y claf neu unrhiw an-
ghemus arall yn olein gallu
yn gwneuthur ffordd lan i
gael gwrando ein igweddi-
au, ac ymwarded in anghe-
nion. Canys onid yw ein
jachawdwr yn gosod y cy-
friw roddion tylodion al-
lan (etto nid on eiddaw ein
hunain ond y rhai tros am-
fer yr ymddiriedir i ni am
danynt) ar ei gyfrif ei hu-
nan. *Bum newnog a chwi*
a rhoesoch i mi fwyd; bu ar-
naf syched a rhoesoch i mi
ddiod, bum ddieithr a chwi
am dygasoch gyd a chwi:
noeth, distadosoch fi, bum
glaf

glaf ac ymwelfoch a mi, bum
yngharchar a daethoch attaf.

Yr hwn sydd yn craffu i
anrhydeddu y cyfriw bro-
fiadau bychain, gan roddi
vddynt enw *Bendigedig*, ac
yn eu coroni hwynt trwy ei
anfeidrol drugaredd a de-
dwyddwch tragywyddol,
a wrthyd ef yr erfynniau a
ddelo ar fath gyd-geteil-
lach, yn enwedig os yn eu
hyrfa y cymerant boen i
fod yn *dangbnefeddwyr*?

Mar. 5. 9.

Canys hwy a anrhydeddir
ag enw neu dirl Plant Duw
Yr holl *radau*, *anhrydedd*
ar cymeriad da a ddeallir
yn well, ac a gynnydda
gyd a ni, os. 6. Byddwn
ni crefyddol a chyfannedd
i gyrchu i'r *cynylleidfau go-
sodedig*, yn yr amserol ar
lleoedd trefnedig i *gyhoed-
dus* sanctaidd *addoliad* y
Duw

Duw gornuchaf. Nid i wrando ac i ddal sulw yn vnig *pa addonians* sydd in dysgawdwyr, eithr i wrando ar yr *Scrythyr* ai darllain yn drefnus, gan y *Gwenidog* cyfreithlon, yn ol rhagweledig ordinhad yr Ecclwys mal yr Eglurwyd yn ein *calendran*, ac i gyfuno ag ef ar darn arall or gynylleidfia i gyffesu ein pechodan, prof-fesu ein ffydd, ac vn lleferydd ag un galon i *offrw*m i *fy*nu ein gweddian, megis *abertb o arogl peraid*d o *foliant* a diolchgarwch in *Tad* yr *hwn* sydd yn y nefod trwy *Fesu Grist* ein vnig *Arglwydd* an jachawdwr. Dyma yr hyn y mae'r Apostol yn ei ersyn; *daliwn* gyffes ein gobaith yn *ddisigl*, ac *ystrriwn* bamb ei gitydd i *ymannog* i *gariad*

Heb. 10. a gweithredoedd da, heb
23, 24, 25. esceuluso i'eu cydgynwilliad
ein bunain megis y mae ar-
fer rhai. Rhai ofergoelaid

Recusan-
tiald.

a schismaticaid wrthodwyr,
oeddynt y pryd hynny mal
y maent yr awrhon. Ca-
nys y gweddiau cysylltedig,
a darllain y Scrythrau
mewn trefn, ydynt y Sail
ar yr hon y mae adeiladu
a chodi i fynu bregethau a
a chyingorion trwy yr rhai
y catechisfir ac y dysgwch
eich gwyddorion yn ffy-
ddlon, y peth fydd iw gre-
du, ar modd i weddio, a
pha agwedd i gyflawni eich
dyled tu ac at Dduw ach
cymydogion: a pha ffydd
gobaith a chariad perffaith,
i wneuthur och bedydd, ac
i dderbyn y Sacrament fen-
dighedig o Swpper yr Ar-
glwydd: yn awr ym mha
le

le y dysgir y pyngciau yma
o jechydwriaeth (yn en-
wedig gan y cyffredin) ond
yn ein cynylleidfaoedd cy-
hoeddus? y rhai os troi r
heibio neu eu cwtlogi, y
rhan fwyaf or Pregethau a
adeilada ychydig ychwaneg
nag udcorn a fyddai yn
rhoi swm *aniogel* tu ac at
yr ymladd, yr wyf ich
cynggori gan hynny (fy
merched) i fod bob amser
yn bresenol gyd ar cyfriw
a berthynant i chwi, ym
mhob vfudd-dod crefyddol,
ym mhob gweddian cyffre-
din, *Periodasau*, *Bedyddasau*,
rbyddhau gwagedd, *cladde-*
digaethau, neu gynylleidfao-
edd gorychymynedig eraill,
ar achosion arbennig neu
neullduol, yn enwedig i fod
yn gyfranogion o *Swpper yr*
Arglwydd, lle y cyfrennir

mewn trefn yn grefyddol.
 Canys yn y cyfriw Gymun o Seinctiau (nid wedi eu bedyddio felly honynt eu hunain eithr ynghifrif Duw) *chwanegwch* at eich ffydd rinwedd, ac at eich rhinwedd wybodaeth ac at wybodaeth gymedroldeb, ac at gymedrollder, amynedd, ac at amynedd dduwioldeb, ac at dduwioldeb garedigrwydd brawdol, ac at garedigrwydd brawdol cariad. Y pethau, hyn yn amlhau ac yn gyflawn ynoch ach gwnaiff chwi yn nertbol mewn gweddi, yn ffrwythlon mewn gweithredoedd da, yn gysurus yn eich galwedigaeth, yn ddisigl a dianwadal yn eich raith ach yrfa, yn fodlon ich cyflwr, yn ddadwyddol yn eich plant ach teulu, yn

2 Per. 5.
6, 7.

yn ~~ddiddan~~ ich cymydogion ach cydnabyddiaeth. Yn hytrach os goruwchwilir hwynt a *holl arfogaeth Dum*, yr hyn y mae yr Apostol yn ei roi yn glodfawr annerch attom. Ac,

7. Yn claf, ni an dygwn ein hunain megis i noddfa ddiogel, a thwr ymddiffyn, sicrhau ein gweddiau gan yr Arfogaeth hon :

1. Y mae r *traed wedi* Ephel. 6.
ymwisco a pharatoad Efen- 15.
gyl tangneddyf: y cyfriw dangneddyf na ddichon y byd ei roddi; hyn an harwain yn y ffordd vnion, ac an rhyddha rhag gaulwybrau, neu daro ein traed wrth gyffion neu gerrig.

2. Y mae r llwybrau wedi eu hamgylch wregysu a *gwi-rionedd*, yr hwn bob amser sydd gyson iddo ei hun; ac

A gyfifel-
n a.

ni thynnir or ueulldu gan
wnniau tueddol neu hoffder
o neullduaeth.

3. Y ddwyfron a amgyl-
chir a dwyfroneg cyfiawn-
der, *nid on eiddo ein hun, yr
hwn sydd or gyfraith, ond yr
hwn sydd trwy ffydd* Grist
sef y cyfiawnder sydd o Dduw
trwy ffydd.

4. Y llaw a swy n-saf i'r
galon wedi ymwisco a tha-
rian y ffydd, mal y pryd
y byddo Satan ai biccellau
tanllyd yn barod i yrru
cydwybod euog i anobaith,
gan ddychryndod digysne-
widol gyfiawnder Duw, y
mac ffydd yn barod gar-
llaw ar diffoddyn, megis a
phardwn i ragflaenu y dihe-
nydd. *O phecha neb y mac
i ni ddaalluwr gyd ar Tad,*
Jesu Grist y cyfion eise yw
r aberth tros ein pechodau.

Trwy

Trwy friwiau yr hwn in ¹ Joa. 2.
jachawyd yr rhai aethem ^{1, 2.}
megis defaid ar gefeilorn, ¹ Pet. 2.
eithr yn awr a ddychwela- ^{24, 25.}
som at *fugail* ac *escob* ein
eneidiau.

5. Y llaw ddehau a gym-
hwyfir a chleddyf yr y-
spryd, yr hwn yw gair *Duw*,
yr hwn nid yw yn vnig yn
ymddiffynnol ond niweidiol,
bywiol a nerthol, a *llymach*
nag vn chleddyf daufiniog,
yn cyrhaeddyd trwodd, *hjd*
wahaniad yr enaid ar yspryd,
ar cymalau ar mêt: ac yn
barnu meddyliau a bwria-
dau y galon: hyn a wyllti-
odd ac a ddychrynodd y
Temptiwr wrth ofod ar ein
jachawdwr yn yr anialwch,
or hon orfoledd y gwnaeth-
bwyd ni yn gyfranegion
wrth arfer yr vnriw arf yn
vnion.

6. Y pen a ddiotalhauir a tharian jechydwriaeth gosododig ar addawidion y tad yn ein gwaredydd *Jesu Grist*, yn yr hwn yn vnig y bodlonir ef. Yr holl amrywogaeth hynny o Arfogaeth profedig, a gair ynghyd, ac a wnair yn ddeunydd lawn i ni.

7. Trwy weddi ac *ersfy-*
 Eph. 6.18. *niad* yn yr *yspryd*, a bod yn wiliadwrus at hyn yma trwy bob dyfalbara (megis y dengys yr Apostol yno) a hynny trwy fod gwir angenrheidrwydd yn ymddangos. Canys nid ydym yn vnig yn ymdrechu yn erbyn cig a gwaed, ond yn erbyn *Tywysogaethau*, yn erbyn *galluogrwydd*, yn erbyn *llywawdwy* *Tywyllwch* y byd hwn, yd erbyn anwirededd *ysprydol* mewn *heorodd uchel*,

*uchel, yr hyn bethau sy
raid vddynt fod yn beryglus
i ni.*

1. Am *eu* arafwch y
rhai a ymgais a ni.

2. Am eu bod yn ddian-
gol rhag *brwiau a niwei-
drwydd*, gan eu bod hwy
yu ysprydion, lle yr ydym
ni yn gig a gwaed.

3. Am eu Tywysogaethau,
trwy yr rhai y maent
yn perchnogi rhagorfraint
arnom ni.

4. Am eu *galluogrwydd*,
trwy yr hyn y byddent yn
fuan yn drech na nyni.

5. Trwy eu llywodraeth
mewn Tywyllni, yn yr hyn
yn ddjarwybod y mag'ent
nyni yr rhai ni welwn beth
a wnawn.

6. Hwylt hwy gan eu
bod yn ysprydol ac anwele-
dig, nyni yn gnowdol ac

yn egored i'r holl ruthrau.

7. Hwyt hwy mewn lleoedd vchel, nyni yn y tir isaf pan fynnent i fyned arnom.

Y Rhagoriaeth ar manteisïau gan hynny, gan eu bod mor aml ac mor bwyfig, onid yw yn sefyll arnom ni fod yn arfog (megis o ben i droed) i wrthsefyll yr holl nerthoedd hyn yn y *aydd drwg*; a chweddi *gwneuthur* oll i *sefyll*: yr hyn os mewn temestl anguriol yr ofnwn mae prin y gallwn ddal allan; dychwel fy raid at ein jachawdwr trwy weddi, gyd ai Apostolion mewn perigl o foddi, o *feistr*, *feistr* *darfu* am danom, mal y gallo godi a cheryddu y *gwyntoedd* ar tonnau; ac yno tawelach dymunol a ganlyn.

lyn. Yr hyn mal y gellir
ei ganfod y penod nesaſ a
ddichon mewn rhyw fodd
gyfeirio atto ai ddangos.

P E N. VII.

*Am wilied am ateb gra-
ſuſol oddiwrtb Dduw ar
arwyddion diogelaſ o
adnabod hynny.*

NI rydd neb erfynnian
at arall ond a ddiſ-
gwyl am ateb, or modd
y byddont yn ſefyll. Gwei-
ſion *Benhadad* yr rhai oe-
ddynt ymbilwyr mewn
ſach liain a rhaffau o am-
gylch, eu pennau tros eu
meiſtr, at *Ahab* orſoled-
dus a ddalient ſulw yn ddy-
ſal a ddeuai dim oddiwrtb
eſ, ar a allent hwy graſu

arno. Ar rwymedigaeth E-
 ster ym mhlich y gweryfon
 iw dwyn at *Ahasferus* i
 ddewis brenhines. *Morde-*
decai a rodiodd bennydd o
 flaen cyntedd y r gwragedd,
 i wybod llwyddiant *Hester* a
 pheth a wnelid iddi, y mae
 yn rheidiach o lawer i er-
 fynwyr Duwiol a roesanti
 f, nu eu gweddiau at Dduw,
 mewn matterion orberthy-
 nas oruchelaf: i wilied beth
 a fydd y digwyddiad o ho-
 nyr, mal os llwyddant y
 byddo eu diolchgarwch yn
 gyfattedbol: os amgen eu
 gofali chwilio allan y lle y
 mae yr attaliaeth, a holl
 ddiwydrwyd a ellir ei ar-
 fer iw symud ef. Ar hyn
 y mae'r Psamydd yn ymroi:
 - *Ps. 85. 8.* Gwrandawaf beth a ddymaid
 yr Arglwyd Dduw canys efe
 a drystha heddwch im bobl,

ac iw Sainc't, mal na throant
drachefn at ynsydrwydd.
Felly Micah yn ail, y pryd
nad oedd na chefaill na
gwraig na phlant llai o lawer
gweision i ymddiried vd-
dynt mi edrychaf ar yr Ar- Mic. 7 9.
glwydd (medd ef) disgwy-
liaf wrth Dduw fy iachy-
dwriaeth, fy Naw am gw-
rendy. Yr unrhiwddisgwy-
liad a welwn ni Habacuc yn
ei broffesu, gan ddisgwyl
beth a wnai Dduw yng-
hylch y dinistr bygythiol
oddiwrth y Caldeaid yr
hwn y bu ef ddifrifol i
weddio yn eu herbyn, safaf
fynisgwylfa (medd ef) ac
ymasafyllaf ar y Twr, ac a
wiliaf i edrych beth a ddy-
waid ef wrthyf, a pheth at-
tebaf pan im cerydder. Ca-
nys yr hwn a dybio yn
ddigonol weddio, heb ddal
fulw

fulw pa ffrwyth a ddel o
 honi, ellir ei, gyffelybu ir
oftrids yr hon a âd ei hw-
 yau yn y ddaiar, ac ai *cyn-*
hesa hwy yn y llwch heb
 fawr brisio beth a ddel o
 honynt wedi hynny. Rhaid
 in dichlyndod gofalus fod
 yn fwy na hynny, nid yn
 vnig i *weddio yn wresog*, ei-
 thr i wilied yn ammynedd-
 gar nes gweled rhyw *ar-*
royddar ein daioni, am ein
 cyffur mewn bywoliaeth
 dda, a *chymilyda ir rhai au*
casbant; nid yw Gwyrthiau
 i ddysgwyl am danynt yma,
 yn y cyfriw oleuni eglur or
 Efergyl, yr hon a gadarn-
 hawyd trwy wrthiau: eithr
 dal fulw ar ddigwyddiadau
 a ddylid, mal y gallem
 ddirnad, Pa cyn belled y
 cyrhaeddodd nerth ein gwe-
 ddiau.

Pan welodd gwas *Abraham* ai lygaid y modd y llwyddodd yr holl bethau a weddiasai ef am danynt, wrth waith parodrwydd *Rebecca* yn rhoddi iddo ddiod, ac yn dyfrhau ei gamelod, ni amheuodd na wrandawfai Dduw ei weddi.

A chyffur *Hannah* yn ol gweddio at Dduw am gael mab oedd eglurwch odiaethol, na fwrid moi gobaith yn ofer.

Logic neu ymresymiaith Gwraig *Manoah* yn y cyfriw achosion a eill sefyll am reol, y weithred anharwain ni at y gweithredwr, a hynny a welwn at y peth y c'wiliwn ar ei ol. *Pemyn-rafai* (medd hi) yr *Arglwydd ein lladd ni* (mal yr ych chwi fyngwr yn tybed)

ni.

ni ddyrbynniasai ef beth
 offrwm, a bwyd offrwm on
 llaw ni, ac ni ddanghofasai
 efe i ni yr holl bethau hyn,
 ac ni pharasai efe i ni y
 pryd hyn glywed y fath be-
 thau. Ar ddadlhaith y wraig
 hon gan hynny, pa ham
 na ddichon ylgwyr goreu
 ar gwragedd fyned ym
 mlaen fal hyn i gaelglu a
 dyfalu beth a ddaw oi
 gweddiau duwiolaf? Y mae
 r Apostol at y Galatiaid
 yn gosod i lawr naw o
 ffrwythau yr yspysd, a phwy
 bynnac fydd yn gynysgae-
 ddol or rhain nid ydyw tan
 varhiw gyfraith gonde-
 nedig yr rhain ydynt, 1. Ca-
 riad. 2. Llawenydd. 3. Tan-
 ghneddyf. 4. Hirymaros.
 5. Cymwynasgarwch. 6. Dai-
 oni. 7. Ffydd. 8. Add-
 swynder. 9. Dirwest.

Oc yn ol tywallt ein erfynniau Gal. 5. 22,
 gostyngedig at Ddun yn ol²³.
 holiad didreddol ein cydwy-
 bodau diuog, y cawn ein ca-
 riad i Ddun a dyn yn cyn-
 nyddu, ein llawenydd, trwy
 rym ddigwyddiadau daionus
 yn derchafu, ein heddwch,
 yn gystal i mewn, ac allan,
 wedi ei gadaruhau, ein hir
 ymaros wedi ei fywiau, ein
 cymwynasgarwch heb ei
 gamarfer, ein synwyr neu
 ein daioni yn fwy cymerad-
 wy, ein ffyrdd neu ein ffy-
 ddondeb yn cael ymddiri-
 aid ynddynt, ein addfwynder
 yn ynnill eraill, an cyme-
 droldeb tymerus mewn
 rhiw fefur da yn gwellhau ;
 pa ham na allwn ni ddiben-
 na neu *concludio* fod ein
 holl weddiau wedi ei cyme-
 ryd i mewn, ai gosod ar y
 llinyn, neur ffil yn Stafell

Seren

*Seren Duw, i feddwl ym
mhellach am danynt in dai-
on ian lles ni? Canys wrth
ein gwaith yn rhodio yn yr*
Gal. 5.16. *yspryd mal y mae r Apo-
stol yn rhoi rheol yno) ni
gawn wybod pa ffordd y
mae r yspryd yn chwythu,
wrth yr hwn yr ym yn byw.
Ac ir rhodio hwn yn yr
yspryd, y mae n rheidiol
faith cydymaith.*

1. Goleuni heb yr hwn
nid oes na *rhodio* na *gwei-
thio*. Y mae r nos yn dy-
fod pryd na all vn dyn wei-
thio.

2. Hyder i ddyfod o hyd
ir *nefoedd*, lle *mynnem ein
bod* yn gimaint nad ydym
ni yma ond dieithriaid a
phererynnion.

Joa. 9. 4.
Psa. 107.
30
Psa. 39.
2 Cor. 5.
6.

3. Cariad ir wlad ir hon
yr ydym yn rhodio; wrth
fod yn absenol oddywrth
yr

yr hon, y mae hiraeth Da-
vid, pa bryd y deuas, ac yr
ym ddangosaf o flaen Duw, yr
hen Simeon yn ceisio ei ly-
thrau gollyngdod yr aw- Pia. 42. 2.
rbon Arglwydd y gollyngi dy
was i ymadel mewn tanghæ- Luk. 2. 15.
ddyf, yn ol dy air: a dymu-
niad St. Paul i gael ei ym- Phil. 1. 23.
ddattodiad ac i fod gyd a
christ.

4. Diogelwch on bod yn
y ffordd vnion atti, gwe-
lwch pa fodd y rbodïoch
yn ddiesceulus (medd yr A-
postl) nid fel anoethion ond
fel doethion gan brynu'r am-
ser oblegit y dyddiau sy
ddrwg.

5. Sobrwydd, canys gwyn- Pa. 119.
fydedig yw yr rhai per- 1. 5.
ffaith eu ffyrdd, y rhai a ro-
diant ynghyfraith yr Argl-
wydd, yr hon ai harwain yn
ddiogel fendigedig.

6. Hc-

6. Heddychlôn rhwydd ai cyd-ymdeithwyr, gwelwch na syrthioch allan ar y ffordd (medd *Joseph* wrth ei frodyr) yr hyn fynychaf a wnawn trwy wag ogoniant, (hynny y mae'r Apostl yn ei ddanod) *gan ymannog ei gilydd gan genffigennu wrth ei gilydd*, pryd y mae cyffredin flinderau neu fendithion, yn ein annog ni fwyaf i undeb.

7. *Diddanoch* syn meibon yr holl groesau ar y ffordd ac an cyffura ni i fyned ym mlaen gyd a siccrwydd or goron, a osodwyd on blaen ni: y rhai a ochereidiant ac a waeddant am ffeidd-dra yr amseroedd, ac a welant (megis) llaw dduw yn dderchafedig i daro, a gant wled rhai wedi eu nodi (megis yn

yn *Ezeiel* ar Dadcuddiad) *Eze. 9. 4.*
yr hyn a allwn ni wybod *Dad. 7. 3.*
ynom ein hunain, os gwe-
lwn gyfluniad rhwng ein
gweithredoedd an erfyn-
niâu. Canys oni ddichon
ef yr hwn (megis gwir Na-
thaniel heb dwyll) syn ei
gael ei hunan yn *ostyngedig*
ynddo ei hunan, yn alaru
am ei bechodau, yn *add-
fwyn* wrth ei gefeillion, yn
newynu a *sychedu* i wneu-
thur daioni i bob dyn; yn
drugarog wrth y truan; yn
bur yn ei amcanion, yn
amyneddgar yn diodref ca-
mau, er mwym cyfiawn-
der, ddiweddu yn ddiogel
fod nid o *fendith* wedi ei
daro arno, yr hwn yw r
prif nod, y mae ein gwe-
ddiau yn saethu atto ond
paham y rhaid i ni fyned
ym mhellach yn hyn o beth

na

na gweddi r Arglwydd: os gwelwn ein meddyliau yn ddidueddol yn ymdrechui amgylchu:

1. Sancteiddio enw Duw vwchlaw pob peth.

2. I dderchafu ei *Deirnas* ai *ecclwys*.

3. I wneuthur ei *ewyllys* yn cadw ei air.

4. I gydnabod gyd ag holl ddiolchgarwch ein *barabennnyddiol*.

5. Ein parodrwydd i faddeu i bawb eraill ei *camweddau* yn ein herbyn, fel y gallom dderbyn maddeuant on holl *bechodau* oddiwrtho ef.

6. Ein deisfyfiadau i fod yu rhydd oddiwrth holl brofedigaethau y *cnauld* ar *byd*, yn yr rhai in difethir, os gadewir ni i ni ein hunain. Ac,

7. On

7. On ymddiffyniad rhag rhuthrau a dichellion y *llew rhwady* hwnnw yr hwn sydd bob amser yn rhodio oddiamgylch, gan geisio y neb a allo ei *lyngu*. Oni ddylai y cyfriw ddeisyfiadau calonnog, y rhai ni allant gyfodi oddiwrth ein nerth ein hunain, ein sicrhau ni fod adroddiad calonnog y weddi hon o *gy-sylltiad y mab*, yn cael ffafor gyd ar Tad, in buddygoliaeth oreu ni mewn amser dyledus iw gyflawni.

Mal hyn y cawsoch chwi (fy mhlant anwyl) angenrheidrwydd Gweddi, ac at bwy y mae ei thueddu, y pethau sydd i ni i weddio am danynt; ac anrhydedd cyfreithlon iw arfer wrth ofyn: yr attaliaeth a eill ei rhwystro, ar cymorth eill ci-

ei gwneuthur yn ffrwythlon,
yr arwyddion trwy y rhai
y gallwn ddywedyd or di-
wedd fod ein gweddïau yn
cael ffafor i gael eu derbyn.
I roi diben dedwyddol gan
hynny i'r paratoad yma:
pryd y gosodom ni ein hu-
nain i' weddio yr hyn (mal
y dywaid yr Apostol i ni)
sydd *raid bod yn ddibaid*.

1 The. 5.
17.

1. Anherfynol Fawrhy-
di Duw.

2. Ein Gwaeldra ein hu-
nain.

3. Twyll a chynddeiri-
ogrwydd ein gwrthwyne-
bwyr, y *cnawd*, y *byd*, ar
cythrael.

4. Pwys y gorchwyl, yr
awnyn ei gylch, fef vn ai
ein gwneuthur, ai ein an-
rheithioyn ollawl.

5. Yr *hawl* sydd genym
yn ein jachawdwr *Jesu*
Grist

Grist, yr hwn a wnaeth y cymod trosom.

6. Y cyfrif *diddiangol* fydd i ni iw roi, ar anhy-spyrwydd or amser y gel-wir am danom.

7. Yn olaf, *unionder* y farn ddigysnewidiol, sydd raid ei ystyrried yn ddic-sceulus ac yn grefyddol ei osod at y galon, megis y gallom felly broffesu gyd ar Psalmydd : *ciliwch oddi-wrthyf oll weithredwyr an-wiredd canys yr Arglwydd a glywodd lef fy wylofain, cly-bu r Arglwydd fy neisysiad yr Arglwydd a dderbyn fy ngwedd.* Y modd y gw-newch hyn yn neu!lduol, mi rof gais ar osod i chwi hyf-forddiad eglur, yn yr hyn a ganlyn.

Psa. 4 8,9.

24
S



y
a
v
f
n
v
o
f



Y R

A I L R H A N

Ynghylch

Gweddi neullduol.

Geddiau a wyddir eu bod vn ai yn *neullduol* ai yn *gyhoeddus*, yr rheini a gyfrifir yn *neullduol*, yr rhai nid ydynt yn vnig yn *cyfwrdd* ac achosion *neullduol*, eithr mal y maent yn rhagori oddiwrth weddiau *parchedig* mewn cyfarfod *cyhoeddus*, yn *nhŷ Dduw*, ac, a ellir eu cyfrif i fod *megis* :

G

I. Per-

1. Personol, neu weddi
yn ddirgel.

2. Cartrefol neu weddi
au yn y Teulu.

3. Berdithiau neu gyfar-
chiadau achorawl.

4. *Psalmau, Hymnau* o
gerdd ysprydol cyfaddas
amriw ddigwyddiadau.

5. Ergydiau, ar bob
math o feddyliau ucu wr
thddrychau.

6. Galarnad am bechod
neu drueni:

7. Annogaeth, neu gyf-
surwch i bob math ar Grist
nogawl ddiddanwch,
ymroad.

P E N. I.

*Am bersonol neu ddirgel
weddiaw.*

Y Cwestmin a osododd
yr Apostol yw: pa
ddyn a edwyn bethau dyn, ^{I Cor. 2.}
ond yspryd dyn yr hwn ^{II.}
sydd ynddo ef? Ac ni el-
lir ei ateb fodd arall ond
fel yr atebodd ef yn lle
arall: fod yspryd yn ma-
bwysiad trwy r hwn yr ydym
yn llefain Abba Dad yn ^{Rhuf. 8.}
dwyn testiolaeth an hyspyd ^{15, 16.}
ni ein bod ni yn blant i
Ddau.

Yr yspryd hwn sydd
gydwybodol an llygredi-
gaethau ni, ac an pechodau
diogelaf; am ba rai os ein
calonau ancondemna ni, y
mac Duw yn fwy nan ca-
G 2 lonnau,

Joh. 3. 20,
21.

lonnau, i gospi ac i drugarhau; fel y byddo ei gyfiawnder neu ei drugaredd yn ei dywys ef: eithr os ein calonnau nin condemna yno y mae i ni hyder tu ac at Dduw.

Psa 139. 1.
21. 4.

Rhaid yw ymgynghori a llyffr y cydwybod yn y cyfriw achosion yn vnig: oddi yma yr oedd yr awenydd fydidiol ir netol anadledig Psalmydd: *Arglwydd chwiliaist, ac adnabust fi. ti adwaenest fy eisteddiad, am cyfodiad deelli fy meddwl o bell, Amgylchyni fy llwybr am gormeddfa, ac byspys wyt yn fy hell ffyrdd. Canys nid oes air yn fy nhafod ond wele Arglwydd ti au gwyddost oll.* Ir vn deunydd yw'r cydnabod ystyriol hwnnw, mewn lle arall. *Pwy a ddeall*
ci

ei gamweddau, glanha fi ^{Pla. 19 13,}
 oddiwrth fy meiau cuddiedig, ^{13, 14.}
 Attal hefyd dy was oddiwrth
 bechodau rhyfgyus na ar-
 glwyddiaethant arnaf, ynô
 im perffeithir ac im glan-
 heuir oddiwrth anwiredd
 lawer. Dyma gynnydd pe-
 chod, megis plentyn yn y
 groth. Oddiwrth symudi-
 adau prin ystyriol, i wneu-
 thur anwireddau dirgel;
 yr rhai oni chyfarfyddan a
 rhiw senn gyhoeddus, hwy
 a feiddiant bob yn ychy-
 dig ymddangos ar gyhoedd,
 a chynyddu or diwedd i
 anwiredd mawr hwnnw i
 serrio eu cydwybod, ai wneu- ^{1 Tim. 4:}
 thur ef yn ddibris o vffern. ^{2.}
 neu r nefoedd: y neidr
 hon oni leddir, yn wy a
 ddaw yn y man yn *Sarph*
hedegog tra-pheryglus; yr
 hon yn vnig a ellir ei churo
 i

i lawr ai lladd trwy weddi-
 au personol i wrthwynebu
 y profedigaethau, dychryni-
 adau ar rhuthrau an gor-
 thryma yn fwyaf: yn awr
 yr rhain fydd vnig adna-
 byddus i Dduw a ninnau ein
 hunain; Ar Tad a wel yn
 y dirgel ein deifyfiadau
 neullduol, an gobrwya yn
 egored iw ogoniant, ac in
 lles goren. Hyn a wyddai
 Jacob yn dda, ac am hyn-
 ny ar y newydd dychry-
 nlyd o fod ei frawd *Esaü*
 yn dysod a phedwar cant
 o wyr yn eierbyn ef, ef ai
 golododd ei hun at y weddi
berfonol effeithiol yma, mal
 y rhoesai ofn yn ei ben ar
 yr achos bresennol hon:
O Dduw fy nhad Abraham,
a Duw fy nhad Isaac, ti Ar-
glwydd yr hwn (a ddwedais)
wrthyf, dychwel i b wlad

ac at dy genedl ac mi a wna,
 ddaioni i ti, ni ryglyddais y
 lleiaf oib holl drugareddau
 di, nag or holl wirionedd
 a wnaethost ath was, oblegit
 am ffon y daethym tros yr ^{Gen. 32,}
 Irddonen hon, ond yn awr &c.
 yr ydwys yn ddwy fintai, A-
 chub fi attolwg o law fy
 mrawd o law Esau, oblegit
 yr ydwys fi yn ei ofni ef,
 rhag dysod o hono ef am
 taro ar fam gyd ar plant.
 Mal hyn yr ymaflodd ef a
 Duw ac a gafas fendith,
 ac fel hyn y mae n rhaid i'r
 holl genedlaeth o honynt
 wneuthur; ai coisiant ef, ie ^{Pf. 42. 6.}
 y rbai a geisiant dy wynob-
 di o Jacob. Pa beth oedd
 yr ysbaddaden bigog yngh-
 nawd St. Paul ai cernodiodd
 ef i oftyngeiddrwydd, nid
 oedd neb yn gwybod hyn
 ond efe ei hun, eithr pa

feddyginiaeth a welwn ni
 iddo gymeryd *iw thyŷnu*
ymaith? dim yn y byd
 ond gweddi bersonol. *Am*
y peth byn (medd ef) mi
attolygais i'r Arglwydd ar
fod iddo ymadel a mi. Ar
 atreb a dderbyniodd gan
 Dduw oedd dragasusol.
Digon i ti fyngras i canys
fy nerth i a berffeithir
mewn gwendyd. Yn yr rhain
 ar cyffelyb *ymarfer o ddu-*
wioldeb, y mae i chwi Sam-
 pleri (fy merched) y medd
 ich cymhwyso eich hunain
 a gweddiau personol, ar
 bobrhiw ddigwyddiadau
 neullduol: *pechodau mon-*
wesig, temptiadau cnawdol,
a diffygion dirgel ydynt yn
 digwyddo i'r gorau, ac ni
 wyr neb gyftal ple y mae
 r esgid yn gwasgu a hwn
 ai gwisg hi : yn y cyfriw
 achos

achos gan hynny angeno-
ctid y matter a ddychy-
mig yn fuan, ffurf cyfate-
bol in dymuniadau: nid
oedd ar *Hannah* ddigllon
amblantadwy, eisiau vn i
adrodd wrthi heblaw chwe-
rwedd 'ei henaïd i ddyfgu
iddi weddio mal hyn at yr
Arglwydd: *O Arglwydd y*
lluoedd os gan edrych yr
edrychi ar gystudd dy law-
formyn, ac am costi i, ie nid
anghosi dy lawformyn, onid
rhoddi ith laforwyn fab, yna
y rhoddaf ef i'r Arglwydd
holl ddyddïau ei einïoes.
Nid rhaid i mi ddywedyd
y modd y ffynnodd y weddi
hon, Histori Samuel a wy-
ddis yn dda. Oddiwrth
ofn Esther, ar yr anturi-
aeth beryglus a wnaeth at
fawredd-fawr *Ahasferus* ar
taerder rheidiol am y cwyn
a gymerth mewn llaw, y

Eſter 14
3, 4, 19.

mae genym y weddi berthynafol hon: O fy Arglwydd ein Brenin ni wyt ti yn unig, cynnorthwya fi yr hon ydwyf unig, ac heb gynnorthwyydd genys, ond tydi, oblegit y mae yn gyfng iawn arnaf. O Dduw cadarnach na neb, gwranddo lefain y rhai diobaith, gwared ni o law drygionus, ie gwared fi am hofn. Y weddi hon er ei bod yn Apocriphal, gofidiau yr amseroedd yma ai gwnaeth mewn modd yn Canonical. Y peryglon nid ydynt anhebyg; y cwbl oll ym mron colli heb obaith o ymwared ond trwy gyhoeddus a neulltuol weddi, hamddenol, ac achosawl, y rhai nid rhaid vddynt gilgwrthio y naill y llall, eithr yn ddyledus gymeryd ei cylch yn ei hamriw lcoedd.

leocdd. *Extemporal* a *phersonol* ddychmygion ar achosion neulltuol (y rhai a ymddengys yn rhyfynych) y mae yn rhaid i ni eu canmol, a bod ar fath barodrwydd gyd a ni ynghadw; eithr mewn cyny lleidfaoedd cyhoeddus, lle y mae pobl Dduw yn dyfod ynghyd nid yn vnig i wrando, yr hyn a fyddai athrawiaeth vddynt, eithr yn enwedig i gyffesu eu pechodau, ac i broffesu eu ffydd, ac i roddi diolch i Dduw oi geneuau ei hunain mewn modd vnffurfiol am ei ho'l fendithiau, ac i ofyn y pethau a fyddo dyledus ac angenrheidiol yn gyftal ar les y corph ar enaid, nid yn vnig vddynt eu hunain, eithr tros eu brodyr ym mha le bynnac yn *mascare-*
dig,

dig, yn bresennol, neu yn
 orthrymedig, yn y cyfriw
 ddefosionau cyhoeddus, gw-
 yr ieuaingc, a gwryson,
 bessi, henafgwyr a llang-
 ciau, pawb yn ol ei allu-
 sy raid vddynt weithredu
 eu rhannau rhagscrifenedig
 gyd ar Gwenidog, a moli-
 enw Duw. Rhaid vddynt
 oll yn vnfyd vno i ddy-
 wedyd Holl alluog Dawm a
 thrugarroccaf Dad, ni be-
 chasom, ac a aethom ar ge-
 feilorn allan oth ffyrdd di-
 mal defaid ar gyfsgoll.
 Pawb i ateb cychwyniad y
 Gwenidog. Oi Argwydd
 egor ein gwefusau an geneu
 a fynega dy foliant. Pawb
 i sefyll i tyru gyd ag ef,
 sy'n blaenori yn y ffordd.
 [Credaf yn Nw Dad, holl
 alluog, gwneuthurwr nef a
 caiar] canys onid oedd
 yr

yr Hosannah gan y plant
 yn y Deml, yn cael ei
 ganmol ai gyfionbau gan
 ein jachawdwr yn erbyn yr
 rhai ni fynent glywed neb
 yn yr Ecclwys ond hwynt
 hwy eu hunain. A pha ham
 na eill y gynylleidfâ yn gy-
 stal vno ar Gwenidog yn
 gweddio ag yn canu (neu i
 lefaru at y punge) mewn
 gweddiau o ymadrodd di-
 gynghanedd mewn ffurf o-
 lodedig, mor gydseiniol
 ac mewn ffurf olodedig o
 weddiau argân? a raid vd-
 dynt cdyfod ynghyd i
 ryfeddu neu i farnu ar
 ddoniau rhyw wenidog,
 ac heb gyflawni dim
 eu hunain? Ac oes y fath
 Anghysondeb neu wrthwy-
 neb rhwng duwiol bregethu
 iddynion, a chyhoeddi gwe-
 ddiau: gosodedig i Dduw,
 mal

ma! na allant fesyll ill dau
 ynghyd, ar naill yn well
 o herwydd y llall? fe ddar-
 fu i wyr mor gresyddol a
 doethion hyd yn hyn ac
 ar a fedrwn ni weled) sydd
 yr awrhon, ofod ar lawr
 fodd arall, yr rhain y gw-
 naech chwi yn dda eu ca-
 lyn nes eich gorchfygu chwi
 a rhesymau gwell nag a
 ddangoswyd i chwi etto.

P E N . X I .

Am weddian yr Tenlu.

1 Tim. 5.
8.

OS oes neb heb ddarbod,
 neu ragddarparu tros
 yr oiddo, ac yn enwedig ei
 denlu, neu r ceraint a ber-
 thyn iddo (medd yr Apo-
 stol) ef a wiododd y ffydd, a
 gwaeth yw na r diffydd.

Yr

Yr awrhon os gorchymynnir hyn mewn *materiaion* amserol, paham na ofynnir hwynt yn fwy *diffisol*, mewn achosion *ysprydol* o gimaint ac y mae r nefoeddiw rhoi o flaen y ddauar, ar enaid o flaen y corph? Canys os yr *Ar.* *Psal.* 117. *glwydd ni adeilada y ty, ofer* ^{1, 2.} *y llafuria ei adeiladwyr wrtho*: os yr Arglwydd ni cheidw r ddinas, ofer y gwilia y ceidwaid: llafurio a gwilio a allwn gan hwyr a chan foreu, bwyta bara gofawch, heb fod ddim nes, oni bydd gogoneddus Fawrhydi ein Duw arnom ni, i lwyddo gwaith ein dwylaw, ac i roddi llwyddiant a chwsg *iw rai anwyl*: Gen hynny y rhai perchen tai a ddisgwyliant fendithion y *Psalms* *beriodas*

(a arferir mor berthynafol yn ein llyfr Gweddiau arnynt hwy ai heiddo, rhaid vddynt mor ofalus ac oedd *Abraham* i gael ei hathrawiaethu yn dduwiol, ai *Cateceisio* n dda (mal y *trychant ar deunaw*, ar rhai yr ymlidiodd ef bedwar Brenin gorfo'eddus y Gogledd, ac a ddyg yr anrhaith a gymerasent hwy.) Ar Duw hwn a gyfrannodd ei gyfrinach ag ef oi arfaeth i ddinistrio *Sodom* a *Gomarras*, ar Arglwydd a ddywedodd a gelaf fi rhag *Abraham* yr hyn a wna? Canys mi ai hadwaen ef, y gorchymyn ef iw blant, ac iw dylwyth ar ei ol, gadw o honynt ffordd yr Arglwydd, gan wneuthur cyfiawnder a barn, y ffrwyth or hon athrawiaeth deuluaid.

Gen. 18.2.
19 17.

aidd, a welwn ni yn ol
hynny yngweddi a ffyddlon-
deb ei brif was, yr hwn a
anfonodd ef i *mesopotamia*
i gyrchu gwraig iw fab
Isaac. Gweddi y gwas fydd
hynodoliawn, *O Arglwydd*
fy meistr Abraham, attolwg
pâr i mi lwyddiant heddw,
a gwna drugaredd am meistr
Abraham. Yno y canlyn:
yn dilyn *ei negesau hyn,
ef a naccadd o fwyta neu
yfed, nos derbyn ateb bo-
dlonol, ac yno ni angho-
fiodd ei ddiolchgarwch i
Dduw, eithr ymgrymodd
hyd lawr ir Arglwydd.
Och am y fath weision yn
ein plith ni Grifnogion,
nid oes arnom eisiau cy-
foeth, ond gofal a chyd-
wybod, a rhoi esampl dda
iw gwneuthur hwynt fel-
ly.

Yn

Yn hyn o beth fe ddi-
 chon *Job* allan o wlad *vz*
 o blith y *cededloedd* teby-
 gol, eill eilwaith fod yn ba-
 trwm i feistred teulunedd
 eu hunain; mor *foreuol* y
 codai ef, ac mor ddiwyd i
 edrych ar gamgylchiadau
 ei feibion asreolgar: *in ben-*
dithio ac i offrrwm poeth
offrymau trostynt, canys medd
 ef ond odid sy *meibion* a
bechasant ac a *felldisbia-*
sant ychydig ar *Dduw* yn ei
 calonnan, felly y gwnai
Job yr holl ddyddiau hyn-
 ny.

Job 1. 5.

Am Eli nid ydym yn
 gweled dim drwg ynddo,
 o hono ei hun, yr oedd ef
 yn *ben wr da*, a diniwaid,
 etto eisiau cymeryd cwrs
 caethach ai feibion oc-
 ddynt mewn drygair, pa
 fath dorrgweddws a dyn-
 nodd

1 Sam. 2.
12.

nodd ef arno ei hun ai
deulu.

Da y meddylodd *Da-
vid* mewn pryd wrth ofod
ei deulu (ond odid yn ol
y trwmder a wnaethai rai
oi blant anwylaf iddo ef)
ni chaiff dyn drygionus,
anffyddlon cildynnus enlli-
biwr, balch cyndyn, twyllo-
drus, drigo o fewn fyn nhy. Psal. 101.
ad 6.
Na (medd ef) fy llygaid
fydd ar ffyddloniaid y tir,
fel y trigant gyd a mi, yr
hwnnw a rodio mewn ffordd
berffaith, hwnnw am gwas-
naetha i.

Na: os gwelir capten
Cornelius yn ofni Duw yn
ddifrifol, ac i fod yn ddi-
frifol, ac i fod yn ddyfal
ddianwadal yn ei weddiau,
ni bydd arno cisiau gweisi-
on yn dylwyth Ty, a mi-
lwr defosionol, yr hwn y
galle

Ast. 10. 7. gallo ef ymddiried iddo yn ei fatterion pennaf, y cyfriw arwainydd yw ei ampl dda, i ddaioni ac athrawiaeth gartrefol, i ragflaenu dinistr. Y mae hyn yn sefyll yn enwedig mewn golygiad dyfal, gan ddal pob un sy tan ei llaw iw beunyddol ddefosionau, ai gorchwylion' gosodedig. Ar defosionau hynny, sy raid yddynt' fod yn gyntaf mewn ffurf osodedig, ar cyfriw y gallo bawb yn oreu fod yn gydnabyddus a hi, wedi ei gwneuthur yn hawdd yn ciddynt hwy i ddwyn eu rhan ynddynt.

Yn nesaf y pryd ar lle ir cydrediad ar cyfarfod hyn sy raid ei drefnu felly, lle y gallo y rhan fwyaf (oni allant eu gyd) fod yn breffennol. Lle geill mynych ailad-

ailadrodd yr vnriw-oso-
dedig ffurf, wneuthur y
cyfriw *seliad* mal y gallo
yr anysgediccaf, ar rhai
bychain ei ddysgu ar ei da-
fod leferydd, yr hyn a gy-
faddef yr rhai goreu eu do-
niau fod yn dra-llawwl a
chanmoladwy, ac yn am-
hossibl ei ddysgu oddiwrth
cwyllyslawn hoffder o am-
rywogaeth, yr hyn a dawdd
yn ei adrodd, ac yn anawdd
ei ail ddywedyd gan yr
rhai ai dychymygodd mor
brysur.

Yr awyrhon Gweddiau
teuluaid ydynt arferedig
o fod foren a phrydnawn.

Am foreuol weddi, fe
gair gweled o herwydd
llawer o dra fferthion i lu-
ddies n teulu ir vnfan, mae
goreu amser yw yn ddigy-
frwng o flaen ciniaw, yno

y pentenlu, neu y cymwyfaf
ym mhlith y gynylleidfaf,
a bennodo ef eill fyned
ymlaen yn y modd yma.

1. Ar Gyffes gyffredin.
*Hollalluog Ddew a thrugar-
gusaf Dad, &c.* iw dywe-
dyd an ei ol gan bawb oll
yn ddefosionol ar eu gliniau
lyno.

2. Y ddwy weddi adna-
byddus hynny, vn am dan-
ghneddyf, O Ddew yr hwn
wyt Awdur tanghneddyf a
charwr cyttundeb. Y llall
am Ras ac ymddffyniad a
ganlyn; O Arglwydd ein tad
nefol holl-alluog a thragy-
wyddol Ddew ellir yn gym-
hesur eu rhoi yn ychwaneg
atti. Yn y trydydd lle
dowch i fewn ar Scrythy-
rau cymysgedig gyd a gwe-
ddi yr Arglwydd yn ei ca-
nol hwynt, mal y trefnwyd
hwynr,

hwynt yn llyfr yr Ecclwys,
 Arglwydd trugarha wrthym
 Crist trugarha wrthym, *Ein*
tad, &c. O Arglwydd dan-
 gos dy drugared arnom, &c.
 hyd y diwedd O Arglwydd
 glanha ein calonnan y-
 nom.

4. Yn ol y cymysgedig
 erfyniad hwnnw *Ni atto-*
lwgwn i ti o Dad] &c. am
 bardynu ein gwendyd, a thro-
 oddiwrthym gospitalaethau
 haeddedigol, gan ein cryf-
 hau a gobaith a pharhad
 mewn sancteiddrwydd a
 phurdeb, fe ellir.

5. Cysylltu y weddi hon-
 no, a erfyn gael on gwe-
 ddiau beius eu derbyn yn
 rasusol, O Daw yr hwn biau
 o naturiaeth a phriadoldeb
 drugarhaen yn wastad a ma-
 dden, &c. Ac felly y fen-
 dith gyffredin Rhad ein
 Har-

*Harglwydd Fesu Grist a serch
Dduw &c.* a ddichon wneuthur y diwedd i fynu.

Pryd nawinol weddi (i gyrchu arto yn barchedig vn ai yn ddigyfrwng o flaen Swpper, neu cyn ir teulu ymadael iw gorphywysfa) ciff rhagddo yn vn ffunyd.

1. Ar gyffes holl-allnog *Dduw* a thrugaroccaf *Dad &c.* neu) y gyffes arall o flaen derbyn y *Cymun*, *Ollalluog Dduw Tad ein Harglwydd Fesu Grist Gwneuthurwr pob peth, barnwr pob dyn, &c.*

2. Yno y daw y ddau goleŷt i mewn o *Dduw oddi wrth yr lwn* y daw pob deisyfiadau da &c. a *Goleua* ein tywyllwch &c. cyfatebol ir ddau goleŷt yn y borau.

3. Yn

3 Yn ol hynny Arglwydd trugarha wrthym &c. ac adrodd gweddi yr Arglwydd (megis yn y boreu) chwilellwch gymeryd y deifyfiadau byrrion i gyd ateb, oddiwrth ein gelynon ymddiffyn ni o Grist, yn rafusol edrych ar ein poenedigaethau &c. hyd y diwedd. Ac yno ni atolygwn i ti o Dâd &c. O Ddew yr hwn biau o natu-riaeth a phriodoldeb &c. a Rhad ein Harglwydd Ffestu Grist. a chwanegir mal yn y foreuol weddi.

Modd eglurach neu fwy gwarantedig am weddiâu Teulu, gosodant hwy allan yr rhai ai casas. Am ddnaf fy hun rhaid i mi gyffesu, na chyfarfu fy hir ffyrnieth ym mhlich llawer o amltra, ar cyffelyb am

H

ciriau

eiriau a matter mot gel-
 fyddgar gymwyfol. Ac ni-
 ellir mom perswadioi, neu
 ddwyn ar ddeall i mi, fod y
 gwyr dysgedig hynny ar
 Merthyrion yr rhai oeddynt
 gyfylltwyr on llyfr gwasa-
 naeth, ddim o byrr o ran
 dwysder dysgeidiaeth neu
 dduwioldeb, ar gwyr hyn-
 ny, yr rhai sydd yn sefyll
 yn yr oes hon ar eu don-
 niau neu reddion, ac yn
 cymeryd arnynt (mae y
 dywedir) wellbau y *Mag-*
nificat eithr ni wasanaetha
 i mi yscoi or ffordd: y
 mae genych yn yr athra-
 wiath flacnaf y Gweddian
 teuluaidd cyffredin, am y
 borau ar hwyr trwy yr
 wythnos. Suliau a gwy-
 liau se ach diwellir yn gy-
 hoeddus yn yr Eclwys
 (yr hon a fynwn i chwi
 yn

yn grefyddol fynych gyr-
chu attu); etto y ~~mercher~~
ar gwenerau yn yr wythnos
allant gyawys yn fuddiol y
cyfnewidiad hyn yn y weddi
foreuol yn unig.

Ar adyd ~~mercher~~ by-
dded eich dechrenad.

1. Arglwydd egor ein
gwefusau ar cyfatrebiad
cyfnewidiol hynny a Go-
goniant ir Tad &c. a; gan-
lyn.

2. Yno credo yr Apo-
stolion iw adrodd gan bawb
oll gan sefyll gyd ar thwn
syda yn gwasanaethu Cre-
daf yn Nw Dad oll-allnog,
&c.

3. Y weddi o flaen y gor-
chymynyon ellir ei adrodd
ar liniau *Hollallnog Dduw*
ir hwn y mae pob calon yn
egored a phob deisyf yn
gydnabyddus, &c. Yno .

4. Y gellir adrodd y gor-
chymynion gan y Gwenni-
dog oi sefyll at hyn, y
lleill eu gyd ar eu gliniau
mal y maent yn arferedig
mewn gweddïau cyhoe-
ddus ddatgan ei deisysia-
dau gan ddywedyd *Argl-
wydd trugarha wrthym, &c.*

5. Yn y pumed lle yn
yngwaneg y gellir dywe-
dyd y weddi tros boll estat
*Ecclwys Grist yma yn milw-
rio ar y ddaiar, fel y mae
cennych: Holl-allnog Dduw
yr hwn sydd ai deirnas yn
dragwyddol ai allu yn an-
feidrol, trugarha wrth y gy-
nylleidfa hon &c. ac yno
mae er blaen o Dduw yr
hwn sydd o naturiaeth a
phriodoldeb yn wastad i
drugarhau a madden &c. A
Rhad ein Harglwydd Jesu
Grist a wna y diwedd allan.*
Hyn

Hyn a fywha ynom gof-
 fadwriaeth Credo yr A-
 postolion (yr hyn a addaw-
 som ni ei broffesu ai gre-
 du yn ein Bedydd) ac
 or deg gorchymynnion, y
 rhai a scrifenwyd gan fys
 y Tad, ac ni ddiddymed
 errioed gan y mab, ond eu
 esponnio ai deongli ac
 erchi eu cadw yn ddyfal,
 rhoi heibio yr rhai hyn,
 eill beri i lawer (yn en-
 wedig i rhai dearwybod a
 gwirion) fod tan y cyfriw
 argyoeddiad i'r Prophwyd,
y rhai sydd yn meddwl per
im pobl anghofio fy enw Jer. 23. 17.
trwy eu breuddwydion, ac
 heb gofio i ba ryw ffydd eu
 Bedyddiwyd hwyrnt.

Am y Swydd ddydd
 Gwener yn y foreuol weddi
 y liturgi tel y mae yn
 H 3 fcsyll

sefyll a wasanaetha mor
llawn gan Ddechreu Ddu
Tad or nef, &c. a diwedd
a Rhad ein Harglwydd Jezu
Grist, &c.

Ac felly y mae cennych
chwi y gweddïau cynefi-
nol atfaredig gyd ach teu-
lu: Os yn neulltuol heb
law hynny, pan orweddoch
chwi i lawr i gysgu, neu
gyfodi yn y boreu y my-
necch chwi gael rhyw fath
ar weddïau ich gorchymyn
i Dduw, anawdd i chwi
gyfarfod ag unrhiw mwy
ffrwythlawn, a eill fod
yn gymwys i chwi am y
borau, na honno, *Hellat-
luog a thragrasiol Dduw*,
yr wyf yn diolch i ti yn
ostyngedig am y cwsge me-
lus or esmwythdra cyffurus,
&c. ar llall am yr hwyr:

O Drugarog Dduw a Thad
nefol, pa vn bynnac ai cys-
gu ai effro, byw ai marw
dy eiddo de ydym bob am-
ser &c. iw cael yn amlaf
yn niwedd ein llyfrau Ec-
clwyfig; yr hyn oi arferu
yn defosionol, an dwg ni
ir cydnabod diolchgar hwn-
nw, a wnai r Psalmydd:
Mi orweddaïs ac agysgais;
ac a ddeffroais canys yr At-
glwydd am cynhaliodd.

P E N. III.

*Am fendithiau a clyfar-
chiadan achosawl.*

BEndithion a ellir eu
bdeall amriw fodd. Pob
ffafor a wnelo Duw i ni, a
ninnau ya talu dio'ch icdo
ef, a elwir bendithion yn
ddiragor, am yr rhain mwy
ar ol hyn yma. Yma y
cyfrifir *Bendithion*: y tyr-
nan da, neu r talu diolch
cymwynasau, a dymuniadau,
ma' y derbyniwn ni yn ar-
ferol y naill oddiwrth y
llall, felly *Melchizedeg* a
fendithiodd *Abrabam*. *Ben-
digedig* fyddo *Abram* gan
Dduw goruchaf meddi anydd
nesoedd a daiar, a bendi-
gedig fyddo Duw goruchaf,
yr hwn a roddes dy elyn-
nion

nion yn dy law, lle datce- Gen. 14.
nir fod Abraham yn dde- 19, 20.

dwyddol trwy ffafor Duw, a
Duw a glodforir ac a ogo-
neddir am ffafrio Abraham
felly.

Y Digofaint ar cyfrw-
ysdra rhwng Esau a Jacob
am fendith ei Tad sydd
arwyddocad, fod bendithi-
on rhieni y pryd hynny
mewn cyfrif, yr rhai yr
awrhon (gan lawer) y cy-
frifir hwynt prin yn talu eu
gofyn. Esau (nid gwr o
dduwioldeb mawr) mor dy-
ner y cymarth ef iw frawd
ei ragflaenu ef: ac yn ofi-
dus ddigllon trwy ddagran Gen. 37. 8
yn ymbil ai Dad am ei fen-
dithio yntau vn agwedd.
Oni chedwaist i fendith i
mi, ai vn fendith sydd gen-
nyt fyn nhad, bendithia
finnau, finnau hefyd, fyn
H 5 nhad,

nbad, mor ystyrriol yr oedd
 yn ymddangos ei hun o
 gimaint colled, ac yr addune-
 dodd ddial ar ei frawd, am
 ei ddifodli y modd hyn.
 Ni adawai *Jacob* i'r Angel
 fyned heb fendith, er iddo
 ei chael a chloffi gyd ag-
 hi byth ar ol hynny; i ddan-
 gos fod bendithion y byd
 hwn yn ymgefeillach a
 gwendyd, megis cippiad
St. Paul i'r trydydd nef oedd
 a swmbwl yn y cnawd iw
 gadw rhag ffrostio, yr hyn
 y mae yn oes ddoniol ni
 yn gorfodddu gimaint yn-
 ddo.

Yn lle y defodau o'r *hen*
Testament, y mae genym
 ni orchymyn yn y *newydd*,
 a hynny oddiwrtho ef yn
 yr hwn y mae holl gene-
 dloedd y ddaiar yn fendi-
 genig. *Er wyf yn dywedyd*
wrthych

wrthych chi, cerwch eich
 gethnton, bendithiwch yr
 rhai ach melltithiant, gw-
 newch dda i'r sawl ach ca-
 sant a gweddiwch tros yr Mat. 5.44.
 rhai a wnet niwed i chi
 ac ach erlidiant. A phan
 ddwygwyd plant bychain at-
 to ef, efe ai cymerodd
 hwynt yn ei freichiau, ac Marc. 10.
 a reddes ei ddwyllaw arnynt 16.
 ac ai bendithiodd.

Y mae St. Pedr yn ein
 tywys ymlaen yn yr un-
 rhiw lwybr bendigedig:
 Canys yn ol iddo ddangos
 yn gyflawn ddyledion cyf-
 newidiol gwyr a gwragedd
 y naill tu ac at y llall, Am-
 ben hyn bydaweb oll yn un-
 fryd (medd ef) yn cyd-odd ef 1 Pet. 3.
 at gilydd yn caru fel bro. 8, 9.
 dyr, yn drugaregion, yn
 fwynaid, nid yn talu drwg
 am ddrwg, neu senn am
 senn.

fenn, eithr yn y gwrthwy-
neb yn bendithio, gan wy-
bod mai i hyn ich galwyd,
fel ir etifeddoch fendith.

Ac onid ydym ni yn
darllain mal y gorchymyn-
nwyd Aaron i fendithio
meibion Israel yn y modd
Numb. 6. hyn: Bendithiad yr Arglwydd
23. &c. di a chadwed ti, a llewyr-
ched yr Arglwydd ei wyneb
arnat, a thrugarhaed wrthit.
Derchafed yr Arglwydd ei
wyneb arnat a rhodded it
danghneddyf: felly y mae
Bendith yr Apostol, yr
hon fydd genym yn ein
liturgi, Rhad ein Harglwydd
2 Cor. 13. Fesu Grist a serch Duw a
14. chymdeithas yr yspryd glan
2 The. 3. a fyddo gyd a ni oll yn
17. dragwydd. A gydnabyddir
ei fod yn gyfarchiad arferol
ganddo tan ei law ei hunan,
ac ydyw vn or prif resym-
neu

mau am gydwirio athrawiaeth or Drindod fendigedig: yr hyn gan y Newyddiaid yn eu *rhydd-dyd i brophwydo*, a wrthwynebir drachefn yn y dyddiau yma. Mewn hyn y mae yn rhyfeddol hefyd fod cenedlaeth yn ein plith a betrusant wrth weled plant yn gofyn bendith gan eu rhieni; ydynt hwy yn ofni rhag vddynt eu dangos eu hunain yn rhy foefol, neu swiffedu ar ormodedd o fendithion? neu ai rhaid na chyfrifir yn fendith yn effeithiol ond a ddelo o'i geneuau hwy?

Yr Athrawiaeth hon a ddichon gael croesaw gan glustiau merwinllyd, a gwageddos trwm, eithr chwy-chwi (fy merched) a wnewch yn well ganlyn llwybrau eich

cich henafiaid bucheddol, yn
 ol athrylich y Duwiol fre-
 nin *David*, yr hwn yn ol
 cyffegriad arbennig o gy-
 hoeddus addoliad Duw gyd
 ai Ddeiliaid, addychwelodd
 (medd y Text) *i fendithio*
ei dy. Yn eich tai gan
 hynny bydded y fath ofal,
 na chlywer na *rhegi* na
 Eph. 5. 3. *rhyngu*, na chelwyddau, na
serchedd nac ymadrodd ffol,
 yr rhai nid ydynt weddol, ac
 nad elant heibio ym mhlith
 eich plant ach gweision yn
 ddiargyoedd: Na adewch
 vddynt gymyg bwyta neu
 yfed, heb ras o flaen bwyd,
 ac ar ei ol, Darn o *argra-*
phiad Judas a rag-brophw-
 ydwyd ym mhell or blaen
 gan y Pŷlmydd, yw hwn:
hoffodd fethdith a bi a ddar-
idde, ni fynnai fendith a
bi a bellhaodd oddiwrtho:
 yma-

ymadawiad diweddas ein
 jachawdwr oddiwrth eu
 ddiscybillion a adroddir mal
 hyn, *ef a gododd ei ddwy-*
law ac ei bendithiodd hwynt Luc. 24.
ac fe ddarfu tra r oedd yn 51, 52.
eu bendithio hwynt ymadael
o hono oddiwrthwynt, ac
efe a ddygwyd i fynu i'r
nef. Oddiyno pan eddy- Luc. 24.
 chwelo i'r farn, o gimaint 50, 51.
 y mae yn sefyll arnom ni,
 ein cael gyd ar bendigedig
 ar ei law ddeheu ef i et-
 feddu Bendith dragywydd.
 A pha beth ydyw cyfeir-
 chiadau Cristnogawl ond
 bendithion, trwy rhai yr
 ydym yn datcan yr ewyllys
 da diffuant sydd genym i
 holl blant Duw. Brenin
 Toi a anfonodd y Tywy-
 sog *Foram* ei fab i gyfarch
David ac i w bendithio ef.
 Y mae Brenin, *Saul* yn
 m, ned

1 Sam. 13. myned i gyfarfod Samuel
 10. (iw gyfarch ef (medd y
 Tecst) nôt yr ymyl iw fen-
 dithio ef. Ac nid rhaid mo
 gyflawni hyn yn vnig i rai
 mawrion neu rai on cydna-
 byddiaeth ni: Canys os
 eich brodyr a gyferchwch
 yn vnig (medd ein jachaw-
 dwr) beth a wnewch chwi
 mwy nag eraill? ond yw
 y publicanod yn gwneuthur
 felly? Pan ddeloch chwi i
 dy (dyma ei orchymyn iw
 Mar. 10. Apostolion) cyferchwch well
 12, 13. iddo ac os bydd y ty yn
 deilwng deued eich tangh-
 neddyf arno: ac oni bydd
 yn deilwng dychweled eich
 tanghneddyf atoch. Tei-
 lwng ac anheilwng gan hyn-
 ny ellir eu cyfarch, yr hyn
 y mae yr Apostol yn ofa-
 lus iw wneuthur yn nechrau
 a diwedd y rhan fwyaf
 o'i

oi *Epistolau*: Pa fath rôl neu gof-restr o gyfeirchion sydd genym ni yn y penod olaf at y *Rhyfeniaid*, gyd a rhoi cenad i gyfarch y naill y llall a chusan *san-taidd*. Yr hyn braidd y gwel eddigedd rhai Cristnogion fod yn gymeradwy.

Cyfarchiad yr Angel i *Geddon*, yr *Arghwydd Idd* Bern. 8. 2 *gyd a ibi wr cadarn ner-* 12. *thol*. O ddyrnwr iw cderchafu i fod yn flaenor gorfoleddus.

Y cyfriw gyfarchiad oedd oddiwrth yr Angel *Gabriel* Luk. 1. 29. a nerthodd y fendigedig wyryf i groesawu ymddiddan ag ef. A phan glybu *Elizabeth* gyfarchiad y fendigedig forwyn y plentyn yn y groth a lammodd medd y Tecst ac *Eli-*

*Elizabeth a lanwyd ar yspryd
glan.*

Ym mhlith beiau eraill i
Nabal furiyd anfoefol (yr
hwn a fu fyw fel mochyn
a marw fel ci) hyn a nodir
am vn or rhai pennaf; fod
gwas cymedrol yn rhoi ei
teistres yn adnabyddus i
Ddasfydd, anfon cennadau
or amialwch i gyfarch ein
Meistr, ac yntau yn eu rhagi
bwynt.

Eithr cyfarchiad bono-
ddigaidd Boaz iw fedelwyr,
yr Arglwydd fyddo gyd a
chwi, ai hatreb gweddaidd
hwynt iddo yntau: yr Ar-
glwyd arb fendithio, a goff-
heuir i fod yn athrylith iw
ganlyn yn y cyffelyb a-
chos.

Bydded gan hynny yn
brif arwydd och gostyn-
geiddrwydd ach arafwch
(fy

(fy anwyl ferched) fod yn
hael och bendithion a' ch
feirchiadau gweddol, nid
yn vnig ir rhai och am-
gylch yn eich ty, cithr ich
cymydogion, i ddiectriaid,
na ir rheini yr ych chwi
yn meddwl na ddygant
ddim ewyllys da i chwi.
Canys fel mae *atleb ara-*
faidd yn troi ymaith *ddi-*
gofaint, felly cyfarchiad
rhywogaidd ryw bryd, a
wna clynion yn gefeillion
ac esculuso lle y dylid ei
gyflawni a dry gefeillon yn
gafcion, oddiwrth benaethi-
aid y mae n dwyn ymaith
y tybygoliaeth o falchder,
a dirmyg; mewn rhai cy-
dradd, neu iselradd, nod
o dauogrwydd ac anwe-
ddeidd-dra. Ym mhawb
oll: y mae yn dangos dei-
fyfiad Duwiol i gadw
mewn

Rhy 12.
18.

2 J 12. 2d
10.

mewn arfer orchymyn yr
Apostol, os yw bosibl, yn
gimaint ac y mae yn och chwi,
byddwch heddychlon a phob
dyn; ac nid yw ein-jachaw-
dwr yn gwrthddwedyd i
hynny, na chyferchwch neb
ar y ffordd, neu yr hyn a
ddywaid y discybl anwyl
am gau ddysgawdwr, na
dderbynwch ef i dy, ac
na ddywedwch duw n rtwydd
wrtho. Gan roi rheswm ar
lawr: Canys yr hwn sydd
yn dywedyd wrtho Duw
yn rhwydd, sydd gyfran-
nog ei weithredoedd drwg
ef. Canys yn y cyntaf,
nid ydis yn gwahardd cy-
farchiad yn ollawl, ond
sesyll ar gyflawniadau me-
drusder, yr hyn a allai
rwyfiro dibendod buan ar
y gorcwyl oedd mewn llaw.
Ac yn yr olaf rbagwybo-
daeth

daeth a ragdybir, fod y
 cyfriw yn dyfod i hudo
 (megis y gwnaeth y Saph
 i *Efa*) ac am hynny ydynt
 iw gollwng ymaith, yn hy-
 trach a cherydded yr Ar- Zech. 3. 2.
 glwydd di, nag a Duw yn
 rhwydd iw gyfluro. A hyn
 a allwn ni ei gymeryd yn
 rheol wrth anturiaeth ar
 vnrhiw weithred. Osgellir
 rhoddi (Duw yn rhwydd
 iddi aŷchydwybod diogel:
 ewch ym mlaen a llwy- Hof. 8. 7.
Job 8. 14.
 ddwch: onide yr rhai a haio
 y gwynt nid ydynt gyffely-
 bol i feddi dim ond corwynt
 lle byddo gwe y pryf co-
 pyn, ac yscubau destryw;
 ac ni ddaw yr rheini yn
 wiscoedd ac ni chuddiant hwy
 chwaith mo honynt en hu-
 nain ai gweithredoedd.

P E N. IV.

Am Psalman Hymnau a
chanenau ysprydol.

Y Mae ymarafael ym
mhlith dysgedig am
y rhagoriaeth sydd rhwng
y rhain: eithr nid yw hyn-
ny at ein pwrpas ni.

Pen. 5.13.

Hyn a ddywaid St. Jaco
sydd ganonïaal; A oes neb
yn eich plith mewn adfyd,
gmeddiad, a oes neb yn ef-
mwyth orno, caned Psal-
man: Pa beth nid baledau
neu rhyngau-or amseroedd,
and Psalman, a hymnau, ac
ysprydol gerdd: felly y
mae St. Paul yn athrawiaethu
yr Ephesaid iiv wneuthur,
nid o ormodedd o win
ond o lawnder yr yspryd.
Nid yn vnig mewn cydsain
ag

Eph. 5.18,
19.

ag craill, eithr yn lleferu
 wrthym ein hunain, pan
 fyddom or neulldu, *gan Pen. 3. 16.*
ganu a phyngeiau yn ein ca-
lonnau tr Anglwydd. Ar yr
 vn cywair y try ief y co-
 lloſſaid. Y cyfriw fath y
 mynnai ef eu bod hwynt
 oll (yn yr rhai y *preswylia*
gair Duw yn helaeth, ym
 mhob doethineb) i ddysgu,
 ac i rybuddio bawb ei gi-
 lydd mewn Psalmu (mae
 y mae rhai n tybed) lla-
 ferydd ac offerynnau or
 miwsic gorau; a hymnau i
 foli Duw ai llef yn vnig,
 a chaniad yspnydol, o fy-
 tyrdodau neullduol ar bob
 achos digwyddedig. Ac o-
 nid yw yn nod ienwedigol
 fod ein jachawdwr or mwyn
 profi ei jechydwrtaeth cy-
 flawn yn gosod y Psalmu,
 gyda chyflawnder y gyfraith

ar prophwydi : Na, ni chawn
ond prin weled vn rhan or
Testament hen mor fynych
yn crybwyll amdano yn y
newydd, ar hwn yr ydym
ni yn ei alw Psalmau *Da-*
fydd : O herwydd efo oedd
y prif Awdur o honynt.
Saith or Psalmau hyn, a
dybir in jachawd wre eu canu
gyd ai ddyfscybllion (yr
rheini yw yn ol y cyfrif
cyffredin or 112 i'r 119.)
yn ol ordeinhad ei *Supper*
diweddaſ, pryd yr oedd
yn myned tu ai ddioddde-
faint.

Hwn sydd Scrythyr e-
glur : *Hezekiah* y brenin ar
Tywysogion a cdyweda-
fant wrth y lesiaid, am fo-
liannu yr Arglwydd, nid
yn eu dychymyg *ex tem-*
pore, yn eu hadgyweiriad
parchedig o addoliad Duw
ai

ai Deml, eithr a geiriau Da-
 fydd ac Asaph y gweledydd.
 Ac a neccausent hwy oi w-
 neuthnr? Felly hwy a folian-
 nasant a llawenydd, ac a ymo- 2 Cro. 29.
 ſtyngasant ac a addolasant. Ar 29, 30.
 y gweddio, ar canu y cyfriw
 foliant i Dduw gan St. Paul
 a Silas yngharchar yn y
 modd caethaf; ysgydwyd
 seiliau y carchar trwy ddai-
 argryn, y drysau a daflodd
 yn egored, rhwymau y car-
 charorion a ollyngwyd yn
 rhydd, a cheidwad y car-
 char a ddychrynodd i ddy-
 fod yn Gristion, fo rylod-
 dai ddyn gan hynny berh
 y mae r dyhion hynny yn
 ei feddwl, yr rhai ydynt
 mor danbaid yn erbyn miw-
 sic Ecclwys ag lofferynnau
 cyttanol? A dorrent hwy
 dannau telyn David (pe
 bai ef fyw yr awrhon) a
 I throi

Luk. 12.
23, 24.

throi allan *Asaph* ai frodyr
am *ffidleriaid*, neu *glernyr*
coegion? Mac n dda nad
oedd y *llawr* o lu nefol yr
rhai a ganai yr *Anthem* o
gyd-ddiolchgarwch am enc-
digaeth ein *jaehawdwr* *Ego-*
goniant yn y *goruchaf* i
Dduw, ac ar y *ddaiar* tang-
noddys, i *ddynion* ewylllys
da yn deiseyn cyn ifed a
chlyw y gwyr hyn; pe
buafer se allfist nodi rhyw-
beth yngdi i fod yn brin
mewn cywair, neu yn ol
y gan newydd o *ofodiad* y
gwyr yma. Fe gyftudelai
galon pob *Cristion* duwiof,
ystyried yn ddifrifol fod
lle yr oeddem ni yn cael or
blaen ddarlain trwoedd y
Psalmu hyn bob mis, ar
Testament newydd (ond y
Daduddiad) deirgwaith
bob blwyddyn, ar digwy-
ddiadan

ddiadau mwyaf in adeiladu
 neu yn hestiau or hen De-
 stament vnwaith yn y ffwy-
 ddyn, i roi gair Duw mewn
 trefn yn adnabyddus i'r bobl
 yr hyn iydd raid iddo fod
 yn sail a rheol o'r holl bre-
 gerth, gweddio, ac ym-
 arweddiad cristnogawl;) yr
 awrhon y cryfriu adgywei-
 riad a hyfforddir inni, ma-
 nas gwyddom ym mha le
 yr ydym neu beth i'w ddis-
 gwyl, ond na cheiff yr A. 10. 37
 hwyaf fo byw fod byth yn
 gydnabyddus (trwy y modd
 ar dyl newydd hwn yn-
 gwafanaeth yr Ecclwys) a
 holl gyngor Duw; ac (oni
 rynga bodd i'r Gwenidog)
 y deg gorchymyn, o'r hen
 Destament neu weddi yr
 Arglwydd, or newydd,
 byth in chais y bobl anyf-
 gedig eu gwybod: Enir

am yr amriw arferion, neu
ddelnydd cyfaddas or Psal-
mau yn neullduol, y Trae-
thawd nodedig hwnnw, o
waith hen Dad a gyfleu-
wyd o flaen y Psalman, ar
gynganedd, eill fod yn
hyfforddiad buddiol; yn yr
hyn y gosodir i lawr 99.
o achosion, pa Psalman a
arferwn ni yn wahanredig
in diddanweh mwyaf.

I chwi (fy merched, fe
ddichon fod yn ddigonol)
gymmeryd ich defosionau
neullduol y faith Psalman
a elwid gan yr henafiaid,
7. *Psalm edifeirwch*; y rhai
ydynt y 6. 32. 38. 51. 102.
130. 143. ac a adroddid
yn arferol bob wythnos,
yn ar bob dydd gosodedig,
yr hyn oedd orchwyl bu-
cheddol. Ond os iychir yn
well y gyffes a grybwyllir

or blaen yn y Teulu yn
 eich gweddi beunyddol, fo-
 reu, a hwyr, se ddichon
 fod yn deilwng och llafur
 ddal sulw ac ystyried am-
 riw waith y *chwe dimrnod*
 yn y *creadigaeth* (mal y
 rhoddir hwynt ar lawr yn
Genesis) gyd a chysegriad Gen. 1.
 y Sabbaoth, ac yno i dde-
 wis saith o Psalman allo
 wasanaethu, mal yn drama-
 lus a pherthynafol eglurhad
 o bob vn o honynt.

Fal hyn yn gyfaddas ir
goleuni gwaith y dydd cyn-
 raf, y mae gennych y 27.
 yr *Arglwydd* yw *fyn* *goleuni*,
 am *jechydwr* *aeth* rhag *py*
 yr *ofnaf*, &c.

Am y ddaiar ar môr a
 luniwyd y trydydd dydd.
 môr *gymhesur* yw 24.
Psalms, *Eiddo* r *Arglwydd*
 y *ddaiar* *ai* *chysawnder*, y
byd
 I 3

byd ac a breswylia ynddo, canys efe ai seiliodd ar y moroedd, ac a sierbaodd ar yr afonydd, &c.

Ad. 3.

Ad. 4

Yn yr vnrihw drefn yr Haul y lleuadd ar Ser, y rhai a greuwyd yn y ffurfafen y pedwerydd dydd, a gymerir mewn ystyriaeth hynodol yn yr 8. Psalm, *Pan odrychwyf ar dy nefoedd gwaith, dy ffridd, y lloer ar ser, yr rhai a ordeiniaist.* Wele mor odiaethol yw'r deunydd a wna ef o hono, ymlygyn in cyfarwyddo ni beth a ddylem ni ei wneuthur yn myfyrrio ar ei holl greaduriaid eraill. *Arglwydd beth yw dyn, i ti iw gosio a mab dyn i ti i ymwled ag ef.*

Yn vn, deunydd a wnair wrth ystyriaeth pyscad y mor, ac adar yr awyr, y rhai

rhaf oeddyt waith y pumed Ad. 25.
dydd, yn y 140. Psalm.

Ac am y chwerched dydd
yn yr hwn y creuwyd dyn,
ar anifeiliaid ac oll-erail o
drigolion y ddatar iw wa-
sanacthuf, mor gymwys
yw: y 139. Psalm, O Ar-
glwydd chwiliast ac adna-
buost fi, ti adwaenost fy
eisteddiad am cyfodrad doelli
fy meddwl o bell &c. ni
chuddiwyd fy sylwedd oddi-
wrthit, pan im gwnacth-
wyd yn ddargel, ac im cy-
mreiniwyd yn isetder y ddaiar
dy lygaid a welant fy a-
welwig ddeunydd, ac yn dy
lyfr di y scrifennwyd hwynt
oll sef: fy aelodan.

Yn olaf ei gyd y 92.
Psalm a ddwg y rithyma
Psalm neu gan ar y dydd
Sabbath (cydflurfiol ar
hwn y mae genym ni y

feithfed, a dydd yr Arglwydd, yn yr hwn y galwn fynnied yr hyn ni wyr gwr angeth, ac ynsyd ni ddeall hyn.

Ad. 6.

1. Beth sydd iw wncu-
thur yn ei gyssegiu ef [Da
zw moliannu r Arglwydd a
chanu mawl iib enw di y
goruchaf.

Ad. I.

2. Ar ba amser gofode-
d-g, yn enwedig [*A my-
negi y boreu am dy druga-
redd, aib pwirionedd y nos-
weithiau*].

A. 2

3. Ar fath brydferthwch
arbennig [*ar ddeftant ac*
ar y nabl ac ar y delyn yn
ffyrriol. Unrhiw a fyddo
cyfaddas, neu a *fywbatbo*
ein gweddiau, ein moliant,
neu ein diolchgarwch.

4. Ar ba ryw fail ? o
herwydd i dduw yngwneut-
hur yn llawen trwy eu
wei-

weithredoedd; ac am hyn-
ny y dydd hwn yn enwe-
dig a ddylid ei osod allan
i orfoleddu, gan roddi di-
olch am weithredoedd ei
ddwylaw ef, yr hyn a son-
nir am dano yn y pedwe-
rydd gorchymyn ei human,
*mewn chwr d'wrnod y gwna-
eth yr Arglwydd nef a daiar
y mor, ac oll fydd ynddo.*
Beth y mae hyn yn ei fe-
ddwl, ond bod, yn enwe-
dig ar y dydd hwnnw gyd
ag holl ddiolchgarwch a
moliant, yr holl bethau hyn
iw ystyried mewn my-
fyrdodau duwiol, a gwe-
ddiau gwahanredol, clod-
foredd a diolch i ddyfodi
mewn ar hynny, yn ol de-
ffonau neu llduol pob rhyw
ddyn ai ddeallgarwch, heb
llaw y gwasanaeth cyhoec-
ddus.

5. Ym mha fodd y rhaid
gwneuthar hyn mae'n Plaf-
mydd hefyd yn ein cy-
morth ni; a gloria Patri
[O Arghwydd mor agored-
ddon ym dy wraigrededd,
a heddysiau ydyn ddyfn-
iaid].

6. Y mae ef yn dywe-
dyd am yn rhai ydyn yn
myned tros thyn, megis
tros orchwyl gwaol digy-
fnif, nad ydyn ond gwyr
amueithion ac ysfydion, yr
hwn a fantha i fynu mal
gwyrdd lyficyrn yn fuan
iwr dorri i lawr iwr roi yn
yrborth i anifeiliaid; lle y
mae y gwir dduwio, ar
rhai a gadwo yn ddyledus
ddydd yr Arghwydd, (yn ol
ei ordinad sanctaidd ei
hun).

7. Yn cael derchafu ei
merch mewn corn yr unicorn.

2. Eu

2. Eu encinio ag olew
pur o yspryd Ddau.

3. J flodeuo mât palmw-
ydden a gynnyddo tan hwy-
sau.

4. Ac a-leda o amgylch
fel y cedar yn libanus heb
yn waethaf i wynthedd a
thymestfoddd.

5. A gant weled eu ge-
lynhion yn digalonî, ac yn
cwytmo i wradwydd, yn ei
eu dymuniad.

6. Lle byddont hiwy eu
hunain yn sefyll yn rym-
mus, ac yn blodeuo yn ny
Ddau: ac yn dwyn ffurwyth
mwy yn eu hnodran nag
oedd nerth eu dyddiau or
blaen yn eu roddi.

Y mae rhai yn bwrsu y
150. Pŷalmau yn y modd
hyn: y deg a dengain cyn-
taf, a ddylai ein cyrhyrfu
ni yn enwedig i edifeirwch

Pla. 139.
ad. 6.

calonnog, neu o eigion cal-
lon: yr ail i ystyriaeth tru-
garedd Duw, ai gyfiawnder:
y trydydd i fysyrrio ar dde-
dwyddwch tragwyddol i
gael e'n croesawu ag *Halelu-
jah*, ac a diolchgarwch, eithr
os atebwch i hyn *Dyma wy-
bodaeth ry ryfedd i mi uchel-
ym, ni fedraf oddiwrtbi.*

Cymerwch gan hynny
mewn ffordd ferrach y tri
Pŷalmau hynny yr rhai yn
dda a ellir eu galw prege-
thoedd *David*.

Ad. 1. &c. Yn y cyntaf or rhain
(yr hwn yw 37.) y mae i
chwi eli neu blastr rhag
digio wrth weled llwyddi-
ant y drygionus, ac stat
angenog yr rhai (ym marn
gwyr o ddeall) a haeddai
well.

Yn yr ail, yr hon yw r
naw a deugain y cwch
ar-

arlloesiad i ymchwydd yr
 rhai o godiad diweddar,
 Stat yr rhain nid yw ddim
 gwell na'r anifeiliaid a ddi-
 fethir: hynny a ofodir al-
 lan yn helaethach yn y 73. ^{Ad. 27, &c.}
 Psalm: in curomi allan o- ^{37. 38.}
 ddiwrth bob gwagedd by-
 dol, ac in tynnu ni i lynn yn
 dynn wrth Dduw, canys hyn-
 ny a ddaw i ni a gwir dan-
 ghneddyf or diwedd: y pre-
 gethau hyn ni thrwmlwytha
 moch coffadwiaeth ai ha-
 nibendod, eithra ddyscir yn
 hawdd gennych chwi, ac a
 ddysgir ich rhieni. A chan
 weled fod gennych gane-
 uau *Miriam* a *Deborah*, gyd
 ag vn *Hannah* yn yr hen
 Destament a *Magnificat* y
 fair forwyn yn y newydd:
 wedi ei roi ar lawr mor
ganonical; y cyfriw batry-
 mau a ddylai eich cynhyrtu
 chwi

chwî i fynu) ac i ymadel
 ach prif ddifystrwch bydol
 (megis y gwnaeth y Gwra-
 Exod. 38.8 gedd Heberaet ai drychen i
 wneuthur noe i'r hâbell) i
 ofod allan foliant ac addo-
 liadd Duw, hyd cithafon
 eich gallu. O cernych eich
 dryllaw ynghyd yr holl be-
 bloedd, o cernych i Dduw a
 llaf gorfalsedd, o cernych foli-
 ant i'r brenin ni, canys Duw
 yr Brenin yr holl Ddauar,
 cernych foliant (iddo) a
 deallgarwch. Ac oni wnewch
 bob amser mewn Pſalmau
 parhaus, etto at oll achefion,
 mewn ocheneudiau, neu er-
 gydiadon, restyn y pennod
 aelaf.

P. H. V.

Am Ergydiadau othofawl.

WRth Ergydiadau y
deellir y cyfriw we-
ddiau neultuol, megis pan
melan, clywon, neu feddod,
am vrthiw beth o anghie-
nesinot berthynas, y stewn
ein humain yn ddigysfrwg
at Dduw, ac mewn orfyn-
nau byrnion, moliant, ddif-
syddau, uet ddialchbarneth,
ofod ar lawr ein defosiwnau
buechddol.

Yn y cyfriw ni ellir rhag-
scrifennu vn ffordd ofode-
dig, eithu yr achos ei hunan
a wna i fym y gwaith ar
ynghil, mal y bo yn god-
nerthol fel y mae yn bra-
thu, a dyffyg y geisi-
au a wnair i fynu ag cwyl-
lysfryd calonnawg. Yn

Yn y cyfriw gyffes ergydiol y torrodd yr Israelliaid allan ar y golwg or tan or nefoedd i ddifa Aberth *Elijah* (yr hyn a fe rhodd gan yr holl Baaliaid er ynfydu ai torri eu hunain ag ellynnod, gael gan eu culynnod ei wneuthur) yr *Arglwydd* ef sydd *Dduw*, yr *Arglwydd* ef sydd *Dduw*, gan syrthio ar eu wyneban wrth ei ddymedyd. Felly David wrth glywed fod *Achitophel* gyfrwyf-drefn wedi troi yn fradwr yn ei erbyn ef, O *Arglwydd* (medd ef) *weg yngor Achitophel i ynfydrwydd*. A pha ynfydrwydd a allai fod yn fwy gwe'edig nag wedi trefnu ei deulu yn ddoethgall, gadw cebuſtr iw grogi ei hunan?

1 Bren.
18, 39.

2 Sam. 17.
29.

Nid

Nid oedd gan frenin
Afa ddim amſer (pan syr-
thiodd Zerab yr Ethiopiad
yn eierbyn ef, a mil o fi-
loedd o wyr) ond ymroi
ei Luan yn vnig i'r ergy-
diadau hyn, a gweddio:
O Arglwydd nid yw dd m
i ti gynnorthwyo, pa vn byn-
nac ai gyda llawer ai gyd ar
rhaid nid oes ganddyni gryf-
der: Cynnorthwya di ni O
Arglwydd i ein Duw, canys
pwysso yr ydym arnat ti, ac
yn dy enw di y daethom yn
erbyn y dorf hon, O Ar-
glwydd ein Duw ni ydwyf
ti, na orfoledded dyn in
berbyn. Ac onid oedd y
llwyddiant ar ol, mor gy-
flym, ac oedd y deisfyfiad
yn drefnusgall: Canys yr
Arglwydd a drawodd yr E-
thiopiaid o flaen Afa ac o
flaen Juda ar Ethiopiaid a
ffoasant.

Ar

Ar gwynfan byrr y dys-
gyblion at ein jachawdwr
mewn temestl, Athro ai di-
fater gennit ein colli ni? efe
a'gododd i fynnac a gery-
ddodd y gwynfodd, ac a ddy-
wedodd wrth y mōr goflega,
tawela, ar gwynf a berddodd,

Mar. 4 38. a bu dawlwrch mawr. Rhaid
i b:ryglon difymwrth gael
ymwared cyfatebol: ac o
ba'le y gōbreithir am danynt,
ond oddiwrtho ef yr hwn
sydd bob amser yn bresen-
nol ym mhob lle, ac ni
ddisgwyl ond i ni alw arno,
ma' y gallo ein gwaredu
ni.

Ma' yr ydych yn rhag-
weled gan hynny (sy mer-
ched) bod gennych ddry-
froedd poeth mewn paro-
dwydd, neu feddyginaeth
cysfaddas i achosion difym-
wrth, rhag yn y cysamser
cyn

cyn y gellir eu cael ir neb
y byddoch yn dymuno o-
reu iddo, oi heifiau, irrhei-
ni, drengu: mwy o lawer
y dylech chwi fod gennych
gar llaw; ac ar dafod le-
ferydd, y cyfriw fannau or
Scrythrau, i seilio deisy-
fiadau ac ergydiadau da ar-
nynt, yr rhai mewn anei-
rif ddigwyddiadau damwei-
niol, y cewch chwi achos i
wneuthur deunydd o ho-
nynt: y cyfriw y mae llyfr
yr Ecclwys yn eu bennodi
i chwi, nad rhaid i chwi fy-
ned ym mhellach.

I sefyll ar ychydig or
mannau mwyaf hyfforddus,
er mwyn cyfodi i fynu e-
naid gogwyddedig digalon,
beth a ddichon brisio mwy
cyssurus na r hyn a gyfar-
fyddwn ni gyntaf at lawr
dyrnu neu drothwy ein gwa-
sanaeth:

sanaeth: Pa bryd bynnac y
 Ezec. 46. 2. byddo edifar gan bechadur
 ei bechodau o ddyfnder ei
 galon, mi a ollngaf tros
 gof ei holl anwireddeff medd
 yr Arglwydd. Beth mwy
 ffrwythlon i symud barn-

Jer. 10 24. digaeith Duwameinamryw
 anwiredau na hynny a
 ddywaid y prophwyd ala-
 rus: Cerydda ni O Argl-
 wydd etto yn dy farn, nid yn dy
 lid, rhag i yn gwnenthur yn
 ddiddim. Hyfforddiad eglu-
 rach ni ellr meddwl am
 dano i bechadur cyteilior-
 nus, na hwnnw or mab
 afradlon newynllyd: mi af
 at fyn nbad ac a ddywedaf
 wrtho, fy nbad mi bechais
 yn erbyn y nefoedd ac yn dy
 erbyn di ac nid wyf mwyach
 yn deilwng im galw yn sab
 i ti: y mae eich plant ach
 gweision gwirionaf yn gyd-
 na-

nabyddus o lyfr yr Ecclyws
 ar erfynniau taerllyd hyn :
 Arglwydd egor ein gwefu-
 sau, an genau a fynega dy
 foliant : O Dduw gwna frys
 in gwared, o Arglwydd pry-
 sura in cymmorth. O Argl-
 wydd dargos dy drugaredd
 arnom, a channiatta i ni dy
 jechydwrïaeth, O Arglwydd
 na wna a myni yu ol ein an-
 wireddau : Rhag ein gelyn-
 nion ymddiffyn ni O Crist :
 yn rasusol edrych ar ein
 poenedigaethau ar cyffelyb.

Yr rhain a wneir yn
 gydnabyddus yddynt wrth
 eu mynych adrodd, yr hyn
 y mae rhai ai geilw pennau
 edafedd neu bottes, yn me-
 ddwl ychydig am ergydiad
 byrr David. O Arglwydd
 mi bechod, a gas yr ateb
 hwn yn y man, yr Argl-
 wydd a fadduodd dy bechod,
 ni

at biddi farn. Neu hwnnw
 or Ewllian sylwedd Dm
 trugarha wyllyf bechadur,
 ar digwyddiad o hynny i
 fyned ef i wared iw dy yn
 hyruch wedi ei gyfiawn-
 han nar pharescad coegfalch,
 er ei aranthiad. Ac mae hyn
 o lefnad yn y tywalltiadian
 byrion, nad ydyne sail i
 wahaniadau, mae y mae
 gweddiau hirion, ac y mae
 yn haws eu cofio gan bawb,
 yn barod iw harfer pryd
 na cheffir lle ac amser i we-
 ddiau hwyach;

F roi i chwi archwacth
 mewn rhai pethau neu-
 duol.

Ar ein deffroad cymaef
 yn y borau, pwy ni cill a
 chalon ac a dwylaw, ac a
 llygaid derchafodig tu ar
 nioedd eddywedyd, Ar-
 ghydd dercha lenych dy
 wyne-

wynepryd arnom: a chroesawu ymddangosiad y goleuni, a hwn neu r cyfrin dywalltiad, Daw a drugaphao wrthym, ac an bendithio, a thewynned ei wyneb Pl. 67. R.
 arnom: wrth wisco am danom ein hunain mor gymhesur a fyddai hynny o eiriau yr Apostol (yr rhai a droesant Dad sanctaidd) iw gymhwyso at yr achos: y nos a gerddodd ym mhell, Rhy 13.
 ar dydd a nesaodd, canni- 12.
 atta (O Arglwydd) i mi fwrw oddi wrth yf welibredodd y tywyllwch a gwisco am danaf arfae y goleuni, megis y gallwyf rodio yn wrddus megis wrth lin dydd nid mewn cyfeddach, a meddodd nid mewn cydorwedd, ac anlladrwydd, nid mewn cynnen a chynsigen: eithr mat y gallwyf wisco

am denaf yr Arglwydd Fesu
Grist; (mwy angenrheidiol
i guddio noethni fy enaid,
na dillad im corph) a pheidi-
cio a gwneuthur y cyfrin
ragddarbod tros y cnawd (wal
yr arferir yn gyffredin) er
mwy cyflawni eu drachw-
antau ef.

Yn yr vn agwedd, bydded
ym mbell oddiwrth ddelwa-
ddoliaeth, pryd yr ymol-
chom, weddio: galch fi yn
llwyr ddwys oddiwrth fy an-
wircdd, a glanha fi oddiwrth
fy mhechod. Canys yr wyf
yn cydnabod fyngbamweddau
am peched sydd yn masnad gar
fy mron.

Pfal. 51.
2, 3.

Ar ein myned allan: par
Pl. 143. 8. i mi wybod y ffordd y rhodi-
wyf, canys atati y derchafaf
fy enaid.

Wrth glywed y cloc,
wats, neu ddiol, dysg i mi

Ar-

Arglwydd gyfrif fy nyddiau,
fel y dygwysf fynghalon i
ddochineb.

Wrth gymeryd vnrihw
waith on galwedigaeth
mewn llaw, gozoneddus fam-
redd ein Harglwydd an Ddu
afo arnom ni; O llwydda di
waith ein dwylaw, ie llwy-
dda di weithredoedd ein
dwylaw; yr hyn oni allwn
ei erchi a chydwybod dda,
rhaid eu attal, a pheidio a
chymeryd y gwaith mewn
llaw. Yn olaf oll, yn ein
claf wel y, geirian tywalltedig
Jacob a rydd cymeradwy, a
chyssurus, mi miliais am dy
iechydwrriaeth di o Argl- Gen. 47.
wydd. Gyd ar hen Simeon 18.
yn y Testament newydd i
gadw cymdeithas iddo, yr
amrhon Arglwydd y gollywn-
gi dy was mewn tangueddyf,
canys fy llygaid a welsant
K dy

dy iechydwriaeth, yn adnabod ac yn disgwyl arno ef am fy Jechydwriaeth; fy Arglwydd am Fachawdwr Crist Fesu. Gweddi yr hwn wrth roi i fynu yr yspryd, fydd rhaid iddo fod yn ei ddo ni, yn ein trangcedigaeth, o Dad i'w law di y gorchymynnaf fy yspryd. Y diwedd dedwyddaf a ddi-chon ein holl ddefosionau ein dwyn ni iddo. Yn y cyfamfer ni gawn gyfarfod yn y dyffryn hwn o drueni, a llawer o ddigwyddiadau i alaru am danynt, yr hyn y modd y cyflawnir y pennod nesaf a ddengys.

PEN.

PENN. VI.

Am alarnadau ac achwyni-
on yn of trisbach.

NI ddarllenwn yn yr
hên Testament am
blyg llyfr, lle yr oeddyd Ezec. 2.
weddi scrifennu of ryfnew, 10.
ar ry allan *Alany* gwddfan
a gwae: *Alleluia* gelybwyd
yn *Ramah* (mal yr ail-adro-
ddir yn y Testament new-
ydd) galar, ac wylfain, ac
ocbaia, *manry*, *Rachel* yn wy-
lo am ei phlant ac ni fynnai Matt. 2. 18.
ei chyffwrdd, am nua oeddyn.
Cymeryd galar i fynu yma-
drodd yr *Scrythyr* yw, ar
ymarfer o honi yn arferol.
Galarnadau, a ragscrifennir
am *Teir* a *Pharaoh*, y mae
gen Sant alarnad gosodedig
o waith *David* am ei orch-

fygu yn athrist ; a Jona-
 than ei fab gwych ar y my-
 nydd melltigedig Gilboa,
 yn yr hwn y galwyd mer-
 ched *Israel* i wylu twfytnt
 hwy, tan yr rhai yr oe-
 ddynt yn mwynhau y cy-
 friw addurnwile a dedwy-
 ddwch. Eithr yr holl gan-
 torion a chantoreffau ai gw-
 naethon yn ddesod yn *Is-
 rael*, i faru am *Josiah* yn
 eu galar-nadau, yr hwn a
 lās yn *Hadadrimon* yn ny-
 ffryn *megiddo*, am yr hyn
 y Scrifennodd y Prophwyd
Jeremi: oddiwth yr hwn
 y mae i ni Alarnadau i w-
 canlyn, am ddinistr yr Ec-
 clwysar Stâc a ddigwydd-
 oedd yn ei amser et. *Oni*
Jer. 9. 1. *bas sy mhen yn ddyfroedd,*
am llygaid yn ffynnonau o
ddagran, mae y gallwn wylu
ddydd a nos am laddedi-
 gion

gion merch fymhobl. Cnei-
 fia dy walla O Jerusalem,
 a bwrw i ffordd, a chyfod
 gwynfan yn y lleoedd vthel.
 Onid gwaerb gennych chwi
 y fforddoliion oll, gwelwch ac
 edrychwch oes y fath ofid am
 gosid yno y try ar yr
 Arglwydd: edrych Argl-
 wydd a gweli bwy y gwna-
 ethost fel hyn, a fwyttu y
 gwagedd cu ffrwyth cu
 hun, plant o rychwant o
 hyd: a leddir yr offeiriaid
 ar prophwydi ynghyffegr
 yr Arglwydd: mor oeri-
 on oedd y Beirdd neu r pae-
 tan ac areithwyr y cened-
 loedd, iw cyffelybu i'r
 adroddion gwresog yma.
 Yr oedd gan Esay y cyffe-
 lyb, cyn dyfod y ddinistr a
 ragwelodd ef, a ddeuai ar
 ei wlad am eu phcehedau:
 edrychwch vddwrthif, mi
 K 3 wylaf

Pen. 5.16. mylaf yn chwern na lasu-
 rwech fynyssuro am ddi-
 nistr merch fy mhobl.

Ac och, och, yw byrdwn
 y galarnad a ragddywed-
 dodd Amos, yn y cefelyb
 g flwr, yn byn y rhaid i'r
 dinaswyr, y ar arddwyr, a
 phawb a fedro alaru gyme-
 ryd, i synu, pan fyddo yr
 Argwydd yn ddigllen, yn
 anton pwys ei golpedu ac
 rhau amnyr, y cyfrw fara
 o wylofaia a diod gymy-
 gedig a dagrau, awnæth y
 Prophwyd David yn fy-
 nych yn ymborth brenhi-
 nol iddo, pryd yr oedd
 llifeiriant Belial yn ei ddy-
 chrynu ef, deliwch fwlw
 mor ddifrif a chalonnog yw
 ef yn ei amriw cysynnian
 at Dduw, yr rhai a hyll y
 nespedd uchaf, i ddwyn
 bendia. (megis ar drais).

Ai yn dragwydd y bwrw r Pa. 77.7,
 Arglwydd heilio: ac oni^{8, &c.}
 bydd ef bodlon mwy: a ddar-
 fu ei drugaredd ef tros byth,
 a balla ei addewid ef yn ces
 oesoedd a anghafodd Duw
 drugarhan: a gaeodd ef ei
 drugareddau mewn foriant.
 A pha gyswnt mwy a
 thrueni yr amseroedd ga-
 larus hyn, na hynny or dri-
 geinfed Psalm, O Dduw,
 bwriais ni ymaith, gwasge-
 raist ni, a sorraist: dychwel
 allom drachefn: gwnaethost
 i'r ddaiar grynn a holltais
 hi: iacha ei brwmiau canys
 y mae yn crynn dargosais
 i'r bobl galedi diodais ni
 a gwin madronod, pan y-
 styrrioch gan hynny (fy
 merched) yr hyn a fynwn
 i chwi yn ddifrifol ac yn
 gydwobodus wneuthur, y
 dirmyg dianthydeddus, a
 K 4 gwaeth

Psa. 12. 1.

gwaeth na halogedigrwydd
 y cenedloedd, a gwmpodd yn
 ddiweddar ar addoliad Duw,
 tan liw oddysg yn rymus.
 ach ac yn gaethach ag adgy-
 weiriad purach, chwiellwch
 gymeryd attoch achwyn y
 Pialmydd: *Achub Argl-*
wydd, canys darfu y trugarog,
o herwydd palleda y ffyddlo-
niaid o blith meibion dyn-
ion: yr axuwolion o ro-
diant o amgylch pan ddar-
chafar y gwaelf o feibi-
on dynion. A throwch ar-
 gyoeddiad ein jachawdwr
 yn weddi angenrheidiol.

Esa. 34.
4.

O Arglwydd dy dy di,
 a ddylid ei alw ai gydna-
 bod yn dy Gweddi. Eithr
 gwêl ef a wnaethbwyd yr
 awrhon nid yn vnig yn o-
 got lladron ond yn Stabl i
 geffylau, ac yn erphymysfa i
 Zim ac ohim a chymion y
 ddy-

ddylluan, i chwarae ei rhan
yno. Gwyr a chyneddfau
gwaeth na'r cenedloedd, a
ddaethant i h etifeddiaeth, *Pla. 79. 1.*
halogasant dy deml sanctaidd,
gosodasant Fenusalem yn gar-
neddau, &c.

2. Pan wneloch gyfrif
wrthych eich hunain, y modd
y mae pethau a gyssegrw-
yd i Dduw, wedi eu diei-
thro i ddeunyddiau mell-
digidig, taro y bugeiliaid,
a gwalgaru y praid, a hyn-
ny nid gan ddieithriaid,
ond ynghartrefyn nhai fyn-
gharedigion, mor dymho-
raidd y cofir hynny or pe-
dwaredd ar ddeg athrigain
Psalm: Pa ham Dduw in Zic. 13. 6.
bwriaist heibio yn dragy-
wydd, ac y myga dy ddigo-
faint yn erbyn defaid dy
borfa: dy clynnion a rua-
sant ynghanol dy gynylleid-
sawedd, gosodasant eu ban- *Pla. 74. 44.*
K 5 nerau

nerou yn arnyddion, gan
 doiri i lawr y gwasth cer-
 fedig (a ofodwyd i fynu
 i'r addoliad) ai bwyll, ac
 Ps. 83. 4. ii. mwrthaelion. Dyweda-
 sant deunoh a difrebu
 hwynt mal na byddent yn
 genedl mwyach, mal y cy-
 merem dai Duw in med-
 diannau ein hynnin. Onid
 yw bryd gan hynny i holl
 Cristnogion da i lefain:
 Cysod, O Dduw daalen dy
 ddadl, cofia dy wradwydd gan
 yr ynfyddbenydd.

3. Ar y golygiad erchill
 or gyffredinwlad flodeuog
 hon, mor glod sawr yn
 ddiweddar ym mhlath y
 ceneddloedd cyfnesaf, ac yr
 awr hon mor drwccianus,
 pwy a eill ddewis na chy-
 mero i fynu y galarnadau
 hynny or Prophwyd, fy
 mol, fy mol gafidus wyf i
 ba.

barwydennau fynghalon, mae
fynghalon yn terfyscu ynof
ni allaf dewi am it glywed
sain yr vdcorn o fy enaid a
gwaedd rhyfel, dinistr ar
ddinistr a gyhoeddwyd, canys
yr holl dir a anrheithiwyd
a hyn i gyd a wnaethbwyd
gan blant ynfydion, yr rhai
ydynt ddoeth i wneuthur
drwg, eithr gwneuthur da
ni fedrant. Jer. 4. 12,
&c.

Ac oni ddichon ein dio-
ddefiadau neullduol ein hu-
nain yn troi ni i'r adroddiad
alarus or 69 Psalm: Achub
fi o Dduw canys y dyfroedd
a ddaethant i mewn hyd at
fy enaid. Soddais mewn tom
dyfn lle nid oes sefyllfa
daethym i ddyfnder dyfroedd, Pla. 96. 1.
ar ffrwd a lifoedd trofod. ad. 21.
Gwarchrudd a dorrodd
fynghalon, yr ydwyf mewn
gofid: a dysgwyliais am rai

i dosturio wrthif, ac nid oedd neb, ac am gyffurwyr, ac ni chesais neb. Ac yn ddiogel stallder cefeilion, a thwyll rhagrithwyr, gorfoleddiadd digywilydd y gwaelaf or bobl, a cill.

5. Ein rhoddi i achwyn mal *Job*, y rhai sy iuan-gach na mi sy yn fyngwat-war, y rhai a ddiystyraswn
 Job 30. 1, 8, 9. eu tatau i'm gosod gyd a chwn fy nefaid. Llefain y byddid ar eu l'ôl megis ar ol lleidr: Meibion yr ynfyd, a meibion rhai anenwog oeddynt, gwaelach na'r ddauar oeddynt. Ac yn awreucan hwy wyf fi ac myfysydd yn destyn iddynt. Y maent yn fy ffieiddio yn cilio ym mhell cadiwrthif, ac nid arbedant boiri yn fy wynib.

6. Wrth

6. Wrth synnied a bw-
rw golwg ar ein anallu ein
hunain i roi ychydig achles
in cystuddiau briwedig, mor
fywiol y mae yr hyn a
cddywaid *Esfyr* yn tywâlld
ein gruddfaniau allan. O fy-
nghulni sy-nghulni, gwae fi,
yr rhai anffyddlon a wna-
thent yn anffyddlon, ie gwna-
eth yr anffyddlon wrth fath
anffyddlonaf. Dychryn, a
ffos a magl fydd arnat i, a
ar hwn a ffy rhag trwst y
dychryn a syrth yn y ffos, ar
hwn a gyfod o ganol y ffos a
ddelir yn y fagl.

7. Yn olaf oll, os oedd
llygaid *David* yn llifeirio
allan o ddagrau am na
chadwai ddynion mo gy-
fraith Dduw, pa afonydd
o wylofain a ddylai redeg
hyd ein gruddiau ni, wrth
weled ein trawseddwaith
cyndyn

Num. 25.
6.

Luc. 16.
19.

cyndyn tan wialen wradwy-
ddus gospedigaeth Duw?
ie, yngolwg *Moses* ar gy-
nylleidfa alarus (o herwydd
bod y plâ yn eu plith) yr
aeth *Zimri* ddigywilydd ym
mhlâen o *shasbi* bureinllyd,
yn lle gwir oftyngeidd-
rwydd ni gawn wthio ar-
nom weniâith gwatworus,
ar cwn a brisia yn fwy
trugarog wrth *Lazarus* dru-
andlawd, na *Dives* berpho-
redig, ac nag yr vn or ym-
borthlawn wilwyr. Wrth
yr holl gwbl, beth fydd i
ni iw ddywedyd? ond o
Dduw ir hwn y perthyn
dial, *Ti o Dduw ir kwn y*
perthyn dial dangos dy hun
&c. Ac in cysluro ein hu-
nain yn hyn o beth, mae yn
niniſtr *Sodom* or nef le i
Lot i gael ymwarded i ddi-
angc; a *Barnab* a geiff ei
einioes

einioes yn ysglyfaeth, i ba le Jer. 45. 5.
 bynnac yr efo. Yn ministr y
 Deml ar Ddinas yr hon
 oedd hawddgarwch yr holl
 ddaiar, nod a osodir ar yr
 rhai a acheneidiant, ac a
 waeddant am y ffeidd-dra a Eze. 9. 4.
 wna'r yn ei chanot bi: mal
 yn nydd y dial y gellir my-
 ned trostynt hwy ai hyn Dad. 7.
 ddiffyn. Ar hyn y gallwn
 ddiweddu yn ddiogel gyd
 ar Psalmydd cyfarwyddi-
 aith gimaint yn y peth hyn,
 ac a ddichon vn o blant
 Duw : yr rhai sydd yn hau Psa. 126.
 mewn dagrau, a fedant 5, 6.
 mewn gorfoledd, yr hwn sydd
 yn myned rhagddo ac yn wlo
 gan ddwyn bad gwerthfawr,
 gan ddyfod a ddaw mewn
 gorfoledd dan gludo ei ef-
 cubay. O ran adrodd y cy-
 friw orfoledd, ni allwn arfer
 yn hyfforddwaith y cynnor-
 thwyau a ganlyn. PEN.

P E N . VII.

*Am annogaeth a chyssurau
tu ac at bob math ar
swiðdeb a hoimder.*

Y Cyfriw yw ein dyl-
dra lledfeddod an hur-
rwydd, wedi cwmp *Ad-
di* an gwrthwynebiad ffiei-
ddiol ar bob daloni, mal er
ei dderchafu trwy ras ai
hyfforddi i'r llwybrau eglu-
raf sy'n arwain i ddedwy-
ddwch, etto heb ei bywhau
beunydd, hi a edrych yn
ol'gyd a gwraig *Lot* ac mal
y ceffyl neu asen, yr rhai
ni chynllynant mo honom,
ddim hwy nag y tynni'r
hwy i hynny gan y ffrowyn
ar wenfa a fo yn ein dwy-
law. Oddi yma y mae y
Psalmydd yn synnied yn
odiaethol

odiaethol y marwgwsg cyn-
fydedig hwn: nid llai na
feithwaith mewn vn *Psalm*
yn ersyn ar y *Phyfygwr*
ysprydol *Aqua vita* yn yr
ymadroddion hyn neu r
cyffelyb; *Bymha fi O Ar-*
glwydd yn ol dy air, yn dy
ffordd yn ol dy gariadol gare- *Psa. 119.*
digwydd. Ac nid yw r A- *25, 37, &c.*
postol bendigedig yn tybed-
yn ddigon roddi ei Scol-
haig *Timothi i oddef cy-*
studd, oni chysylltai ef at *2 Tim. 2.*
hynny, ail ennyn dawn Duw *3, &c.*
yr hwn oedd ynddo, gan ei
roi ary gorau ir cithaf yn
yr alwedigaeth a osodasai
yr Ecclwys arno ef. Pan
ddywedodd y bobl i *Barti-*
meus ddall (yr hwn a ge-
ryddent or blaen am ei
waith yn gweiddi;) fod yr
Jesu yn sefyll ac yn galw *Mar. 10.*
arno ef. Oh mor gyflym *46, 50.*

y cyffrodd y cerdortyn dall,
ymaith y tastai ei gochol, i
tynu y cyfododd, ac aeth at
Jesu yn oreu y medrodd, ef
a jachawyd yn y man ac a
gynllynodd ar ei ol yn gy-
flym, gan fo'iannu y rho-
ddwr nefol or fath fendith
anrhaethadwy. Y cyfaiw
gyssurns ac hyderus hoiwder
a orchmynnodd yr Argl-
wydd ei hunan mewn modd
neullduol i'r pen llywydd
Josbua. Ona orchmynnais
i, ymgryfha ac ymwrda, nag
arswyda ac nag ofna; canys
yr Arglwydd dy Dduw sydd
gyda thi i ba le bynnac yr
elych; ym mhlich dannedd,
gwaithffyn, a saethau a tha-
fodau ei elynnion cyn lly-
med ar cleddyf, a rhwydau
i faglu ei draed, a phydew
i lyngcu ei gorph ei gyd,
deliwch sulw y modd y
mac

Jof. i. 9.

mac y prophwyd David yn
 ei gyffuro ei hun: Parod
 yw llyngalon o ddau parod
 yw llyngalon canaf a chan-
 molaf. Deffro syngagoniant, Psa. 108.
 deffro nabl a chelyn deffroaf
 yn forau. Ac faldyma r ba-
 rod cwylysgar gyffurus ad-
 doliad, y ga on yn llemau Psa. 18.
 o lawenydd, clodfari Duw
 ar actod gorau a feddom.
 Hynny a brophwydwyd iw
 gyflawni yn ol in iachawr
 dwr adeitadu ei Ecelwys o
 Fuddemon ar cencdloedd. Psa. 103.
 In nydd dy nerth mewn har-
 ddwch sancteiddrwydd o
 groth y wawr &c. neu mal y
 mac y cyfieithiaid diweddar,
 dy bobl a fyddant cwylysgar
 yn nydd dy nerth mewn har-
 ddwch dy sancteiddrwydd o
 groth y wawr y wawr y mac
 gwlych dy enedigaeth di.
 In addfryn yn desyn yw
 ddesfrynau aneirif. Am

Am ofod einioes a chal-
lon yn yr Addoliad rhydd-
lawn ewyllys, yr hwn fydd
yn vnig gymradwy o ffech
Duw pan ddelo yn ol ei
hyfforddiad ei hun, y mae
tri pheth yn yr Scrythyr,
ac yn llyfr ein Heglwyys ni
yn enwedig hynodol i ni.

1. Cyhoeddiadau oddi-
wrth Dduw.

2. Cynnyfradau o ho-
nom ein hunain.

3. Annog rhai eraill.

1. Or rhelni a gyfenwir
cyhoeddiadau cyffurus, chwi
ellwch ddal sulw ar y saith
yma yn enwedig.

1. Or hyn yr aeth Bre-
nin David yn Herand,
blant gwrandewch arnaf fi,
dyscaf i chwi osn yr Ar-
glwydd. Eich Athro a fydd
trenin a phrophwyd, eich
dysc a fydd radd, eich dys-
cediaeth

ceidiaeth a fydd gyfriw ac
achgwna chwi yn ddedwydd
yn dragywydd.

Ac o herwydd (ond odid)
fe ddichon ddyfod yn fwy
cymeradwy i rai oddiwrth
ymadrodd merch, Salomon
y mab a ddwg ddothineb
yn ei ymdaclu ei hun, ac
yn anfon allan ei morwy-
nion i wahadd pawb a
chwenycho ddyfsgu i wledd
fawr, yn eu Thy ardder-
chawg a adeiladwyd ar saith
golofn: y mae yn llefain
*o fannau uchelyddinas, gar
llaw a ffordd lle mae llwybrau
lles, pwy bynnac, fydd
anichellgar, troed i mewn
yma ac wrth anoeth y mae hi
n amedyd deuwch bwytewch
om bara ac gfwch om gwin,
a gwynysais.*

Dib. 9. 1,
&c.

Yn y trydydd lle, yr hyn
a ddywaid *Isaiah* a ddylid
ei

ei wrandö yn ddyfal: Ho-
 denwch i'r dyfroedd bob un y
 mae syched arno, (am lony-
 chiad ysprydol yr hwn sydd
 yn anherfynol tu hwnt i gyf-
 furau enawdol) prynwch a
 bwytwch, ie denwch prynwch
 win a llaeth heb arian ac
 heb werth. Paham y gwer-
 riwch fara am yr hyn nid
 yw fara, ach llafar am yr hyn
 nid yw yn dizoni? gwrn-
 denwch yn ddyfal atnaf fi,
 a bwytwch yr hyn sydd dda,
 ac ymhysgrydd eich enaid
 mewn braslder.

Esa. 55.
 1, &c.

Ac i Ragflacnu pob dy-
 chymyg a rhybygolisech
 fod tristwch yn cydymdei-
 thio a bywyd Duwiol, ac yn
 gosod rhwystr arnom, an-
 byrthau ni o bob cymdei-
 thas gyflurus, y mae cynoe-
 ddiad ein jehādwr ei
 hunan (yn bedwerydd) in
 siccrhau

ficcrhau ni ir gwrthwyneb: Mar. 11.
 denwch attaf si bawb ac sydd 18, &c.
 yn flinderog ac yn llwythog,
 ac mi a esmythaf arnoch, cy-
 merwch fy iau arnoch, a dys-
 gwch gennif, canys addfwyn
 ydwyf, a gostymgedig o ga-
 lon, chwi a gewch orphwys-
 fa ich eneidiau: canys fy
 iau sydd esmwyth, am bwrth
 syddyscarn: fe gymered hyn
 i lyfr ein Eglwys ni am y
 prif sail o annogaeth a oso-
 dwyd o flaen cymeryd Swp-
 per yr Arglwydd, derche-
 fwch eich calonnau, yr ydym
 yn eu derchafu hwy ir Ar-
 glwydd, gadewch i ni roddi
 diolch in Harglwydd Dduw
 y mae yn addas ac yn gyfion
 ddyled i ni wneuthur hynny
 Ar hyn.

5. Y dylid gwrandu yn
 ddifrifol ar wahad y Bre-
 nin mawr i swpper perio-
 das

das ei fab, wele mi baratoais
 Mt. 22 4. *fynghinio, sy ychen, am pas-*
gedigion a laddwyd, denwch
yr beriodas : ac heb droi
heibio ag escusion i fod yn
absennol, neu ei halogi trwy
ymwthio yn ddianrhyde-
 Mt. 7. *ddus i mewn heb wisg be-*
riodas, canys nid á hyn
leibio heb farn drom-
ddwys.

Ac nid yw y chweched
 Cyhoeddiad o lai digwy-
 ddied dowch allan o honi
 fy mhobl, mal na byddoch
 gyd gyfrannogion oi phecha-
 dau hi, ac na dderbynnioch
 oi phlauan hi. Cymerwch
 fel y mynnoch y naill ai
 am eich glanhau eich hu-
 nain oddiwrth y Babilon
 neu y gwradwydd o ba-
 beidd dra, neu o Schismati-
 ciaid, neu o gybyddion by-
 dol, y cyflwr sydd or cy-
 friw

friw bwys, mal oni roddan
ni ymaith y cyfriw gydym-
deithas neu gefeillach, a
cawn ni golli y rhagor-
freintiau, or.

Seithfed cyhoeddiad ar
olaf, ac y mae r yspryd ar
briodferch yn dywedyd, ty-
red: ar hwn sydd yn clywed
dyweded, Tyred ar hwn sydd
a sychbed arno, deued, ar hwn
sydd yn ewyllysio cymered
ddwfr y bywyd yn rhad. Dad. 12.

Pa synwyr mor hurtiedig,^{17.}
pa ferch a hudwyd felly,
pa galon mor garegog na
wneiff y cyfriw gynnygion
(os metha ganddynt ynnill
vn) or lleiaf arafu neu
hwyrfrydu dyn oddiwrth
y moddau neu yrrfau pe-
ryglus, yr hyn y mae y
byd, y cnawd, ar cytrhael, yn
ein gosod ni arno?

I gryfhau y rhadau hyn-

L

ny

ny a gynnygir mor rhwydd-
lan; y coffadwriaeth neu r
memorandum hyn a ddichon
fod yn dda iw gadw mewn
parodrwydd.

1. *Cofia dy greawdwr yn*
Ecl. 16. 5. *nyddian dy ieuengtyd*, tra
byddo y gallu ar amser i
wneuthur hynny; canys ni
wyddost ti pa cyn gynted
y gellir dy ddifuddio di o
honynt.

Luc. 17.
30.

2. *Cofia wraig Lot*, na
chwympha yn ol or fuchedd
dda, yn yr hon yr wyt
rhag i ti fod mewn colled,
na ellych di fyth moi hyn-
nill.

3. *Cofia Dives, Lot, a*
Lozaras, na feddyliwn fyw
yn ddanteithio! yma, ac na
elwir mo honom byth yn
ol hyn i rod-di cyfrif.

4. *Cofia y Sabboath* iw
gadw yn sanctaidd; nid
yn

yn gwrando Gimaint ar
waith gwyr eraill yn lle-
faru, ac ar addoliad Duw
ein hunain ym mhrydfer-
thwch ei sancteiddrwydd:

Achyd ystyrrwn bawb ei gi- Heb. 10.
lydd. i ymunnog i gariad a 24. 25.

gweithredoedd da, heb escu-
luso ein cyd gynnilliad ein
hunain (megis y mae arfer
rhai) eithr annog bawb ei gi-
lydd, a hyrny yn swy o gi-
maint ach bod yn gweled y
dydd yn nesau hyn a dynn
ym mlaen.

Y pumed memento, Cofia 2 Tim.
gysodi Fesu Grist o had Da. 2. 8.

fydd o feirw, gan yspeilio
Tywysogaethau, ac awdurdor-
dan, efe ni arddangosodd
hwynt ar gyhoedd, gan ymor-
foleddu arnynt, ynddo ei
hwn ar y groes. Gan ein
rhyddhau ni felly o gae-
thiwed Satan, a phwrcasu i

Col. 1. 15.

ni Deirnas dragywyddol
Wrth ymdeithio i'r hen,
rhaid i ni lasurio i gyn-
nal y gwan a chymeryd.

Y chweched *memento* in
jachawdwr gyd a nyni, *mw*
bendigedig i'r rheddi na der-
byn.

Ac etto wedi gwneuthur
y cwbl oll, in cadw rhag
dadwneuthur oll drachefn,
angenrheidiol fydd gyme-
ryd *memento Jud.* Yn y
lle olaf: Eithr chwi o rai
anwyl ceiswch y geiriau a
rag ddymedwyd gan Aposto-
lion ein Harglwydd Fesu
Grist: ddymedyd o honyn i
chwi y bydd yr ymfer di-
weddas matwomwr yn cer-
dded, yn ol en chwantaau
anuwiol eu hunain. Eithr
pa fodd y canfyddwn ni
ragor rhyngddynt a gwyr
gonest, gan weled eu bod
yn

Jud. ad
17, 18.

yn addurno eu 'holl wei-
thredoedd a gwisg sanctei-
ddrwydd, ac yn gosod allan
eu bwriadau bridiol ar
broffes ddewisaf o Seintr-
wydd? Y 19. adnod yno a
ddengys i ni yn eglur, y rhai
byn ydynt y rhai sy'n eu di-
doli eu hunain, yn anianol,
heb fod yr yspryd ganddynt.
Y Didolwyr, anghrogyniaid,
ysprydwr, a ddeorwyd yn
yr oes hon, yr rhai yrydis
yn tybed fod carennnydd
rhyngddynt, ar tri o lyffaint
oedd yn dyfod allan o safn
y ddraig, y bwystfil ar gau Ded. 16.
trophwyd, y rhai a esyd 15.
deirnafoedd, a gwledydd,
yn erbyn yr oen, ai ddilyn-
wyr nes eu difa ollawr yn
rhyfel Armagedon.

Yma y gellir rhoi cy-
nifer cyffelyb o rybuddiau,
neu *caveat* i ochel: ac oll

oddiwrth ein jachawdwr yn ddigyfrwng megis.

1. *Edrychwch rhag twyllo*
 Mar. 13 5. *o neb chwi, gan rod-di gan Grist, neu gan brophwyd i chwi.*
2. *Edrychwch beth a glywoch neu beth a wrandawoch.*
 Mar. 24, 3, 7.
3. *Gwiliwch wâz ogoniant yn eich gweithredoedd gorau, o Eluseni, jmprydio, neu weddia.*
 Mar. 4. 24.
4. *Gochelwch rhag bod y golcuni sy ynoch chwi yn diwyllni, gan fwriadu cam ddiben, a thybio yn rhydda och sancteiddrwydd mewn ceffylybrwydd i e-rail.*
 Luc. 8. 18.
 Mat. 6.
 Luc. 11. 35.
5. *Rhaid i wyr gymeryd gofal am gysylltu-doethiui-b y Saph a diniweidrwydd y glomen: yr hyn a dden-gys ypeth y mae y Prophwyd*
 Jer. 9. 4.

phwyd *Feremi* yn ei roi ar lawr yn helaeth: gocheled pawb ei gymydog, ac na choelied neb ei frawd, canys pob brawd gan ddisodli a ddisodla a phob cymydog a rodia yn dwyllo-drus.

6. Cymerwch o'f al i ochelyd cybydd-dra; canys yr amllder a feddo gwr, nid yw yn ei wneuthur yn ddedwyddol, ond en rhoddi, yn dda, yr hyn os esceulufic yn gywilyddys a briffa yn fynych yn wenwyn ir perchennog: ac yn sclyfaeth ir rhai ai treulio n ddrygonus.

7. Chwychwi sydd o fedyliau gwell, gochelech arnoch eich hunain, rhag pryso ar eich calonau yn amser a gormodedd neu feddwad,

ddwoded, neu ofalon y byd
hwn, ac felly dyfod or dydd o-
laf arnoch yn ddiarwybod:
canys megis magl y daw ar
yr holl rai a drigant ar wy-
neb yr holl ddaiar.

Eithr fe ddyweded digon
os cofir yn dda ai arferu, ond
beth a ddichon rhybudd
neu goffhâ *! caruat* neu mo-
mento, neu orch ymya or
necedd ffurwytho neu le-
shau, os byddwn ni yn nis-
fyg i ni ein hunain, heb ply-
gu clust i wrando, neu ga-
lon i groelawu, beth a ddy-
waid yr yspryd wrth yr
ecclwys, ac ynddynt hwy
wrthym ninnau yn neull-
duol?

8. Yma gan hynny y
daw i mewn yr annogae-
rhau hynny, y rhai ym
mhlith *desfynyddion* a elwir
neullduol adroddion, yn yr
rhain

rhain gan ddatroi attom ein
hunain, ym mha gyflwr
bynnac y byddom, yr ydym
ni yn gosod goruchel egni
ein eneidiau, hynny yw, y
deall, ar ewyllys, i gyffuro
a diddanu ein synhwyra
gwywedig, an cydwybodau,
ar seilia nefol ni phallant
byth. Ac mal hyn yn llus-
fern in traed, ac yn oleuni
in llwybrau, y mae y pro-
phwyd *David* genym ni yn
llawer o fannau, yn dan-
gos mal y geill ein petruso
ni. Ym mha fan hynodol
i ddechrau yng hanol eu ely-
nion gwangus a ddaethai
arno i swyta ei gnawd, mor
gyffurus y mae ef yn ei
ddadebru ei hunan? yr
Arglwydd yw fy llewyd
am jechydwrïaeth, pwy gan
hynny a ofna? yr *Arglwydd*
yw nerth fy mywyd: pwy

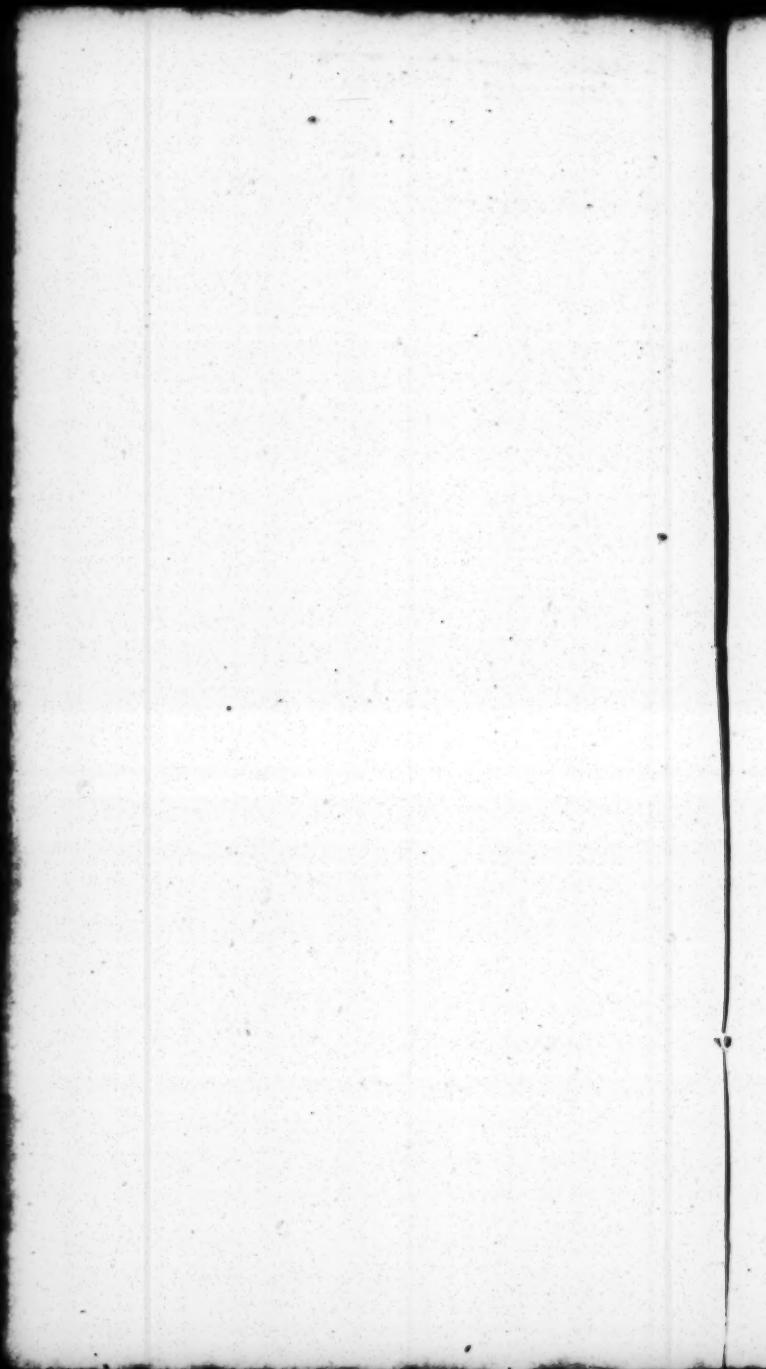
- gan hyony a ddylwn ni ei
ofni? ac ar watwor ei wr-
thwynebwy, a gawlai ryw
gyfyngder arno, ac a edli-
 Pl. 42. 12. wient ai ddannedd, pa le y
mae ei Dduw ef yr awrbone? y
mae yn gwrthgilio atto ei
hun, heb ddychwelyd drwg
anwydau yn gwneuthur ei
fasydle yn dda yn eu her-
 Pl. 42. 11. byn: pa bam iib ddarestyn-
gir fy enaid? a pha ham y
terfysci ynaf, ymddiried yn
nuw, canys etto y moliannaf
ef fef iechydwrïaeth fy wy-
 Pl. 10 3.3. neb am Duw: fy enaid ben-
dihia r Arglwydd, a chwbl
fydd ynaf ei enw sanctaidd
ef: fy enaid mola yr Ar-
glwydd, molaf yr Arglwydd
yn fy enw, canaf im Duw
tra fyddwyf. Y cyfriw ym-
ddiddan a chalon oedd gan
y wraig druan a orthrymid
gan y dyfrlif gwaed, pe
gallwn

galw'n ond cyfwrdd ai wisc ef, Mar. 5. 26.
mi fyddwn iach ac mor dewel
yn yr vn agwedd y mae
Job yn rhoi heibio golle-
dion ei dda ai blant. Noeth
y daethum i o groth fy mam a
noeth y dychwelaf yno, yr
Arglwydd fydd yn rhoddi yr
Arglwydd a ddygodd ymatb,
benigiedig a fyddo enw'r
Arglwydd.

3. Yn olaf oll, er mwyn
annog eraill, nid yn vnig
pob math ar bobl sydd
raid galw arnynt, yn yr
ymadroddion hyn, neu'r
cyffelyb. O mabwch yr Ar-
glwydd rhoddwch ddolch i'r
Arglwydd, cenwch i'r Ar-
glwydd ganiad newydd. Yr
rhai ydynt mor gynefin ac
ynt gyffurus, eithr hefyd
amseiliaid a chreaduriaid
mudion syd raid eu cyrchu i
mewn i ganu eu rhan pob
per-

Ri. 150. *perchen anadl mollianned yr*
Arglwydd : ydyw y clo
cyn gan ar y Psalmau, rhued
ymer a chured y llifeiriant
eu dwylaw, gorfoledded y
wynyddoedd yngbyd o flaen
yr Arglwydd, byddwch law-
en yn yr Arglwydd, y rhain
ar cyfriw ddewisedig fan-
nau a osodwyd yn llyfr yr
Ecclwys, wedi eu gwneu-
thur yn gynefin i chwi ach
eiddaw, (fy merched) eill
wasanaethu i wneuthur miw-
sic nefol i chwi yn y gwa-
hanieth, ar cythryfwl mwyaf
a ddichon y byd hwn roi
arnoch : Canys ni phalla yr
Arglwydd iw boll, ac ni wr-
thyd ei etifeddiaeth, iithr
rhoi amynedd vddynt yn am-
ser cdfyd, nes cloddio prŵll
 Eia. 43. 3. *yr annwial. Corsennau ysgig*
ni ddryllir, ac ni ddiffo-
ddir y lâr a fo yn mygu.

Y defaid a gaiff borfa lās,
ar llewod newyn, y blawd ni
dderfydd yn y celwrn, na r
olew yn yr Stên, nes y dêl
mwy cyflawn changder, bw- ^{1 Bren. 17.}
rw eich gofal gan hynny ar
Dduw (fy merched) yn ^{1 Pet. 5 7.}
eich holl gyfyngderau, ca-
nys y mac yn gofalu am
danoch chwi, a byddwch
fodlon ir hyn a ganiattâo
ef i chwi: canys ef a ddy-
wad ni *adawaf* fyth mo ho-
not, ac nith *wrthoda*. Anja-
chawdwr yr hwn a ddywaid
i ni y cawn orthrymder yn y
byd hwn, a bod yn gyfrano
gion ag ef yn ei ddiodde-
faint, an cyssura ni yn hollawl
er hynny, ar diweddiad hwn:
byddwch o gyffur da mi a ^{Joa. 10. 3.}
orchfygais y byd.





Y
TRYDYDD RAN:
AM
WEDDIAV
MEWN

*Cynulleidfâoedd cyhoeddus
neu Gyffredin.*

P E N . I .

Am Gyffesoedd.

GWeddiau ar gyhoedd ydynt y cyfriw a gyffegrir yn barchedig yn y lloedd, ar amseroedd a ordeinir mewn
ffurf

ffurf ofodedlg, a ragscrifennir ir offeiriad ar bobl gan Ecclwyfi gwahanredol, o fewn eu neullduol lywodraeth. Y cyfriw oedd honno o fendithio y bobl gan yr effeiriad: nid mewn amriw ffurf neu ymadroddion, mal y gwelai ef fod yn dda, eithr yn y cyfriw foddau, ar geiriau, a orchmyned gan dduw ei hun. Ar Arglwydd a lefarodd wrth *Moses* gan ddywedyd, llefara wrth *Aaron* ai feibion, gan ddywedyd. Yn y modd hyn y bendithiwch blant yr Israel, gan ddywedyd wrthynt, yr Arglwydd ach bendithio ac ach calwo, llewyrchediwynebpryd yr Arglwydd arnoch, ac a fyddo grasusot wrthit, derchafed ei wynebpryd arnoch a rhodded i ti danghnefedd, Ac

Ac felly y gosodant fy enw
ar feibion Israel a mi ai
bendithiaf hwynt, yr enw
hwn a fynnai rai ei fod yn
arwyddocau y drindod
sendigedig, o herwydd *Fe-*
hovah neu Arglwydd a ai-
ladroddir yma deirgwaith, i'r
hon y mae'r fendith honno
wedi ei chydffurfio yn dda,
yr hon a roddir yn arferol
gan y rhan fwyaf o'r Ta-
daw i'r plant, yn enw y
iad, y mab, ar yspryd glan. Mar. 28.

Ac yn yr vnriw ffurf yn 19.
ddiddadl y gorchmynnir
bedyddio holl blant Cristi-
anogion. Yn yr vn ffurf,
nid oedd yn ei ddewis ef
yr hwn a anhegai ei flaen
ffurwyth, i gydnabod ei ddi-
olchgarwch yn yr ymadro-
ddion ar cyfnewidiau y
gwelai ef fod yn dda, neu
fal y dychymygai ef ei hun,
“ rhaid

" rhaid i ti lefaru (mal y
 " mae y text yn gorchymyn
 " i ti) a dywedyd o flaen
 " yr Arglwydd dy Dduw,
 " *Siriad* ar ddarfod am da-
 " no oedd fy nhad, ac efo a
 " ddiscynnod ir Aipht, ac a
 " ymdeithiodd yno ag y-
 " chydig bobl, ac a aeth
 " yno yn geneddl lawr gref
 " ac aml. Ar *Aiphtiaid* an
 " drygodd ni, a chyftuddia-
 " fant ni, a rhoddasant ar
 " nom gathiwed caled, A
 " phan waeddasom ar Ar-
 " glwydd Dduwein radau,
 " clybu yr Arglwydd ein
 " llais ni, a gwelodd ein
 " cystudd, an llafur an gor-
 " thrymder, ar Arglwydd
 " an dug ni allan or Aipht
 " a llaw gadarn, ac a braich
 " estynnedig, ac ofn mawr
 " ac arwyddion ac a rhy-
 " feddodau: ac efo an dug
 " ni

“ni ir lle hwn, ac a roes i
 “ni y tir hwn, sef tir yn lli-
 “feirio o laeth a mêl. Ac
 “yn awr wele mi ddygais
 “flaen ffrwyth y tir a ro-
 “ddaiſt ti i mi o Arglwydd.
 Felly y mae *Hosea* yn cyn-
 gchori *Israel* i edifarhau,
 Cymerwch eiriau gyda chwi
 a dychwelwch at yr Argl-
 wydd, dywedwch wrtho, ma-
 ddeu yr holl anwiredd, der-
 byn ni yn ddaionus, a tha-
 lwn it lei ein gwefusan, felly Hos. 14. 2.
 yn eu hympryd arferedig,
 ni threulid mor amser yn
 anhymoraid, mewn hwyr-
 frydig Addysgu neu trwy
 ddrysffirriol gipiadau i osod
 allan ddonniun y llefarwr,
 neu i fiino defosiwn y gw-
 randawyr; Eithr (fal y mae
 y prophwyd yn erchi) wy-
 led Gweinidogion yr Argl-
 wydd rhwng y porth ar allor,

Joc. 2. 17.

a dywedant : arbed dy bobl o
 Arglwydd ac na ddryro dy
 etifediaeth i warth, ir ce-
 nedloedd i lywodraethu ar-
 nunt, pa ham y dywedant
 ym mlith y bobloedd pa le
 y mae eu Duw hwynt? Y
 ffyrdd hyn mewn cynyl-
 leidfaoedd cyhoeddus oed-
 dynt cymhelled oddiwrth
 gyfnewid yn y Testament
 newydd, mal y perffeithir
 y Swm i fynu yngweddi
 yr Arglwydd, ac felly ei
 drosglwyddo gan yr Apo-
 stolion ir holl rai a ddeu-
 ent ar ol. Mal y gellir hy-
 nodi nad oedd vn Ecclwys
 ofodedig, nad oedd iddi
 ryw weddiau cyffredin yn
 yr rhai y gallai y bobl vno
 ar Gwenidog yngwasana-
 eth Duw; fe ddichon plant
 ar rhai gwirion gael eu
 athrawiaeth wrth glywed
 yr

yr vnrhiw ciriau iw hadrodd
beunyddol, ac nyd i ddyfod
yn vnig megis edrychwyr
i Chwaryddfa, i glywed
llawer ac i ddyscu ychydig,
a gwneuthur dim, megis na
byddai i bawb oll hawl
yngwafanaeth Duw, yn ol
eu gallu ai galwedigaeth, ac
na ellid goddef *Hosannah*
o enau plant bychain a rhai
yn sugno.

Gweddiau cyhoddus eill
fod, un ai

- 1. *Cyffesoedd.*
- 2. *Ymbilian taerllyd.*
- 3. *Vfudd erfynnian.*
- 4. *Cyfringdodau.*
- 5. *Diolchgarmeh.*
- 6. *Clodfawredd.*
- 7. *Bygythian neu Co-
minasionau.*

Am Gyffes gyhoeddus,
 beth a ellir ei grynoi ai ddy-
 chymyg yn fwy effeithiol a
 chyflawnich na honno a ar-
 ferir ar ein mynediad ni in
 defosiwn. *Hollalluog Dduw*
a thrugarocaf Dad, ni ae-
thom ar gefelorn allan
oth ffydd di mal defaid
ar gyfngoll, &c.] ar llall
 o haen derbyn Swpper
 yr Arglwydd, *Holl-alluog*
Dduw Tad ein Harglwydd
Jesu Grist, Gwneuthurwr
 pob peth, Barnwr pob dyn,
 yr ym yn cydnabod ac yn
 ymosidio tros ein amriw
 bechodau &c. yr rhain sydd
 rhaid i chwi ac ich plant
 fedru ar eichtafod laserydd,
 i fod yn barod bob amser
 mewn holl gyfyngder a
 thrymder am bechod, neu
 grugynnau mwy peryglus
 or cydwybod: yn y clwyf
 hwn

hwn y cafas y Psalmydd
 cfmwythder presennol; dy-
 wedais cyffesaf yn fy erbyn Psa. 32. 5
 fy hun fy anwiredau ir Ar- 1 Joa. 1.
 glwydd, a thi a faddenaist 9, 10.
 anwiredd fy mbechod. Hyn
 y mae r Apostol yn ei gan-
 mol am ragerol feddygi-
 niaeth: O chyfaddefwn ein
 pechodau. Eithr os dywe-
 dwn, na phachasom, yr y-
 dym yn ei wneuthur ef yn
 gelwyddog, ai air nid yw
 ynom. Y mae y prophwyd
 Daniel yn adrodd yn oleu-
 lawn y modd y gweithiodd
 gyd ag ef, Canys hwyn
 gyntaf ac y gwnaeth ef ei
 caer ddifrifol weddi trofdo
 ei hun, ai gyd garcharwyr
 ym mablon; ie, a mi etto
 yn llefaru ac yn gweddio
 (medd y Text) ac yn cyffesu
 fy mbechod, a pechod fy
 mhobl Israel, ie a mi etto
 yn

Dau. 9. 10,
21.

yn llefarn mewn gweddi, y
gwr gabriel gan ehedeg yn
fuan a ddaeth ac am cy-
fyrrdodd i, i roi i mi fod-
lonrhwydd. Mor fuan yn
eu gorchwyl ydyw gweddi
galonnawg a chyffes. Cyn
gynted ac y dywad David
mi bechais yn erbyn yr Ar-
glwydd. Yr atebodd y Pro-
phwyd: yr Arglwydd a dyn
ymaith dy bechod ti, nichai
di farw. Cyn gynted ac y
cydnabyddo ef llybra ei
draed, ef a gaiff yn y man
achos da i ddywedyd: dy
drugaredd di o Arglwydd am
cynhaliodd. Yn awlder fy
meddyliau om mewn, dy
ddiddanwch di a lawenycha
fy enaid. Canys fal y mae
chwdu yn ol gormodedd
o lothineb, yn csmwythau
ar y ddwyfron, felly y mae
cyffes i'r cydwybod yn ol
bauch

bauch ebychiol a bechod a
 wneler. Ac er mwyn hyn
 i arferu yr odlau neur Psal-
 mau yn ein llyfr [Gweddi-
 au, ai canu yn ddefosio-
 nol, *Arnat Arglwydd mae*
fymbwys om calon ddwys
ofalus, &c. Ac na thro
 d' wyneb *Arglwydd glan*
oddiwrth vn truan agwedd,
 &c. Ac fymddiriaid *Ar-*
glwydd ynot ti &c. a fydd
 yn esmwythder o mawr i
 enaid cystuddiol. Ar rhai
 fydd vddynt archwaeth a
 blas cryfach yngair Duw
 a eill wneuthur math ar
Letani gyffesawl vddynt 'eu
 hunain, cymwys i'r amse-
 roedd o orthrymder y by-
 ddont yn byw ynddo. *Me-*
gis am esampl.

i. [Am laddiad brawd
 gyd a *Cai*, yr hwn yn
 ddiachos a lafruddiodd

M

ci

ci frawd diniwaid.]

[2. Am ein dianrhyddedd annaturiol gyd a *Cham* a chwarddodd am ben dinnoethni ei Dad.]

[3. Am ein halogedigrwydd dirmygus gyd ag *Eſau* yr hwn a werthodd ei enediggaeth fraint am ddyf-gled o gawl.]

[4. Am ein cyffegrlledrad gyd ag *Achan*, yr hwn a anturiodd yn ddrygionus ar yr hyn a gysiegraswyd i Dduw, iw ddinistr ei hun ai eiddaw.]

[5. Am ein gwrthryfel cythreulig gyd a *Corah*, ai ddilynwyr of, yn erbyn *Moses* ac *Aaron* preladiaid Duw yn yspryddol ac amserol.]

[6. Am 'ruthro yn anifeiliaidd ar offeiriadau Duw gyd a *Daeg* iw difa hwynt
mal

mal y gallai ef gael rhan
yn anrheithio eu meddian-
nau.]

[7. Am wrthryfel an-
naturiol gyd ag *Abſalon* yn
erbyn ei garueiddiaf *Dad*;
fe ddarfu i ni O Arglwydd
wrthwynebu y nefoedd, a
thynnu i lawr ddial arnom
ein hunain. Eithr *Cerydda*
ni O Arglwydd am hynny
yn dy farn, nid yn dy gyn-
ddaredd, rbag ein difa, ac
na byddo dim mwy o ho-
nom.]

Ac oschwychwi (fy mer-
ched) a fynnech, yn fwy
hynodol, ei gymhwyso at
eich rhyw chwi, chwi el-
lweh ei roddi yn y modd
yma.

[1. Gyda gwraig *Lot*
yn gadael ei gwr ac edrych
yn ol at allywodraeth *Sod-*
om.

[2. Gyd a *Dinah* yn cerddetri allan iw chywilydd ei hun i ddigio ei brodyr, ac anfodloni ei thad.]

[3. Gyd a dichellion meistres *Joseph*, yn erbyn ei gwas diwair.]

[4. Gyd a gwraig amhwyllig *Jeb* i chwanegi cystuddiau at gystuddiau mwyaf, ei gwr gorthrymedig.]

[5. Gyd a Gwatwor *Michal* am grefydd ddefosional *David* ei gwr, mal pe buasai yn anweddol i wr mawr oi le ef fod yn ostyngedig i Dduw.]

[6. Gyd a balchder merched *Sion* yn gosod allan eu gwychedd i'r byd, mewn vn ar vgain o foddau.]

Gyda'r gwragedd judde-waidd creision, ni chwrw'n

ar weinidogion Duw, megis
y gwnaethont hwy ar pro-
phwyd *Feremi* yn yr *Aipht*,
ac a ddywedasant wrthynt
mewn geiriau eglur, dywe-
dont a fynnont, ni wnawn
fal y mynnem, an gwyr an
cyfiawnha ni yn hynny,
ma! y cymerasant yn llaw
yno. Yn yr holl ddi-dref-
nau anghysbell hynny, neu
rai o honynt, y tynnasom
dy gyfion farn arnom,
eithr arbed ni Arglwydd
daionus, arbed dy bobl yr
rhai a brynaist ath werth-
fawroccat waed, ac na lidia
wrthym yn dragywydd:
yr hyn an harwain i imbi-
liad yr all fath ar weddi gy-
hoedd.

P E N. I I.

Am Ymbiliau.

YN ol cyffes, y gellir
 moddwl am ymbil yn
 orau, trwy yr hyn y gallwn
 ni, yn oll gwybod yr hae-
 ddem amriw gospedigaeth
 am ein ancirif bechodau,
 Icfain allan ar Dduw gyda.
 f 1103. Pŷlmydd, os creffi ar an-
 wireddau Arglwydd, O Ar-
 glwydd pwy a saif? ac i
 syrthio i mewn i lysr yr
 Ecclwys, o Arglwydd na
 wna a ni yn ol ein pechodau,
 ac na obrwya ni yn ol ein
 anwireddau. Ac i r deunydd
 yma yn llawn-lythyr yw
 yr ymbiliad a ganlyn. O
 Dduw drugarog dâd, yr hwn
 ni ddymygi ochonaid calon
 gustuddiedig, &c. a hwn ac

vn

yn arall yn ei ddilyn nid
 yw waeth ei ddeunydd hag
 yntau: Nyni a attolygwn i
 ti o drugarog Dad, yn dru-
 garog edrych ar ein gwen-
 dyd, ac er gogoniant dy enw,
 tro oddiwrthym yr holl ddry-
 gau yr rhai o wir gyfiawn-
 der a haeddafom, &c. Ac
 yma y gellir cymeryd i
 mewn y llaferydd cyfnewi-
 diol rhwng yr offeiriad ar
 bobl, yn y rhai hyn: O
 Arglwydd cyfot, cymorth a
 gwared ni er mwyn dy enw.
 O Dadu ni a glywsom an-
 clustiau, &c. Ac am hynny
 yn awr O Arglwydd cyfot,
 cymorth gwared ni er mwyn
 dy anrhydedd. Mal y gal-
 lom ni bob amser a llafe-
 rydd ac a chalonnau cytru-
 nol, yn y pwage vchaf
 broffesiid a dywedyd Go-
 goniant ir tad ar mab,

Ec. Apha beth yw yr ail
 gyfrif hyany ar beryglon
 (yn ein gweddiau neull-
 duol) yn cyfodi megis myg-
 darth oddiwrth ein pecho-
 dau, yn ymgasglu i gwm-
 niwl du oddialed; i oche-
 lyd yr hwn y llefwn ni ag
 vnfyd yn y *Letani*, *Arbed*
ni Arglwydd daionus, a
gwared ni Arglwydd daio-
nus. Beth ydynt hwy ond
 cynifer o ymbiliau am fy-
 mud dihenyddiau cyfion, yr
 rhai oni bai hynny, an di-
 fethent ni ollawl? Nid
 heb achos gyfyon gan hyn-
 ny y cynghorai *St. Paul*,
Timothi Escob (yr hwn a
 adawsai ef yn *Ephesus*, i
 osod athrawiaeth yr Ec-
 clwys ai discybliath) me-
 gis y cai ef mewn Athra-
 wiaeth lafurio iw troi
 hwynt oddiwrth *newydd-*
deb,

deb, cbwedlau ac ymrwym-
 mau aniben ynghylch ia-
 choedd, neu r cyfriw ddad-
 leuon cynnenus heb duc-
 ddiad o adciladaeth, ac am
 drefn discybliaeth, ef a fyn-
 nai osod yn y lle cyntaf,
 wrth drefnu addoliad cy-
 hoeddus, ymbiliau gweddian ^{1 Tim.}
 deisyfiadau a thalu diolch, ^{2. 1.}
 tros bob dyn, ond yu en-
 wedig tros frenhinoedd, a
 phawb sy mewn awdurdod,
 yr hon addysg pe buafit yn
 ei gorechymyn yn iawn, gan
 y rhai a gymerant arnynt
 fod a dōnnian mwy vddynt,
 nag iw brodyr, ai chadw
 yn well gan eu dilynwyr
 brydiol, neu Zelaid, ni
 buasai arnom ni fawr ei-
 fiau y cyfriw ymbiliau lei-
 twrgiaidd.

[1. Oddiwrth Greulon-
 deb Herodaidd.]

M 5 [2. Pha-

[2. Phareseaid falais ragrihiol.]

[3. Anghediniaeth Sadowcaidd amfeiliaidd.]

[4. Tra uchel fradwriaeth Judas.]

[5. Vffernol wrthwymbion Simon Magus ac Elimas.]

6. Gwarwor trefnus a chelwydd llyfn Ananias a Saphira.]

7. Cythryfwl a therfysg aruthrol y dwylaw Grefwyr, y gof arian, ar gof cfydd, i luniaw yr Ecclwys ar Stât ar eu Heimgion hwy, y modd y mwrthhoelient hwy) i ail-adrodd drachefn, a thrachefn; Gwared ni Arglwydd daionus.]

Bydded eich gofal gan hynny (fy merched) yn y cyfriw lefain soniarus (gwarch yma Crist neu accwrist)

Grist) wele chwi a gewch
 ei weled ef wrth y cyfriw
 aſon, yn aifedyddio, neu
 gyfarfod ag ef yn y cyfriw
 gyd gyfarfod, yn arferu
 dysgu neu gyfrannu ei ddon-
 niau) bydded [eich goſal
 meddaf na ymadawoch ar
 hên ffordd, yr hon fydd
 iddi warant o fod yn dda,
 oddiwrth yr *hen o ddyddiau*,
 ac i lynu yn dynn wrth
 dduw gyd ar Psalmydd, ac
 yn eich amynedd meddie-
 nach eich banrin, (yt ol
 addysg ein jachawdwr) yn
 y gorthrymderau mwyaf,
 heb ollwng tros goſ y
 cynghor hwnnw, a roe r
 prophwyd diffrifol-drift: ni
 ddylid dewis dyfroedd di-
 eithr o ſlaen ffynonau ry-
 degog ydynt gartref, na
 llwybrau difathr, o ſlaen
 yr hên ffyrdd yn yr rhai

Luc. 21.
 19.

Jer. 18.
 14. 50.

y rhodiodd ein *tadau* yn *ddiogel heb dramgwyddo*. Er mwyn cyflawniad or hyn: gweddiau a welir yn ang-henrhaid, ac am hynny cym-hwysaf i w ystyried am deni yn y trydydd lle.

P E N. III.

Am Weddiau neu erfynniau.

ERfynniau ydynt weddieu, a gyfeirir at **D**duw er mwyn diwallu ein ang-henion, neu lwyddo ein bwriadau an amcannion duwiol, pa vn bynnac ai ysprydol ai amserol. Or hyn y mae llyffr Gweddiau yr Ecclwys yn drysfordy, yn cynwys yr holl bethau daionus, newydd a hen, y sydd

sydd iw [ddymuned, a he-
fyd yn *fagaŷin* neu *Stafell-
arsau* yn yr hon y mae yr
arfogaeth honno gan Dduw
iw chael, i wrth-sefyll yn
erbyn Twysogaethau, aw-
durdodau, a llywawdwyr
bydol dywyllwch y byd
hwa, a drygau *ysprydol* yn ^{Eph. 6.}
y nefolion leodedd, os par- ^{12, 13.}
hawn ni a gweddianu oll ac
erfynnianu, a gwilio at hynny
a *dyfal bara*, yn ol cyngor
yr Apostol i ni. Canys
yma yn ol cyffes on pecho-
dau, a thaer ymbil i ochel
colpedigaeth, mor drefnus
hwylgar yr arweinnir [ni ym
mlaen i fod yn Erfynwyr
gostyngedig am *dangbne-
ddyf* ac *ymddiffyntiad*? Yr
hyn a drefna y dedwy-
ddwch mwyaf ar a ellir ei
ddisgwyl yn y byd yma.
Yr awrhon am y cyntaf, y
mac

mae genym y gweddiau y-
ma, O Ddew yr hwn mjt
Awdwr tanghneddyf a cha-
rwr cyttundeb, &c. Ac O
Ddew oddiwrth ba vn y
daw p. b cyngor da, a dei-
syfiad sanctaidd, &c.

Am yr ail, yr rheini, O
Arglwydd ein tad nefol
holl allnog a thraggwyddol
Ddew, yr hwn an dygodd
ni yn ddiangel hyd dechreu
y dydd heddwr, ymddiffyn
ni ynddo ath gadarn alln,
&c. A, Golena ein tywyl-
lweh ni a attolygwn i ti, a
thrwy dy sawr drugaredd
ymddiffyn ni, &c. Yr rhai
syn dal fod yr rhain ar
cyfriw erfynnian, yn llai
effeithiol o herwydd eu bod
yn gyffredin, ac felly wedi
eu cymhwyso i encuau plant
bychain, a rhai yn sugno
bronnau or deall lleiaf, ym
mhlith

mhlith cyffredin, allant yn
gystal ddibrisio yr haul ar
lleuad, sy'n rhoddi eu lle-
wyrch yn gystal i'r Tywy-
fog ac i'r gwrogyn, a bw-
rw ymaith yr holl dedsyn
or Serythyr, a ran nad yw
yn dyfod bob wythnos
mewn cyfieithiad newydd.

Yr rheini hefyd a chwe-
nychai fwy o *amltra*, megis
mwy croesawgar i'w chwan-
tau hwy, (yr rhai ni fod-
lonai *Munna* or nefoedd yn
hir mo honynt) os cyme-
rant y boen i arferu gyd-
ag arafwch a symrlwydd
calon, y deuddeg a phe-
dwar vgain, yr rhai nid
ydynt ddim arall, ond er-
fyniau bywiol a pherthy-
nasol, i'gwddi eu hunio i
cymhwyso at yr amser or-
fwyddyn, allan o Dedsyn-
rau yr *Epistolodd* ar *Efan-*
gylan

gytao am y Suliau ar Gwy-
llan, ni chaiff weled mor
fath withen o Ddefosiwn
yn rhedeg mewn vn rhyw
gymorth, neu lawformyn,
neu yn yr ymarfer o Ddu-
wioldeb, a ddiehon lenwi y
newynog a phethau da,
pryd y gallo y goludog yn
ei ddewlder mingrynnaid
gael ei anfon ymaith mewn
eisiau. Lle ar y ffordd, o
bwriwn ni olwg ar y Le-
tani, pa beth yw r holl
ddeisfyfiadau (angenrhediol
hynny (yrhai y darfu i fe-
ddyliau crefyddol llawer o
oesoedd eu gasglu ynghyd)
ar rhai y mae hên ag ieuang,
tlawd a chyfoethog, megis
yn cyd gynnygtrais ai lle-
fain fr orseddfa Rhad (ni
attolygwn i si ein gwrandda
Arglwydd daionus.) Beth
yw hyn ond Swm ein holl
er-

erfynnian y n gadwyn, yn
yr hon y mac i ni oll ran,
yr hyn y bydd anawdd i
gwyr ar donniau goreu
feddwl am dano? O pa
fath amllder rhyfeddol o
ddewis a ellir ei gael yma.
Megis pan edrychom ni ar
yr Scrythyrau, id dechrau
ar coleſt hwnnw or ail Sul
or *Adſent.* *Bendigedig*
Dduw, yr hwn a beraſt yr
holl Scrythyr yn ſcrifene-
diger ein haddysg ni, &c.

Pan gymerom mewn llaw,
neu ddechreu vnhiw or-
chwyl on galwedigaeth, i
beri berddith arno, ar weddi
a wyddis mor dda, *Rhag-*
ſtaena ni Arglwydd yn ein
holl weithredoedd atb rad-
lawnaſ hoffder, &c.

Wrth ddechreu ar ein
gweddiau, mor gymheſur
yw honno. *Cynnorthwya ni*

yn drugarog yn ein gweddian
an erfynnian, &c. Neu yr
hwn a ganlyn. Hollallnog
Arglwydd a thragywyddol
Dduw, caniatâ ni attoly-
gwn i ti, unioni sanctei-
ddio, a llywio, &c.

Ac yn ol gwrando pre-
geth mor dduwiol a gwe-
ddol yw yr erfynniad hwn-
nw? Caniatâ ni attoly-
gwn i ti oll-alluog Dduw
am y geiriau a glywsom
heddiw an chustiau oddial-
lan, &c.

Ac i gloi ar ein holl
weddian, yr hyn sydd yn
cloi ar wsfanaeth y Cy-
mun? Oll-alluog Dduw,
yr hwn a addewaisf wran-
do eirchion yr rhai a ofyn-
nant yn enw dy fab, &c.

Y mae'n hwy yn anhei-
lwg i weddio neu i gael
eu gwrando, y rhai a wr-
thodant

thodant y cyfriw ffynon-
nau adnabyddus o ddyfro-
edd bywiol, ac a gloddia-
fant iddynt eu hunain by-
dewau, bydewau wedi tor-
ri na ddalient ddyfr, neu
(ond odid) peth cymys-
gedd o Marah neu Merib-
bab; yr hwn ni ein har-
wain ni i ffynonnau y cy-
fryngdod, yr rhai nesaf a
ganlyn.

Penn

P E N . I V .
Am Gyfryngdod.

YM mhlich y rhywiau
 hynny ar weddïau, ir
 rhai y mac yr Apostol yn
 cynggori yn enwedig, gwe-
 ddïau o gyfryngdod a gan-
 lyn ddeisyfiadau, yr rhai
 ydynt ersynhïau a roddir
 i fynu at Dduw tros eraill,
 tros yr rhai yr ydym ni
 yn rhwym i weddio, vn ai
 o ran naturiaeth, cyfraith,
 neu gariad Cristnogawl.
 Tan y titl neu r enw yma
 gan hynny, y daw yr holl
 weddïau hynny sydd ge-
 nym ni tros yr Ecclwys yn
 gyffredinol, ac yno yn fwy
 gwahanredol, tros benae-
 thïaid, blaenoriaid, cyny-
 seifiïaid, cefeillion, gelyni-
 on, a phawb sydd yn vnig,
 ac

ac yn orthrymedig, ar gael
o honynt ymwardd, ar
holl rai a fyddont, mewn
yr fa buchedd dda, iddynt
hwy gael eu hymddiffyn ai
cussuro.

Ir cyfriw weddïau y mae
r Psalmydd yn cynghori
holl bobl o feddyliau da
yn enwedig, pan ymgyn-
hyllont ynghyd, O gwe-
ddwch (medd ef) am he-
ddwch Fferusalem, llwydded
y rhai ath hoffant, beddwch
fyddo o fewn dy ragfur,
a ffyniant yn dy balsau:
er mwyn fy mrodyr am
cefeillion y dywedaf yn awr
beddwch fyddo i ti, er mwyn
ty yr Arglwydd ein Duw y
ceisïaf i ti ddaioni. Felly
y gweddiodd Samuel tros
Saul, nes i Dduw ddywe-
dyd yn eglur iddo ef ei
wrthod ef. A chyhyd a
hyn-

hynny mewn cariad perffaith
 yr ydych chi i weddio tros
 yr rhai afreolaf, nes i Dduw
 eglurhau iwy eu torri hwy
 ymaitih, fod eu cyflwr yn
 anobeithiol, yr hynni wa-
 fanactha i ni fod yn rhy hy
 iw tagfarnu, gan weled fod
 yr hon oedd a saith gy-
 thraot ynddi, i fyned yn
 wasanacthyddes tra - vfuidd
 gartrefol in jachawdwr ;
 ar hwn ydortd yn erli-
 diwr creulonaf, yn cymeryd
 1 Cor. 15. y baen fwyaf ym mhlith yr
 10. Apostolion. Yr oedd go-
 baith gwan o gadwediga-
 eth St. Peter yn y carchar,
 gwedi ir cleddyf roi r
 dynged i dorri pen St. Fago ;
 a Herod wedi ymroi yn
 ollawl i fodloni yr Jude-
 Aa. 12. 5. won gwactdlyd. Peter gan
 hynny a gadwyd yn y car-
 char (medd y Tecth) onhr
 gweddi

gweddi (sef cyfryngdod) yn
ddyfal a wnacthwyd at
Dduw irosto ef. Ac onid
oedd y digwyddiad mor
rhyfeddol? Angel a wa-
redodd Petr, ar Juddewon
a dwyllwyd am a ddisgwy-
lient. Ni feddyliai lawer
am St. Paul (yr hwn a 2 Cor.
gafas y ffactor *in gippio* i 4.
synu i beradwys, i glywed
geiriau anrhaethadwy : yr
rhai nid oedd gyfreithlon
i ddyn eu hadrodd) y by-
ddai rhaid iddo eisiau cy-
fryngdod vnriw oi droa-
digion, yr rhai yn ddiwe-
ddar, a ddysgasai ef vddynt
wyddor Cristianoldeb; etto
ni welwn beth a scrifen-
nodd ef at y *Theffoloniaid*, ^{1 Theff.}
fy mrodwr, gweddiwch tro- ^{5. 25.}
sof fi. Ac at yr *Hebreaid*,
gweddiwch trosom ni canys
yr ydym yn credn fod ge-
nyms

Exod. 9.
28.

AA. 8.24.

nym gydwylbod dda gan
 cryllysio fyw yn onest ym
 mhob peth. Na nid oedd
 na Pharaoh na Simon Ma-
 gus morgalon galed, er eu
 bod ym mustl chwermedd
 na fyarent, ac na ddymu-
 nent gyfryngdod gweision
 Duw. Gweddiwch ar yr Ar-
 glwydd (medd Pharaoh) ar
 na byddo taranau na chen-
 llysc. A Gweddiwch chwi
 trosos fi at yr Arglwydd
 mal na adel dim or pethau
 a ddywedasoeh (medd Ma-
 gus). Am hynny y gos-
 dodd St. Fago y hi n rheol
 ym mhlith y ffyddloniaid,
 cyffeswch eich pechodau bawb
 i'm gilydd a gweddiwch tros
 eu gilydd fel ich iachaer.
 Y ddau eli hynny a wna
 feddyginiaeth enaid godi-
 dawg, i bobrhyw frwian
 ysprydol a sictodau. Ac
 am

am hynny mae cenym ni
amriw ffurf effeithiol o gy-
fryngdod a gweddio yn
llyfr ein Eglwys. mal y
gallaf fi yn dda arfer y
geiriau wrthych chwi, a
ddywedodd Boaz wrth Ruth
oni chlowch chwi fy mer-
ched, *nag ewch i lossai faes*
arall, ac nag ewch oddiyna.
Canys yma y cewch yr
hyn ach *bodlona.* Y pa-
trwm o weddi a gawsom
gan ein jachawdwr tros ei
Apostolion, ei ddilynwyr
ai droadigion, *Joan 17.*
Megis y cawsom ei weddi
gyffredin ef am bob peth
angenrheidiol, *Mat. 6.* Yn
gydffurfiol ar hwn y llu-
niwyd y weddi odiaethol
yn llyfr ein Hecclwys, tan
y titl o *Gweddwn tros holl*
Stât Ecclwys Grist sydd yn
milwrio yma ar y ddaiar,
N yn

yn y geriau hyn. Hollall-
 uog a thragywyddol Dduw,
 yr hwn trwy dy Apostol
 sanctaidd an dyscaist, i wne-
 thar ein gweddian an er-
 fynian atstat, ac i roi di-
 olch tros bob dyn, &c. Y
 weddi yma fydd raid ei
 dyscu ar dafod leferydd, ai
 harferu bob amser ar bob
 achosion. Ac yn neultuol
 oni welwn ni weddiau ym
 mhellach tros y Brenin, y
 frenhines, ar frenhinawl
 hiliogaeth, Escobion, ar holl
 eglwyswyr, yn crefnus yn
 cantlyn y naill y llall. I'r
 unrhyw arfaeth y mae y
 gweddian cyfnewidiol hyn-
 nyrrhwng. yr offriad ar bobl,
 O Arglwydd dangos dy dru-
 garedd arnom, a chaniatua
 i ni dy techydwrriaeth, O
 Argwydd. Cadw y Brenin,
 &c. Yr hyn y gellir dysgu
 ich

ich rhai bychain ei adrodd
gan ateb y naill y llall.
Y cyffelyb weddïau a gyd-
adroddir mewn periodas
tros y pleidiau a beriodir:
O Arglwydd cadw dy was
ash llafermyn, yr rhai sydd
yn ymddiried ynot, &c. Yn
ymweliad ar claf; *O Ar-*
glwydd cadw dy was yr
hwn sydd yn ymddiried ynot,
&c. Ac ar gyfarfod gwra-
gedd; a elwir rhyddhau
yn gyffredin, *O Arglwydd*
cadw y wraig hon dy wa-
sanaethyddes yr hon sy n
ymddiried ynot, &c.

Perfwadiwch eich hu-
nain (fy merched) nad yw
y peth hyn iw di-ystyru ai
rhoi heibio. Y sylmrwydd
yma i ddyfod at Dduw
a chalonnau da, ac a med-
dyliau gostyngedig mewn
vfudd-dod in mam yr Ec-

clwys, yr hon an hyffordd-
 odd ni mal hyn, a fydd
 mwy cymeradwy iddo ef
 a mwy gwerthfawr na
 Pl. 69 31. *saith allawr Balac, a Balam*
 yn cyrchu prophwydoliaeth
 oddiyno, ie nag aberth O
fustach (i arfer geiriau y
 Psalmydd) *corniog carnol*.
 Canys nid â dychymygi-
 on trwyadl, neu odidaw-
 grwydd ymadrodd y rhyn-
 gir bodd Duw (mal y
 I Cor. 2. 1. dywaid yr Apostol) nid
 yw *doethineb* y byd hwn
 iddo ef ond *ynsfydrwydd*,
 ai deirnas ef nid yw yn
 sefyll mewn geiriau ond
 mewn gallu os ein calonndau
 gan bynny ni n condemna,
 mae Duw yn swy nan calon,
 ac awyrbob peth. Ac yno
 (medd yr Apostol bendi-
 gedig) os ein calon ni n
 condemna y maie genym by-
 d. r

der ar Dduw, a pha beth ^{1Joa.2.10}
 bynnas a ofynnem, yr ydym ^{21,22.}
 yn ei dderbyn gonddo ef,
 os cadwn ei orchymynnion ef,
 a gwneuthur y pethau a
 ryngio fodd yn ei olwg ef.
 Ac felly ni allwn ddiwedd
 gyd ar gwr wrth fodd ca-
 lon Duw, y gofyrngedig a
 ystyrria hyn ac a fydd low-
 en, ceisiwch yr Arglwydd
 yn ei Ffordd aeb enaid a
 fydd byw.

te y n^y N 3 P E N.

P E N. I I.

Am Ddiolchgarwch.

DA y dylai Ddiolchgarwch ddilyn Gweddiau o gyfryngdod; yr hwn yw r vnig daledigaeth a ddisgwyl Duw, am yr anfeidrol fendithiau a dywallodd ef arnom ni. Ym mhilith Aberthau yr hên Destament, hon o ddiolch a hynodir yn bennaf *iw hiro ag olew* llawenydd, a wna ir wyneb ddisgleirio. Yn hyn o beth mae r *Psalmydd* yn gyflawn: mae y mae yn anawdd iwch weled dim y mae ef iw ddatcan yn eglurach. Yn y 92 Psalm yr hon a elwir 7 Psal. am y dydd *Sabbaoth* nid oes un gychwynfa iddi ond

Levi. 7. 12.
Psal. 204.
25.

ond trwy ddôr diolchgar-
wch. Da yw moliannu r Ar-
glwydd, a chans mawl i'w
enw di y goruchaf, a my-
negi y boreu am dy drugar-
redd ath wirionedd y nos-
weithiau, ar ddeuant ac
ar y nabl, ac ar y delyn
yn fyfyrriol, nid oeddid
yn dal miwsic Ecclwysawl
yn yr oes honno yn ddel-
waddoliaeth, eithr ei gy-
meryd yn help ac yn gy-
morth i ofod allan fawr
Duw a diolchgarwch. Am
g, flawniad yr hon ddyled,
y mae cynifer o rwyman
arnom, mal y mae y pro-
phwyd yn llefain o eisiau
ymadrodd, Beth a dalaf i'r
Arglwydd am ei holl ddan-
niau i mi: ac yn ymroi am
dano ei hun; Molaf yr Ar- Psa. 116.
glwydd yn fy myw canaf ^{12.}
im Duw tra fyddwyf: Psa. 145.

gann gynhyfsw eraill ir
 unrhim ddyled. Molwch yr
 Arglwydd medd ef canys
 da yw canu in Duw ni, o
 Ps. 47. 1. herwydd, bysryd yw, ie gwedd-
 us yw mawl.

Onid pa raid i ni fyned
 ym mhellach lle y mae
 genym ni ddefod ac arfer
 ein Jachawdwr in harwain
 ni? i ti yr ydwyf y diolch
 o Dâd Arglwydd nef a da-
 nar, am i ti guddio y pethau
 Lunt. 11. hyn rag y doethion, a rhai
 25. deallus, ai dadcuddio hwynt
 ir rhai bychain : ie O Dâd
 canys felly y rhyngodd bodd
 i ti. Yn cyrruno a hwn, y
 mae gynym ni ffurf hela-
 eth am dalu diolch, heb
 law llawer eraill (in han-
 nog ni ein hunain, ac eraill)
 o waith y Prophwyd bren-
 hinol. Clodfwrwch yr Argl-
 wydd canys da yw, o herwydd

ei drugaredd sydd yn drag-
gywydd. Clodformwch Dduw y
Duwiau, oblegit ei drugar-
edd sydd yn draggywydd. Clod-
formwch Arglwydd yr argl-
wyddi, e herwydd ei dru-
garedd sydd yn draggy-
wydd.

Ar y sail hon yr ymd-
dangosai y pedwar ar hu-
gain o henuriaid yn arwy-
ddocâu holl Ecelwys y
ffyddloniaid: gan syrthio
ar eu hwynebâu a moli
Duw, gan ddywedyd yr
ydym ni diolch ati o Argl-
wydd Dduw holluallnog, yr
hwn wyt, yr hwn oeddut, ar
hwn sydd i ddyfod oblegit
di a gyseraist dy allu mawr
ac a deirnasaisst.

Dad. 111.
16, 17.

Oddiwrth yr rhain ar cyf-
felyb batrymau y tynnwyd
ffurfoedd a moddau ein lly-
frau ecelwyfig.

N 5 Diolch

Diolch am law yn amser
fychder, [O Ddun ein
Tad nesol yr bwn trwy dy
ragluniacth grasusol a heraisf
y cynnar ar diweddar law
i ddesyn ar y ddiar,
&c.]

Am hin deg, [O Argl-
wydd Ddun, yr bwn yn gy-
fiawr an darostyngaisf ni
trwy dy ddiweddar bla o
anfeidrol law a dyfroedd,
&c.]

Am helaethrwydd, [Tr
bwn och raslawn ddaioni
a wrandemaisf ddefosonol
weddiau dy Beclwys, &c.]

Am heddweh a buddy-
goliaeth, [Holl-alluog
Ddun yr bwn wyt Dwr ca-
darn o ymddffynith weision
yn erbyn wynch eu gelynn-
ion, &c.]

Am ymwardd oddiwreth
y plâ nodau [O Arglwydd
Ddun

Dduw yr hwn an | barcho-
llaist ni am ein pechodau,
&c.]

Yn ol derbyn Swpper yr
Arglwydd, [Holl-alluog a
thragwyddol Dduw ni a
ddiolchwn yn oftyngedig i
ti am iti ein porthi ni yr-
rhaf yn ddyledus a dderby-
niasom y dirgeledigaeth san-
ctiaidd hyn, &c.]

Ac yn olaf ei gyd, tan-
ditl gweddiau gosodedig
yn gyffredin yn niwedd
llyfr yr Ecllwys, pa fath
gyflawn ffordd ar dalu di-
olch sydd genym ni, a
ddechrau yn y modd hyn:
[Anrhydedd a moliant a
redder i ti, O Arglwydd
Dduw holl-alluog, anwylaf
Dad am dy holl drugareddau
a h caredigrwydd cariadol
a ddangosaist ti i ni, &c.]
Yr hwn a ddiwedda ar
tra-

tra-duwiol angenrheidiol
ertynniad hwn iwarfer bob
amser ar bob achos, *Bydded*
dy law alluog ath frauch es-
tynnedig yn wasdad in ymd-
diffyn, &c.]

Ich rhyw chwi hefyd (fy
merched) diolch gwragedd
yn ol geni plentyn nid yw
iw adael allan, yn hyn a
elwir yn gyffredin, *Ecol-*
myfa gwragedd (er bod yr
amferoedd diweddar yn ei
dybed yn ofergoel neu yn
ddelwaddoliaeth:) yn yr
hyn [yn gimaist a rhyngu
bodd yr holl-alluog Danw oi
ddiaoni roddi i ti ddiogel
ymwared, ath cadw yn y
manr berigl wrth medigaeth
dyn tach.] Efa elwir ar-
noch i fod yn ddiolchgar
och calon ac i weddio a
geiriau y Psalmydd *D. robe-*
rtus lly llygad yr mynyddo-
edd,

edd, or fan y daw fjiechyd-
dwriaeth : fynghymorth a
ddaw eddiwib yr Argl-
wydd, yr hwn a wnaeth nef
a daiar. At hyn a ganlyn
nith lyse yr haul y dydd na'r
llenad y nos, &c. nid yw
amherthynafol, megis y
mae rhai yn ei gymeryd)
yn gimaint ai fod yn tra-
ddodi holl gadwedigneth i
Dduw bob amser, ym mhob
lle yn ein cyfyngder mwyaf.
Pryd y rhoddir i chwi
ddiolchgarweh mwy defo-
sionol, diwyd a dysgedig,
ar feiliau, ac Awdurdod
diogelach (fy merched)
chwi ellwch fodloni eich
cydwybod i wneuthur de-
unydd o hono. Yn y cy-
famser chwi ach eiddaw
ellwch ymborthi ar y llunia
eth a ganniattaodd eich
mana

mam yr *Ecclyys* yn dra-
helaeth i chwi; ac heb
fwrw o amgylch am newid
mamaethod yr rhai yn brin
a brifant yn *naturiol* i
chwi.

P. B. N.

P E N. VI.

Am Glodfawredd.

Mawl neu glodfawredd
 yw cydnabod dyledus
 o didawg rwydd! anherfynol
 Duw, adroddedig yn ei
 weithredoed o allu, trug-
 aredd, a Barn, y mae y
 fath garennydd rhyngddo
 a diolchgarweb; mal y
 maent yn gyffredin yn my-
 ned ynghyd, ac yn arferol
 iw cymeryd va tros yllall.
 Megis yn y Psalm hwnnw,
 Dy hett weithredoedd iath ^{Ps. 145.}
 eladforant, O arglwydd, ^{10.}
 ath Saluēt ath fendithiant. ^{Ad. 1. 2.}
 Derchafaf di fy Nuw o fren-
 in a bendithiaf dy enw byth
 ac

ac yn dragwydd: beunydd
ith fendithiaf ath enw a
folaf byth ac yn dragy-
wydd.

Er hynny, pa ddelw
bynnac yr arferir *derchafu*,
moliannu, *bendithio*, neu da-
lu diolch i Dduw, at yr vn
arfaeth, etto fe dichon mo-
liant berthynu i odidawgr-
wydd, i'r hwn nid ydym
ni rwyf i ddiolch, lle mae
diolch yn cau moliant oi
mewn am ganniattau i ni
fendithiaf yr hon yr ydym
hi yn rhwym i lawrygu y
Rhodder.

Yn yr hên *Destament*, y
rhaf a gelliant Hurfoedd i'r
wedd yma, a galw weled
fod holl *Psalmau David* yn
y dechreuad Pdd, fodd hyn y
titl o lyfr o *glodfared*, nid,
o ran y gellid galw yr holl
Psalmau oi lewn felly,
cithr

eithr o herwydd bod y rhan
fwyaf felly, fydd yn rhoddi
cyfenwadi cyfan.

Ensamplau o foliaut i
chwi (fy merched) a ddi-
chon fod yn berthynasol
ma' honno o *Miriam*, a go-
fir i bob hiliogaeth a ddel
ar ol, iw dilyn, yn y geiri-
au hyn. A *Miriam* y bro-
phwydes chwaer *Aaron*, a
gymerodd dympan yn ei
llaw, ar holl wragedd ae-
thant allant ar ei hol hi,
a thympanau ac a dawnfiau
(nid oedd vn y pryd hyn-
ny mor betrusol a gwelcd
bai arnyut) a dywedodd
Miriam wrthynt, cenwch Ex. 15. 10,
ir Arglwydd, canys gwna- 21.
eth yn ardderchog, bwriodd
y march ar marchog i'r
môr. O pa fath ynfyd
drwydd godidawg yw pan
fyddo y naill yn ceisio
rhagori

rhagori ar y Hall, ac yn ymdrechu pwy a gaiff foli Duw yn fwyaf am y bendithiau a dywalltwyd arnynt yn yr vnrhyw laserydd o gydgerdd yw cân *Deborah* a *Barac* am ladd y Penblaenor *Sisara*: *Am ddial* Baru. 5. 2. *dialeddau Israel*, ac ymgymell or bobl, Bendithiwyd yr Arglwydd, &c. wrth cyffelybiaeth ir hyn, nid yw r nod uchaf o farddoniaeth ac awenydd y cenedloedd yn seinio ond coegwag ddifyw.

Ac na rhybier fod y gwagedd da O Bethlehem a foliannai Dduw am encdigaeth Obed, Taid Brenin, David yn anheilwng i wneuthur ar eu hol yn y cyffelyb achos. Ar Gwagedd a ddwywedasant wrth Naomi, bendigedig fyddo r Arglwydd yr

bwn nith adawodd di heb
 gyfathrachwr, fel y gelwid
 ei enw ef yn Israel, ac efe
 a fydd i ti yn adferwr eini-
 oes ac yn ymgeleddwr i th ^{Ruth 4.}
 penwynni; canys dy wawdd ^{14, 15.}
 neu dy ferch ynghyfraith yr
 hon ath gar di a blantodd i-
 ddo ef, a hon fydd well i ti
 na saith o feibion.

Hymn neu gan Hannab
 ddiolchgar a droir ar yr
 vn cywair; Am enediga-
 eth ei mab Samuel. A Han-
 nah a weddiodd ac a ddywe-
 dodd, llawenychodd fyngha-
 lon yn yr Arglwydd fynghorn
 a dderchafwyd yn yr Argl-
 wydd, fynghenan a ehangwyd
 ar fynghelyxion, canys bla-
 wenychais yn dy iechydwri-
 aeth di. Eithr ardderchawg
 vwohlaw y cwbl oll yw r
 Magnificat neu r gan o foli-
 ant a diolch or fendige-
 dicaf

diccaf forwyn. sam a ged-
 wir yn llyfr ein Hecclwys
 ni iw hailadrodd bob am-
 fer lle mae gostyngedd-
 wydd yn ei deichafiad
 mwyaf, yn gosod y cwbl
 o'i at ogonant Duw, ac yn
 l'ewyrchu beunydd ar dda-
 ion i'r Eclwysydd wedi roi
 allan yn dra-bywiol, ef a
 edrychodd arnaf siŵn truan
 gan wneuthur cyfrif o isel
 ac anystyrriol gyflwr ei law-
 forwyn, heb fynied ar wy-
 chder cynnyddol y cyfoe-
 thog ar galluog, ef a gofiodd
 ei drugaredd am iechydwr-
 aeth ac ymwared Israel yn
 ol yr addewid a wnaeth-
 bwyd in Tadau, ac am hynny
 fy enaid a fendithia ac a
 sawryga i'r Arglwydd, am
 byspryd a lawenyddodd (nid
 am ddim eiddo ei glodfou
 ynof fi eithr) yn Nuw yn
 unig

vnig fy iachawdwr. O na feddyliai y rhai beilchion or amserau yma am hyn o beth. Yr esampl hon yn vnig a fyddai ddigonol i dynnu i lawr eu golygiadau vchelfaleh ai gosciadau newyddion ffringc-glymmau: gan weled fod y fendigod diccaf ym mhlith oll ferched, ai ferch y ffordd arall.

Y cefhelyb awenydd yw r *Benedictus* hwnnw o waith Zachari sanctaidd Bendgedig neu mawledig fyddo Arglwydd yr holl ddaiar, gwasanaethwch yr Arglwydd mewn llawenydd, deuwch oi flaen ef a chan. O ewch i mewn i byrth ef a diolch, ac iw gynteddau ef a mawl, diolchwch iddo a bendithiwch ei enw. Ac fe haeddai ei nodi fel megis y mae r llyfr o gant a deg a deugain

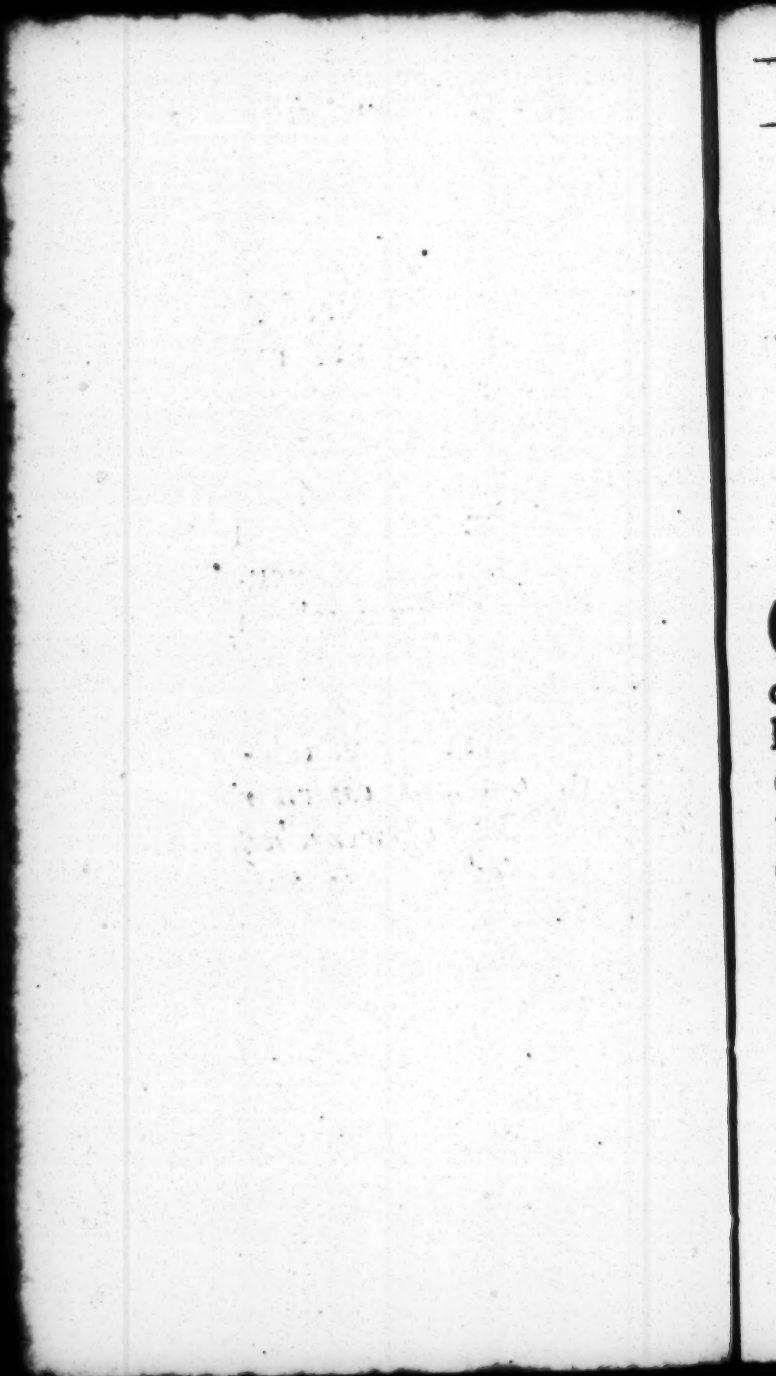
gain o Psalmiau yn dechreu
 a Bendigedig ywr gwr (neu
 llawer bendith sydd ar y
 gwr hwnnw) ni rodiodd
 yngyngor yr anuwolion, ond
 a gusanodd y mab, ond a
 drefnodd ei lwybrau at
 Dduw, i'r hyn y mae y
 deg a daugain cyntaf yn
 enwedig yn ei arwain ef;
 ac ni saif yn ffordd pechadu-
 riaid. Yn ei ymddwyn ei
 hun oddiwrthynt, mal peth
 tra-pheryglus: mal y mae
 yr ail deg a dengain yn ei
 dymys: felly y mae y try-
 dydd deg a dengain, yn ei
 dynnu ef ai ciddaw oddi-
 wrth eisteddfa y gwaithar-
 wyr; ac yn ei dderchafu i
 fynu a Psalmiau o raddau,
 ac baleluiaid i ddiolch ac i
 glodfori Gwneuthurwr ac
 ymddiffynnwr pob peth, gan
 gloi a slio i fynu y cwbl
 oll

oll ar diben hwn *Pob per-
chen anadl molianned yr
Arglwydd, molwch yr Argl-
wydd.*

Am hynny na fydded
cin *Te Deum* [Tydi a
folwn o Dduw ti a gydn-
abyddwn yn Arglwydd]
neu y *Benedicite* y caniad a
ganlyn: [Oll weithredoedd
yr Arglwydd bendithiwch
yr Arglwydd molwch ef a
mawrhewch yn dragywydd]
iw tybed yn oforgoelaid
neu ormodedd yn llyfr ein
Hecclwys ni, am na chw-
fant mor Awdurdod *gano-
nicol* honno, yr hon a gafas
yr Scrythyrau or blaen,
rhag in pregethau ni, an
mawl an gweddiau di-rag-
fysyrriol fod o herwydd
hynny i fwrw yn eu her-
byn, ac felly pregethu i fod
yn ddigoel, megis mewn
cymy-

cymydoggaeth ryagos weithiau i *Apocripa*. Bydded yn ddigon gan hynny, fod y cyfriw weddiau sanctaidd, ac fydd vddynt ai sail yn yr Scrythyr lân, oddiwrth yr hort mal bannau ein ffydd y tynnwyd ac y lluniwyd, i ddealldwriaeth a choffadwriaeth oll, ar na ellir eu haddysgu ai hathrawiaethu yn fwy adeiladus a nerthol. Felly [Gogoniant ir tad ac ir mab ac ir yspryd glan] a addroddir cyn fynched i gynnal i fynu yr Athrawiaeth or Drindod fendigedig yn erbyn yr *hereticiaid* hên a newydd: ar felus hudolwawd Angelaidd a arferir yn ol derbyn Swpper yr Arglwydd [Gogoniant i Dduw yn yr uchelder, ac yn y ddiar taighneddyf (wyllys di i ddy-nior. Nith felwn nith fendi-thion

*thiwn nith addolwn, nith
ogoneddwn di, i ti yr ydym
ni yn diolch am dy fawr ogo-
niant, O Arglwydd, &c. sydd
or cyfriw gasgliadau, mal
y dichon gwyr ieuangc a
gwyr y fon, hên wyr a bech-
gin glodfoli enw yr Argl-
wydd, mal y mae r Psalm ydd
yn eu cynggori hwy i wneu-
thur. Gyd ar hwn y gallwn
ddiweddu yn ddiogel yn yr
hyn y mae llyfr ein Heccl-
wys yn ei gymeryd yn dde-
chreuad. O dowch, canwn i'r
Arglwydd, &c. Llewenyched
ac ymblyfryded yn ot ti y rhai
oll ath ceisiant: dyweded y
rhai a garant dy iechyd wria-
eth bob amser mawryger yr
Arglwydd.*



P E N. V I I.

*Am Cominasiwn neu
regfau.*

COminasion yn llyfr ein
Heglwys ni, sydd ran
o ddysgeidiaeth yr Ecclwys,
lle yr ydis yn adrodd barre-
digaethau Duw yn erbyn
troseddwyr hynodol, iw dy-
chrynu hwynt oddiwrth eu
harferau cynhwynol, ac i
beri i eraill ymattal rhag eu
canlyn hwynt yn eu ffyrdd
meldigedig, yr rhai trwy
eu geneuau eu hunain
a alwent yn *felldige-
dig*.

Y Sail i hyn o beth yw
y seithfed ar hugain o
Deuteronomi gyd ag ychydig
cyfnewidiad o eiriau a mat-
ter, iw roi yn gyfaddas in
hamser ni. Ac ir vn di-
ben y mae y gwaeau hyn
a adroddir gan ein Ja-
chawdwr (*Mat. 23.*) yn
ei byn *scrifenyddion a pha-
raseid rhugrithiol*; yn hyn
nid eiff ei amser allan byth
tra-glofderir allan yr vnrhiw
bechodau, ac y tybir hwynt
yn rheol dda, ac heb edi-
farhau am danynt o eigi-
on calonau ym mhlis-
th proffeswyr Cristianoga-
eth.

Carenydd agos sydd
rhwng y *Ceminafion* hwn
ag escumundod yr Ecelwys,
trwy r hwn y cedwir allan
droseddwy'r cyndyn hyno-
dol

dol oddiwrtb ddawn Cymun y Sainet, ac ai traddo-
dir i Satan (mal y Corin-
thiad godinebus ymlosga-
idd gan St. Paul) i ddi-
nistr y cnawd, fel y tydco
yr ystyd yn gadwedig yn
nydd yr Arglwydd Fesu
Chrïst. 1 Cor. 55.

Yr arferion gwarante-
dig ac awdurol-hyn, gan y
ddysgeldiaeth gynfydedig
iw ystyrried fel y dylent,
a ddylai fagu dychryndod
anesmwyth ynghydwybo-
dau y rhai a orwedd tan y
cyfriw farn o felldithiau.
Canys na thwyller chwi, Gal. 6.
ni watworir Duw, yr hwn
ni fynn escentuso moi Ec-
clwys, rhagorfreintiau yr
hon o rwymo a rhyddbau yma
ar y ddaiar, ydynt mewn Mat. 18.
scrifengof yn y nefoedd. 18.

Ac os cymerwn ni ei fod
 yn fatter gwael, gael ein
 cystrif gan bobl Dduw, me-
 gis yn *angrist* neu *bwblican*,
 ym myrddiad olaf y ffyddlo-
 niad, ar *ufudd* weision i
 Jerusalem newydd, ni allwn
 ni ddisgwyl gwell cyfran na
 chael ein cau allan gyd ar
 cwn a dewiniaid, a phntain-
 wyr, a delwaddolwyr, ar
 holl gelwyddwyr, a phob un
 sydd yn caru ac yn gwne-
 thur celwydd i'r, i'w yllwch
 eithaf lle bydd wylsfain a
 rhincian dannedd, ar prif
 heb farw ar tân heb dffo-
 ddi.

Dad. 11. 8.
 & 27. 11.

Eithr yr hyn sydd o fwy
 dcunydd a lles (i chwi fy
 merched) a mwy cyson
 at weddi, yr hon sydd,
 genym mewn law yw rhe-
 gi nen felladithio, pa cym
 mhelled

mhelled y mae, iw ochel
 âi ffeiddio, ac etto mewn
 rhyw achosion yn safadwy.

Y cyfriw regfaugan hynny
 a ddichon fod ar gre-
 aduriaid anrhyfymol neu
 rhyfymol.

Felly y melldithir y *Sarph* Gen. 3. 14.
 vwch oll anifeiliaid, am
 fod yn offeryn i ddiabol i
 hudo dyn.

Y Tir a felldiged er
 mwyn dyn, a ymroesai
 mor hawdd i ddiabol i
 drofeddu gorchymyn ei
 wneuthurwr.

Vn agwedd yn y *Testa-
 ment newydd* ni ddarfu ir
 ffigusbren ni dygai ddim
 ond dail yn lle ffrwyth
 ddiange rhag melldith
 ein *Fachawdwr bendige-
 dig*.

Nid yw y pethau hyn
in ymarfer ni ond i ddal
sulw arnynt in addysgu ni
megis na lwydda dim heb
fendith Duw: felly pan
felldithio y daioni lleiaf, neu
ronyn o gyffur ni ellir ei
ddisgwyl.

Airfer llawer pan dramg-
wyddo neu ddispio eu
ceffyl, ddymuned neu ddyr-
wedyd disfol atb cymero,
neu pan fyddo dim yn-
gwrthwyneb eu hewyllys
erchi ynghrog y bo neu r cy-
ffelyb.

Y cyfriw felldithiau y-
dynt gamarferion anghy-
mhwys mewn Cristianoga-
eth, ac ni roddant fwy o
fodlonrthwydd na r hyn y
mae r Psalmydd yn llefaru
am danynt: *Hoffodd fell-
dith a hi a ddaeth iddo i*
ni

ni fynnas fendith a hi a bell-
baodd o'ddiwrtho.

Melldithiau yn erbyn
creaduriaid rhesymlol, a
aill fod yn erbyn y cyfriw
ac ydynt gablwyr Duw neu
halogwyr a enw Duw, at
addoliaeth, dinistrwyr neu
erlidwyr ei Ecclwys ai Seinc-
tiau, Treiswyr a gorhrym-
wyr cyfreithiau iachus, a
rhydd-dyd eu gwledydd.
Neu yn erbyn personau
eraill neu gefeillach-
edd yr rhai trwy drose-
ddau neullduol a wnaethont
gam a ni neu an hei-
ddaw.

Fod Cablwyr a Halogwyr
enw Duw ai addoliaeth,
Dinistrwyr, ac Ertlidwyr ei
Ecclwys ef ai Sainctiau,
gortrechwyr cyfreithiau a
rhydd-dyd eu gwlad, neu

O 5 wneu.

wneuthur *ceisian*, tu ac at hynny, yn gorwedd tan felldith Duw, a holl bobl dda, ni eill neb amau, a ddarlennodd am y bachgen a labuddied i farwolaeth am *Gabledd Levit. 24. 14.* ac *Achan* ai holl deulu a labuddiwyd ac a loscwyd am gyffegrledrad, *Fosua 7. 22.* *Meroz* a felldithiwyd yn chwerw greulon, am na ddaethent yn gynorthwy i bobl Dduw yn erbyn cedyrn. *Barn. 5. 23.*

Felly am y Psalmau hynny i *Ddanid* y 83. ar 109. ar cyfriw ddigwyddiadau mewn rhai eraill, nid rhaid moi cymeryd ollawlam gimaint o brophwydoliaethau, beth a ddigwydda i'r crygiorus, ond weithiau yn

yn rhegfau i erfyn *cysfawnder Ddu*, i roi dialedd arnynt, yrrhai a barhant yn gyfan yn ei bywoliaeth gynyddyn. *Archolla lwynau yr rhai a godant yn erbyn yr Arglwydd neu ei Ecclwys ef*, gwaith *Moses* yn bendigo gelynnion *Levi*, *Dent. 33. 11.* *Y neb nid yw yn caru yr Arglwydd Fesu Grist* bydded *Anathema Maranatha* medd *St. Paul*, *1 Cor. 16. 22.* Ac or vnryw *Zel frydiol* y llefarai ef yn erbyn y rhai a fynnai fath arall ar *Efengyl newydd*, ym mhlith y *Galattaid* penchwiban. *Gal. 1. 8.* *Eithr pe byddai i ni neu angel or nef, efangylu i chwi amgen na r byn a efangyla-* *Anathema.*
som i chwi bydded fell-
digedig.

digedag. Megis y rhag
 ddywedafom, felly yr yd-
 wyf yr amrbon drachefn yn
 dywedyd, os efangyla neb
 Anathema. i chwi amgen; na r byn a
 dderbyniasoch, bydded felldi-
 gedig. Fel dyma felldith ar
 felldith, a rhebygol fod yr
 erlidwyr damnedig yn ym-
 gasglu tan ryw ben i wrth-
 wynebu gwirionedd Duw.
 Lle y mae y rhegfa neu y
 felldith (felly welwch) mewn
 achos gyffredinol, wedi ei
 lefelu ai osod yn erbyn pr-
 chodau, yn hytrach na pher-
 sonau y troseddwy'r. Canys
 yr rheini os gwêl Duw fod
 yn dda, trwy weddi ac edi-
 teirwch eill ddychwelyd
 drachefn; megis Petr yn ol
 gwadu ei feistr, pryd y rhe-
 gdd ac y tyngodd nad ad-
 wae ai ef mor dyn. Mat. 26.

Hyn oll a saif ac a gyt-
tuna yn dda ac athrawia-
eth, ac ymarfer rywogei-
ddia ein *Fachawdwr*: Yr
wyf yn dywedyd wrthych
chwi cerwch eich gelynyon,
bendithiwch yr rhai ach
mellidithiant, gwnewch dda
ir rhai ach casant a gwe-
ddiwch tros yr rhai ach er-
lidiant ac a wnel niw d i
chwi, Mat. 5. 44. Canys
camau personol neu neikdu-
ol rhwng vn ac arall, a
ellir ac sydd raid eu ma-
ddeu, l'e y mae y fellidith
yn ddyledus yn dragywydd
i wrthwynebwyr holl wir
danghneddyf, a duwioldeb.
Oddiwrth yr hwn y mae i
ni y pennod vchaf ogariad
perffaith yn ei ing ai gy-
fyngder caethaf, ac eithaf
ar y Groes tu ac at ei
ddihe-

ddihenyddwyr. gwatworus
anifeilaidd, O Dad madden
iddynt canys ni wyddant
beth y maent yn ei wneuthur,
Luc. 23. 24. Mal hyn Pan
ddifenwyd ni ddifenwodd
drachefn, pan ddioddefodd ni
fygythiodd, 1 Pet. 2. 23.

Ni ddaeth errioed y fath
eiriau oi enau bendigedig
ef, set mi allaf faddau ond
ni ollyngaf fi fyth tros gof;
mi gaf amser i dalu'r ech-
wyn adref i chwi, neu mell-
dith Dduw i'r hwn a wna-
eth gam a myfi, mor gy-
threulig, neu y cyffelyb:
nid felly, y mae ef yn ei
orchymyn ei hunan yn
vnig i'r hwn a farna yn gy-
fion, yr hwn a ddaedleu tros
y gwirion, yn erbyn y rhai
a ddaedlenant i'r erbyn; ac
a ymladd ar rhai a ymla-
ddant

Psa. 35. 1.

ddant ag efo; ac a ddywaid
wrth ei enaid myfi yw dy
iechydwrïaeth. Canys i mi
y mae dial, myfi a dalaf
medd yr Arglwydd, am hyn-
ny os dy elyn a newyna por-
tha ef, os sycheda dyroiddo
ddiod, canys wrth i newthar
hyn ti a bentyrri farwor iân-
llyd am ei ben ef.

Rhuf. 13.
19, 20.

Ac yn ol y tynerwch ar
tawelwch Cristnogawl hyn,
nid wyf yn amau, nad oedd
yspryd Duw yn hyfforddi
yn vnion y Duwiol ddysge-
dig Gysylltwyr o lyfr
gweddïau ein Hecclwys, i
roddi i mewn y weddi ga-
riadol honno a lefarir at
Dduw ar ddydd Gwener y
croglith (mal y galwn ni
ef) tros bob math ar bobl,
ar y dioddefodd ein Jachaw-
dwr trostynt, mal gan gre-
du

du ynddo ef y gallont afa-
aelio yn yr vnig foddau
oi Hiechywdriaeth. [Tru-
garog Dad yr hwn a wna-
ethost bob dyn, ac ni chashei
ddim ar a wnaethost, ac
ni ewyllysit farwolaeth pe-
chadur, eithr yn hytrach
dychwelyd o hono a byw,
trugarha wrth oll Iudde-
won Tyrciaid anghredyni-
aid a Hefeticiaid, &c.

If cyfriw gariad a ben-
dith *in galwyd ni oll* (mal
y mae yr Apostol in a-
thrawiaethu) *fel yr etifeddom*
y fendith.

Brenin *Danid* yw yr
esampl, yn gosod ei deulu
(mal y dywedwyd or blaen)
ni allai oddef i vnriw, an-
Psa. 101. 1. *ffyddlon, Cildynnus enllibwr,*
Balch, Drygionus, celwyddog
dicheltgar, i ards o fewn ei
dy ef. Ac os chwychwi (fy

mcr.

merched) a ddisgwyliwch
syth fendithiau Duw arnoch
chwi, neu eich eiddaw, na
chynwyswch syth yn eich
plith *ddianrhjddus* gryb-
nyll o enw *sanctaid*
Duw, na chelwydd, Tyn-
gu rbeysau, drwg absen,
cellwair halogaidd yn enwe-
dig am air Duw, neu ei
weinidogion, ymddiddan bu-
drbwdrlyd, a lygra foesau da.
Eithr dyrnodiwch (megis)
yn y pen ach argyocddiad
ach ceryddau mwyaf effe-
thiol. Yr hyn os gwnewch
yn grefyddol mewn Zel a
brydferch i ogoniant Duw,
ac nid o ymddygiad drwg-
naturus i dywallt allan eich
afrywiogrwydd anweddaidd
yno ich *gwaredir* O law mei-
bian estron, genau yr rhai a
llefara wagedd, ac y mae eu
dheulau yn ddebenlawn ffah-
ster

ster, felly y bydd eich meibi-
on fel planwydd yn tyfu yn
eu ieuengŷyd, ach merched
fel congl fain nadd, wrth
gyffelybrwydd palas. Felly y
bydd, eich celloedd yn llawn,
yn trefnu pob rhyw luniaeth,
an defaid yn dwyn miloedd
a myrddiwn yn ein heolydd.
Ach ychen yn gryfion i lasu-
rio heb na ruthro i mewn,
na myned allan na gwaedd
yn eich heolydd.

Ac-fel hyn (fy merched
anwyl) yr ych chwi yn cael
yr rhodd oreu, yr hyn a allai
fy stat ddinistriol fydol i,
ym mhlith cynifer o waha-
niadau amhwyllig, gasglu
ynghyd i chwi, yn yr hyn
y gellwch chwi ddal sulw
a nodi i mi fy rhwymo fy
hun o bwrpas i'r Scrythyrau
a llyfr yr Ecclwys heb chwa-
negi unrhiw fannau neu
yma-

droddion o vnhiw Awdur
arall (y rhai er hynny ydynt
gyflawn a buddiol yn y
modd hyn) neu weddi om
gwneuthuriad fy hun, i gael
o honoch chwi ddeall, y
cewch chwi ddigonedd yn
y ddau lyfr hynny, os gofo-
dwch chwi eich calon i
wneuthur vnion ddeunydd o
honynt, heb fyned o am-
gylch am hyfforddiadau ne-
wydd goweirio.

Mi ddiweddas ar coleet a
osodir am y pedwerydd sal
yn ol yr ystwyll, yr hwn a
wasanaetha yn gymesur i'r
amseroedd yr ydym ni yn
byw ynddynt, ac a ganmol-
wyd i ni gan eich Taid fion
Prideaux fy nhad anwyl,
pryd yr oeddwn yn fachgen,
yn amser y pla nodeu, y gei-
riau yw'r rhain:

O Dduw yn bwn a
wyddost ein lob wedi
gosod mewn cimaint
cynifer o beryglau,
ma' oberwydd gwen-
dyd dynol na allwn
bob amser sefyll yn
union, caniatia i ni
iechyd enaid a cho-
rph, ma' y byddo am
yr holl betbau yr yd-
ym yn eu ddioddef am
bechod, allu o bonom
trwy dy bortb di en
gorfod ai gorcbfygu
trwy Grist ein Har-
glwydd. Amen.

Ar hwn y gellwch
chwanegi(o mynnwch)
y colect am yr ail Sul or
grawys.

Hollallnog Dduw,
yr hwn wyt yn gwe-
led, nad oes genym
ddim meddiant on
nertb ein hunain in
cymorth ein hunain,
cadw dini oddifewn
ac oddiallan, sef enaid
a chorpb, ac ymddi-
ffyn ni rhag pob gwr-
thwyneb a ddigwy-
dde

ddo ir corph, a r bag
pob drwg feddwyl a
wna'nimed ir enaid
trwy Jesu Grist ein
Harglwydd, Amen.
Yr hwn ach gwne
chwi ach eiddo yn
gyfrannogion hela-
ethlawn o bob am-
serol, ysprydol, a
nefol fendithiau o-
ddiallan o ddifewn
yn dragywydd. Ir
hwn gyd ar Tad ar
yspryd glan, tri
pherson ac vn Duw,
y

y byddo oll anrhy-
dedd, gallu, maw-
rhydi mewn gwe-
ddi moliant, a di-
olchgarwch, [iw
roddi] yr awr hon
ac yn dragywydd.
Amen.

DIWEDD.